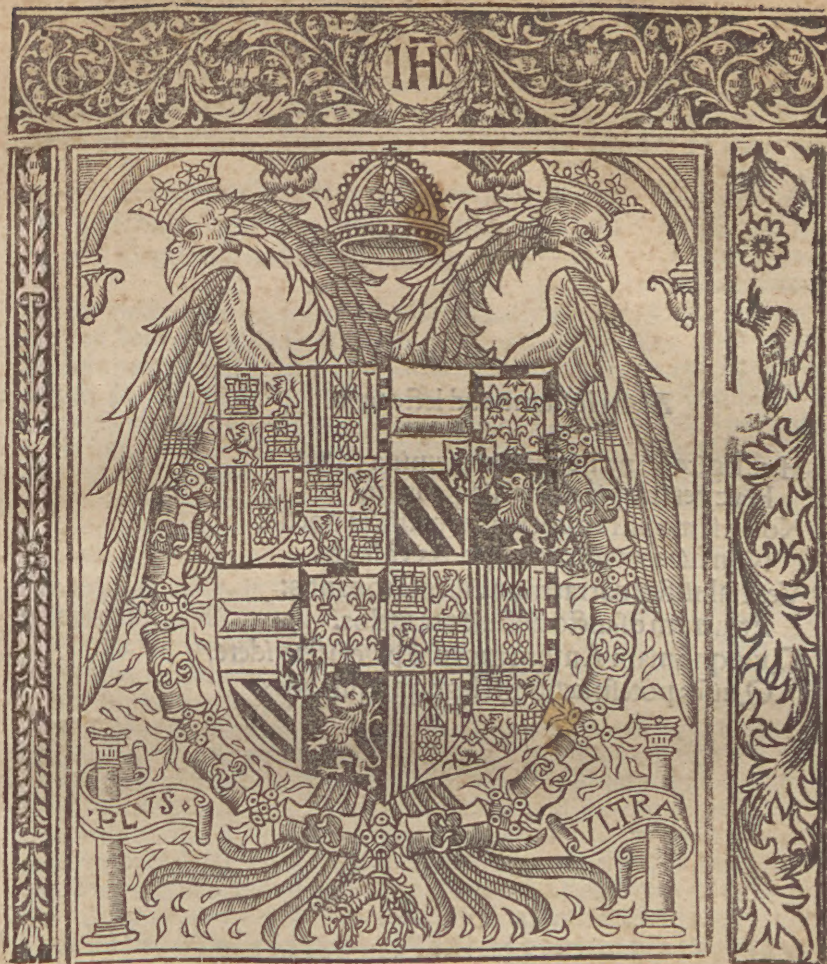

¶ Sedulij paschale cum cōmento Aelij Antonij Nebrissensis nuper impressum.

Cum priuilegio imperiali.

Arius lusitanus ad lectorem.

Hæc legite, o iuuenes, diuini carmina vatis:
Hæc versate piâ nocte, dieq; manu.
Non hic monstra canit, priscis conficta poetis:
Non hic centauros, œdipodas vè leges.
Vera salutiferi narrat monumenta tonantis:
Et sacrum è sanctô defluit ore melos.
Quæ quoniam Antoni ingeniô patefacta videre,
Quisq; potest: lætus perlege, quisquis ades.

Aelii Antonii Nebrissen̄. grammatici in Sedulii poema de Christi miraculis paraphrasis.

C Oelij Sedulij presbyteri mirabilium diuinorū siue carminis paschalis liber primus incipit feliciter. Quis fuerit hic Sedulius / aut vnde ortus / aut q̄bus tp̄ibus floruerit: q̄ solent in reliq̄s autoribꝰ desiderari: fateor me qd̓ meminerī / nusq̄ legisse. Nā neq̄ diuꝰ Hiero. in li. de viris il-

Cœlii Sedulii presbyteri in paschale opus p̄fatio.

P Aschales quicunq̄ dapes conuiuia requiris:
Dignatus nostris accubitare toris.

lustribꝰ: neq̄ in alio ope / qd̓ est de eccl̄iasticis scriptoribꝰ: s3 neq̄ Genadiꝰ: qui post Hierony. in eodem sudauit opere: aut quisq̄ alius quod sciam: Sedulij meminit: nisi q̄tenus Gelasius papa in decretis. di. xv. his verbis scripsit. Venerabilis viri Sedulij paschale opꝰ: qd̓ heroicis scripsit v̓sibꝰ: insigni laude p̄ferimꝰ. Qd̓q̄ subincertō autore q̄dā illiꝰ carmina eccl̄ia canit: vt illd̓. Salue sctā parēs enixa puerpa regē: q̄ celū terrāq̄ regit p̄ scl̄a. cuiꝰ ꝛ illd̓. Que vētre btō gaudia mr̄is h̄n̄s: cū v̓ginitatis honore: nec p̄mā visa es similē nec h̄re seq̄ntem. Sola sine exēplo placuisti femina xp̄o. ꝛ qd̓ in nocťnis lectionibꝰ oīm sctōꝝ legitur. Egregius v̓sificator inq̄t / dei sapiētiam oīa nosse: atq̄ posse, cōsiderat, dicens. Qui stellas nūeras: q̄ꝝ tu noīa solꝰ. Signa. p̄tātes. cursus. loca. tp̄a. nosti. Sigibertꝰ tn̄ autor nō multę autoritatis asserit, hūc fuisse natiōe scotū: scripsisseq̄ opa q̄plura ad religionē nr̄am p̄tinētia: floruisse aūt sub Theodosiō cesare: qd̓ mihi nō fit verisil̄e: cū à ceteris scriptoribꝰ p̄termissus sit. Opis v̓o materia tāgit̄: cū dicit. Mirabiliū diuinoꝝ: qd̓ ꝛ ipse autor, videt̄, innuere / cū scribit ī ipsā stati sui opis frōte. Clara salutiferi taceā miracl̄a xp̄i. ꝛ ifra. q̄stāt v̓tutū signa tuaꝝ. ꝛ in epigrāmate: qd̓ ipsiꝰ noīe scriptū repit̄. breuiterq̄ triūphos tāgit xp̄e tuos. S3 ꝛ in titulo: q̄ in oibꝰ p̄pe antiq̄s codicibꝰ legit̄ / mirabiliū diuinoꝝ opus p̄titulatū est. At in ipsiꝰ ep̄l̄a: q̄ est ad Macedoniū p̄sbyteꝝ: opꝰ suū paschale carmē īscripsit. Huic: inq̄t opi paschalis carminis nomē īposui: q: pascha nr̄m immolatꝰ est xp̄s. Et in liminari v̓su proemij illd̓ ip̄m oñdit, dicēs. Paschales q̄cunq̄ dapes q̄uiua requiris. ꝛ infra. hęc firmos ad dona gradus paschalia ducit. hęc mihi carmen erit. Deniq̄ ꝛ in Gelasij decreto: cuiꝰ paulòantè mentionem fecimus: paschale opus prenotatum est. Quare et nos duplicem materiam proposuimus: ꝛ quam antiqui codices habent: et quam recentiores: cùm p̄sertim ex ipsius autoris opere vterq̄ titulus defendi possit. Neq̄ est nouum apud scriptores duplices titulos suis operibus apponere, id quod in dialogis Platonis, et Ciceronis licet intueri.

P Aschales. In hōc epigrāmate: qd̓ p̄logi vicē sustinet: Sedulius extenuat vires suas / vt ꝛ arrogantiā fugiat: atq̄ proindè lectoris beniuolētia3 sibi q̄ciliet. Paschales dapes. i. cibū aīe: q̄ est xp̄s: ipsō dicēte Joā. ca. vj. Caro mea verè est cibꝰ: ꝛ sanguis meꝰ verè est potus. Accubitare toris. idest, accumbere nr̄is mensis. Vergi. j. eñ. Tu das, epulis accumbere diuū.

Pone supercilium.i.fastum.vel potius grauitatem & seueritatem.Vergil. siue ille est Ouidius in priapeia.conueniens latio pone supercilium. Unde superciliosos appellat Seneca tristes & seueros. aliene vite censores. Cognoscis amicum.i. non conditione superiorem:cum amicitia vera teste Aristote.sit inter equales. Nec queras hic opes.sic lego/non opus:ac si dicat: nō expectes in hac cena:quam tibi appositurus sum:nimios sumptus. Artificis codicis.i. scriptores operis. Adi solennia.i.accede ad solennitatem. Plus.i.potius. Animo.i.volūtate amici prebentis tibi cenam. Quam cibo.i.cibi sumptuositate. Diuitias.i.locupletes sacrarū litterarum autores.

Pone supercilium: si te cognoscis amicum
Nec quæras hic opes codicis artificis.
Sed modicæ contentus adi solennia mensæ:
Plusq; libens animo: q̄ saturare cibo.
At si magnarum caperis dulcedine rerum:
Diuitiasq; magis deliciosus amas:
Nobilium nitidis doctorum vtere cœnis:
Quorum multiplices:nec numerantur opes.
Illic inuenies quicquid mare nutrit edendum:
Quicquid terra creat: quicquid ad astra volat.
Cerea gemmatis flauescunt mella canistris:
Collucentq; suis aurea vasa fauis.
At nos exiguum de paupere carpsimus horto:
Rubra quod appositum testa ministrat/olus.

Exordium.

Deliciosus.i.delicatus & fastidiens cibos vulgares. Coenis.perstat in translatione pro disciplinis. Nobilium doctorum. puta Hieronymi et Augustini. Mare.vt Rhombos.Soleas.Acipenseres. Terra.scilicet fruges.quadrupedes. Volat.vt attegenas. Phasides. Numidicas. Mella cerea.i.que cellis ex cera sexangulis includuntur: vel retulit ad colorem.vt Vergilius in bucolicis. Addam cerea pruna. ideoq; subdit. Flauescunt: qui color mellis est. Canistris.quomodo mella canistris in cena apponantur:non video/ nisi malis legere catinis. Quod vero dicit gemmatis aut pictis/intelligendum est aut floribus sparsis: aut q catini gemmas habeant insertas:vnde subdit. Aurea vasa. Suis fauis.an sui coloris: an q faui vasis aureis apponi consueuerunt. Sic Martialis. Immodici tibi flaua tegunt chrysendeta mulli: cōcolor in nostra gemmare lance rubes. Exiguum olus. puta brassicas et betas:et sunt translationes sumpte a cibis corporis ad cibos anime. De paupere horto. Vergilius in bucolicis. Custos es pauperis horti. Testa rubra.idest patella figularis ex rubrica formata: quo genere vasis nullum est vilius.

Cum sua gentiles. poetaꝝ partes Sedulius imitat. Nam ꝛ ꝓponit q̄bus de reb⁹ est dictur⁹. ꝛ inuocat deinde. tū deniq̄ ꝓsequitur op⁹ institutū. Sed cur poti⁹ hanc religiosam materiā elegerit rōnes affert: sed illaꝫ imprimis ꝙ poete res fictas: aut malo exemplo ꝑniciosas scribunt: ipse vo veriora veris est scriptur⁹. Poete gentiles. sic xp̄iani appellant illos q̄ sunt a vera religiōe alieni: q̄s greci ethnicos vocāt. Pōpare. vbū nouū ꝑ pōpatice scribere. Boatu tragico. i. grandiloq̄ stilo. Juuena. Grande sophocleo bacchamur carmē hiatu. ꝛ Persius. Fabula seu mesto ponat̄ hianda tragedo. Ridiculo vegeta. sic legenduꝫ ex codicibus antiq̄s: nō ridiculo veteri cū sit ordo ꝛ sensus. Uel cum renouent ꝯtagia reꝝ nefandaꝝ. i. res q̄ malo exemplo ꝛ q̄si ꝯtagione quadā noceant xp̄ianis. Ridiculo vegeta. i. de reb⁹ ridiculis: q̄les sunt q̄ in comedijs attelanis ꝑsertim repsentant̄. Nam getaꝝ dauoꝝ cappadocū ꝛ syroꝝ nomina seruoꝝ sunt ex ꝓuincijs ꝛ certis q̄busdā regionib⁹ figurata: q̄ passiꝫ repiūt̄ in comedijs. Qualibet arte. puta carmine satyrico. elegiaco. epigrāmatico. lyrico. Monumenta sceleꝝ. i. res quaꝝ recordatio multū nocere pōt. Ritu magr̄o. i. ꝯsuetudīe q̄ est apd̄ poetas reꝝ magr̄a. Hora. i poe. Aut famā seq̄re aut ꝯuenientia finge. Biblis niliacis. i. papyris egyptijs. Mar. Perdite niliacas muse mea damna papyros. ꝛ Luca. in. iij. Nondū flumineas mēphis ꝯtexere biblos nouerat. Nam papyr⁹ siue biblus: iuncus est ex q̄ tēpato antiq̄ores faciebāt chartas scriptorias. Dauidicis cantib⁹. Nec mirū cū Sedulius p̄sbyter fuerit: atq̄ ꝓinde psalmoꝝ cantor. Odas. i. carmina siue cant⁹: q̄ grece vocant̄ ode. Decē chordaꝝ. i. in psalterio decachordo. de q̄ in ps. xcj. In psalterio decachordo psallam tibi. Uerbo. i. cum maxima quadā reuerentia. Placidis. i. non turbulentis sed animi tranquillitate ꝑfectis. Miracula christi. hec est subiecta totius operis materia: ad quam omnia referuntur/q̄ in hoc opere scripta sunt. Salutiferi. saluatoris: qui grece soter: hebraice ies⁹ siue iosue dr̄. Manifesta. nō vt poete ficta ꝛ falsis ꝑmixta. Facturā suā. i. opus suū. nam factura ꝛ factor rarū est nisi apd̄ iuniores.

Cum sua gentiles studeant figmenta poetæ
Grandisonis pōpare modis: tragicoq̄ boatu:
Ridiculo vegeta: seu qualibet arte canendi.
Sæua nefandarum renouent contagia rerum
Et scelerum monumenta canant: rituq̄ magistro.
Plurima niliacis tradant mendacia biblis: *carmen*
Cur ego Dauidicis assuetus cantibus. odas
Chordarum resonare decem: sanctoq̄ verebor
Stare choro: & placidis cœlestia psallere verbis?
Clara salutiferi taceam miracula christi:
Cum manifesta loqui: dominumq̄ potentem
Sensibus & toto delectet corde fateri?
Qui sensus & corda dedit: cui conuenit vni
Facturam seruire suam: cui iure perenni

Arcibus ethereis. Et subaudi in terra iuxta illud Mat. viij. Data est mihi ois potestas in celo et in terra. Par splendor. i. lumē de lumine id quod in symbolo canitur. Lumē de lumine: et qđ hymnographꝰ dicit. Splendor paterne glie. et qđ ad hebreos cap. j. legimꝰ ꝙ cū sit splendor glie et figura substantie eius. Cōmunis apex. i. eqlis celsitudo. Semꝑ principium per qđ pr oia creauit. iuxta illđ Joan. cap. viij. Principium. ꝙ et loquor vob. Sceptruꝫ iuge. qđ suple dixit sine tpe regnū. Nā sceptrū regni ē insigne quēad modū et tiara. Vergil. vij. eñ. Sceptrū sacerqꝫ tiaras. Via salutis. supiora scꝫ cōfiteri. Ad dona paschalia. idest ad xp̄m: cuiꝰ caro (vt diximꝰ) ve est cibꝰ: cuiꝰ sanguis ve est potus. Hec. s. via. ꝙ eundū est ad xp̄m. Mentes vtite huc. i. aiaduertite et ꝯsiderate. Hanc opē. i. medicinā. Medullis lesis. i. pcti morbo vitiatis. hoc est mentis recessui siue ꝯscientie corrupte. Quos malū lethale serpit. i. ambit. alluditqꝫ ad naturā herpetis siue ignis sacri: ꝑ quē intelligit morbū animi incurabilē ex lōga ꝯsuetudie. Doctria attica. i. artes et scie humano igenio adinuēte: ꝙ quāqꝫ a barbaris originē habuerit/vt Diogenes laertiꝰ scribit: athenis tñ exculte sunt: et ad summā pfectioneꝫ pducte. Veneni cecropij. i. atheniēs. qr ois disciplia hūano ingenio adinuēta xp̄iane religiōi plerūqꝫ inimica ē. Odorē legis spirātis vitā. ea aūt sola ē diuiā: ꝙ facit nos deo viuere. Linqte pedorē. i. puerilis ineptias. nā ꝓpe pedor est pueroꝝ squallor et illuuies. Transfert tñ ad alias etates et res. Luca. de mario. li. ij. Lōgusqꝫ in carcere pedor. Pagi athenei. ꝙ dr areopagꝰ. i. martꝭ vicꝰ: eratqꝫ locꝰ non lōge ab athenis: vbi đ maximis rebꝰ atheniēsiū capitalibꝰ maxie agebat a ꝗdrigētis senatoribꝰ. Jtaqꝫ cū legis diuie spirātis vitā meminisset: subdit de legibꝰ hūanis areopagitaꝝ: qbꝰ cū Paulꝰ apl's disputauit. Quid labyrintheo. sensus ē. sine lege diuia hoies i hac vita errare necesse ē: ꝗsi i labyrītho qdā pplexo et inextricabili. Fuerūt aūt labyrīthi qttuor. pmꝰ i egypto. scđs in creta. tertiꝰ in lēno. qrtus in italia. sꝫ hic de cretēsi intelligit. de quo Verg. vj. eñ. Hic labor ille domꝰ et inextricabilis error: et in ꝙ pēdere penas cecropide iussi miseꝝ septena qt annis corꝑa natoꝝ. Ideo dicit. O theside. i.

Arcibus ætheris vna est cum patre potestas.
Par splendor. communis apex. sociale cacumen.
Aequus honor. virtus eadem. sine tempore regnū.
Semper principium. sceptrum iuge. gloria consors.
Maiestas similis. hæc est via namqꝫ salutis.
Hæc firmos ad dona gradus paschalia ducit.
Hæc mihi carmen erit. mentes huc vertite cuncti.
Hanc constanter opem læsis adhibete medullis:
Quos lethale malum: quos vanis dedita curis
Attica cecropii serpit doctrina veneni.
Sectantesqꝫ magis vitam spirantis odorem
Legis athenæi pædorem linquite pagi.
Quid labyrintheô, thesidæ, erratis in antrô?

atheniẽses ab illoꝝ rege Theseo: quẽadmodũ ꝛ a Cecrope cecropide dñr. Verg. iiij. geoꝛ. Premiaq́ʒ ingẽtes pagos ꝛ ꝓpita circũ Theside posuere. ꝛ ꝑ atheniẽses itelligunt oẽs diuĩe legis exoꝛtes. In antro labyꝛintheo. i. in ꝓfundo hui⁹ scli: qḋ est q̃si quoddã antrũ. Lustrat᷑. i. circuitis. Limia ceca. i. occlta. sic Vergil. Dedal⁹ ipse dolos tecti/ãbagesq́ʒ resoluit. Ceca regẽs filo vestigia. Tecti dedalij. qm̃ labyꝛinthũ cretensem Dedalus fecit: vix cẽtesimam egyptij partem imitatus: vt refert Plini. Labꝛuscam vuam. ex vitibus incultis. Vuis placidis. idest mitibus ꝛ maturis. hoc est falsa veris ꝛ diuinis humana. Esa. v. An quod expectaui vt faceret vuas: et fecit labꝛuscas. Neglectis rosis. ex Vergilio in bucolicis. Puniceis humilis q̃tum saliunca rosetis. Est autem saliunca/vt Plinius describit: herba foliosa: sed bꝛeuis ꝛ que necti non possit. radici numerose coherens. herba verius q̃ flos: densa veluti manu pꝛessa bꝛeuiterq́ʒ cespes sui generis. Nec est quod putauit Dioscoꝛides nardus gallica. nec vt Mamotretus enarrans. Esa. lv. Pꝛo saliunca ascendet abies: quam vulgo dicit appellari trepam. Seruius oꝛci tunicam dicit appellari. Quid lapides. dehoꝛtatur atq́ʒ ab idolatria moꝛtales deterret dicens. O pꝛofani. legitur ꝛ pꝛofanis: vt sit sensus. Quid pꝛoderit vobis. Lapides ꝛ aera. idest statuas lapideas ꝛ aereas colere. Et fana. idest templa in quibus verus deus coli debet. Pꝛofanis. idest rebus impijs ꝛ sacrilegis. Et damnare animas. i. obligare atq́ʒ obnoxias facere. Vergi. in bucolicis. Damnabis tu quoq́ʒ votis. i. obligabis. Metallis mutis. i. statuis ex aliqua materia metallica fabꝛefactis. Parcite. i. nolite siue abstinete. Vergili. in buc. Parcite oues nimium ꝓcedere. Iugera squallentia. i. inculta ꝛ infructuosa. Cruenta. i. q̃ moꝛtis causa est. Toxica. venena q̇bus venatoꝛes inficiũt sagittas: siue illa sit ex arboꝛe taxo siue ex elleboꝛo. Liuida. ab effectu. qm̃ veneno extincti liuescũt. Cibis tartareis. i. ad inferos deducentib⁹. Sed intrate amena vireta. Verg. vj. eñ. Deuenere locos letos ꝛ amena vireta. ꝛ alludit ad paradisuʒ voluptatis: de q̇ Geñ. ij. Per latices pios. i. religiosos. hoc est per aquaʒ baptismatis. Semina vite. Translatio est a seminibus in terram iactis: que imbꝛibus coalescunt.

Cæcaq́ʒ dædalii lustratis limina tecti?
Labruscam placidis quid adhuc præponitis vuis?
Neglectisq́ʒ rosis saliuncam sumitis agri?
Quid lapides atq́ʒ aera coli: quid fana profanis
Proderit: atq́ʒ animas mutis damnare metallis?
Parcite puluerei squallentia iugera campi
Et steriles habitare plagas: vbi gignere fructum
Arida nescit humus: nec de tellure cruenta
Liuida mortiferis vellatis toxica succis
Tartareis damnata cibis: sed amœna vireta
Florentum semper nemorum sedesq́ʒ beatas
Per latices intrate pios: vbi semina vitæ.

Diuinis animantur aquis.i.viuificantur baptismate. Seges spinis mundatur ademptis.perstat in translatione semel sumpta. Et cumulare. subintellige a superioribus queat. Fructum centenum. iuxta illud ex euangel.

OMnipotens eterne deus. Inuocatio est more poetico. Spes vnica.idest supremum bonum & finis in quem omnia diriguntur. Fabricator ades. pro es.vt sit cōpositum ꝓ simplici. Nam adesse significat ꝓpe esse. Mergere confinia terre. idest orā maritimam:in qua deus mari terminos p̄scripsit. Imples lunam cornibus.idest lumine quod cornua ambiunt. Utrūqꝫ lumē. idest solem et lunaꝫ. Hoc est vt Gene. capitulo p̄mo scribitur. Lumiare maius vt p̄esset diei:et luminare minus/vt preesset nocti. Metiris.i. diuidis. Qui

Diuinis animantur aquis: & fonte superno
Lætificata seges spinis mundatur ademptis.
Vt messis queat esse dei: mercisqꝫ futuræ
Maxima centenum cumulare per horrea fructum.

Inuocatio.

OMnipotens æterne deus spes vnica mundi:
Qui cœli fabricator ades: qui conditor orbis:
Qui maris vndisonas fluctu surgente procellas
Mergere vicinæ prohibes confinia terræ:
Qui solem radiis & lunam cornibus imples:
Inqꝫ diem ac noctem lumen metiris vtrumqꝫ:
Qui stellas numeras: quarum tu nomina solus
Signa/potestates/cursus/loca/tempora nosti:
Qui diuersa nouam formasti in corpora vitam:
Torpentiqꝫ solo viuentia membra dedisti:
Qui pereuntem hominem vetiti dulcedine pomi
Instauras meliore cibo: potuqꝫ sacrati
Sanguinis infusum depellis ab angue venenum:
Qui genus humanum: præter quos clauserat arca
Diluuii rapida spumantis mole sepultum

numeras.ex psal.cxlvj. Qui numerat multitudinem stellarum:et omnibus eis nomina vocat. Signa que ex stellis fixis constant: neqꝫ sola illa duodecim zodiaci:sed alia triginta sex:que sunt ad septentrionem & meridiem. Potestates.quas vires habeant influendo terras. Cursus quos tam fixe qꝫ erratice in orbibus suis conficiunt. Loca.vbi queqꝫ stella est scd̄m coeli longitudidē latitudinē & ꝓfunditatem. Tpa.q̄bus mouent/ vt Saturnus in annis triginta. Iupiter in duodecim. Mars in triginta mensibus:& alij suis quiqꝫ tp̄ibus. Terrā nouā.i.nup creatam. In corpora diuersa.s.plantas et animalia terrestria. Uiuentia membra: idest partes viuentis: quod idem est. Meliore cibo.scilicet corpore suo. Ab angue.idest a diabolo in specie serpentis. Gene.capitulo scd̄o. Spumantis.ex concursu videlicet vndarūꝫ.

Una stirpe. i. in illis octo ex toto orbe. superstitibus. Et mystica virtus monstraret. i. in hac figura significaret. Hoc quod delicta carnis necāt. idest genus humanum. Per vndas scilicet baptismatis: vt statim dicetur. Ligno presule. idest in virtute crucis siue passionis christi. Quid si legas prestite: aut preside. Ducit in vrbem. idest celestem hierusalez. Angusto calle. Quia arcta est via: que ducit ad vitam. Uerbi lucernam ex psalmo. cxxxi. Lucerna pedibus meis verbum tuum: et lumē semitis meis. Semita vite. idest iter angustum. quia/ vt dixim⁹. Arcta est via que ducit ad vitaz. Naz semita dicitur quasi semit. Agat me idest ducat. Ad

Vna iterum de stirpe creas: vt mystica virtus
Quod carnis delicta necant: hoc præsule ligno:
Monstraret liquidas renouari posse per vndas:
Totum namq̧ lauas vno baptismate mundum:
Pande salutarem paucos quæ ducit in vrbem:
Angusto mihi calle viam: verbiq̧ lucernam
Da pedibus lucere meis: vt semita vitę
Ad caulas me tutus agat: qua seruat amœnum
Pastor ouile bonus: quo vellere præuius albo
Virginis agnus ouis grexq̧ omnis candid⁹ intrat.
Te duce difficilis non est via. subditur omnis
Imperiis natura tuis: ritu q̧ soluto
Transit in aduersas iussu dominante figuras.
Si iubeas mediis segetes arere pruinis:
Messorem producet hyems. si currere mustum

caulas. idest ad septa siue ouilia. Qua. i. ea celi parte qua: Pastor bonus. ipso dicente. Joan. x. Ego sum pastor bonus. Ouile amenum. idest voluptuosum ac propter se delectabile. Nam amena dicuntur loca: que propter seipsa expetuntur: dicta quasi sine munere hoc est officio. Quo idest in qđ ouile. Agnus ouis. idest christus marie filius: de quo baptista dixit. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccatum mundi. Quis virginis. Nam si ille agn⁹ metaphoricos idest castus dictus: et hec ouis simplicitate humilitate ꝛ innocentia dici potest. Preuius christus. primitie dormiētium: qui resurrexerunt: primus vite viam ingressus est. Albo vellere. Quali in ipsius transfiguratione: de quo scribitur Matthei capitulo decimo septimo. Qđ facta sunt vestimenta illius candida sicut nix. Grex ois candidus. Et recte possit dicere qđ Uergil. in buco. canit. Daphnis ego in siluis: hinc vsq̧ ad sydera notus/ formosi pecoris pastor formosior ipse. Te duce: quasi diceret. Si nemo ascendit in celum nisi qui de celo descēdit impossibile est illuc puenire: sed te duce facile est: q̄z a diebus Joannis baptiste regnū celoꝝ vim patitur et violenti rapiunt illud. Ideo subditur omnis. Ritu soluto. i. ipsa natura suis legibus soluta. In aduersas. ꝑ diuersas aut contrarias. Jussu dominante. i. dominantis ꝛ ꝑsidentis dei. Deinde qđ in genere dixit: explicat ꝑ partes. pruinis. i. ꝑ mediam hyemem. Messorem ꝑ messes ipsas. Mustuz

quod per autumnum fluit in lacus. Florentibus aruis.i. que tempore verno florent. Sordidus ppter vindemias. Ouid.ij.metamor. Stabat et autumnus calcatis sordidus vuis. Uinitor.hoc in loco p vindemiator posuit. sic Uergi.in bucoli.aut custos gregis:aut mature vinitor vue. Idē.ij.geor. Iam canit extremos effoetus vinitor antes. Indicio. idest testimonio et argumento. Origo cana. idest antiqtas. Uergilius.j.eneid. Cana fides et vesta/pro antiqua. Signa vtutum.i.miracula. de quib9 in hoc ope tractatur. Abolēda. idest oblitteranda z tollēda. Perstringere. idest breuiter tangere. Syluam patētem.i.immensum opus sacrarum litterarū. et proprie posuit syluam p materia/qꝫ greci vocant hylē.

Vernali sub sole velis florentibus aruis:
Sordidus impressas calcabit vinitor vuas.
Cunctaqꝫ diuinis parebunt tempora dictis.
Indicio est antiqua fides:& cana priorum
Testis origo patrum:nullisqꝫ abolenda per æuum
Temporibus/constant virtutum signa tuarum.
Ex quibus audaci perstringere pauca relatu
Vix animis committo meis:syluamqꝫ patentem
Ingrediens/aliquos nitor contingere ramos.
Nam centum licet ora mouens vox ferrea clamet:
Centenosqꝫ sonos humanum pectus anhelet:
Cuncta quis expediet?quorum nec lucida cœli
Sidera:nec bibulæ numeris æquantur arenæ.

De raptu enoch in cœlum.

PRimus ab vsqꝫ chao meritis viuacibus Enoch
Multa p innumeros iam secula cōtigit annos
Natura perdente modum:quem iure creandi
Terra tulit genitum:sed mors miratur ademptum.

vox ferrea. Aemulatio est vergiliana ex.vj.eneidos. Non mihi si lingue cētum sint oraqꝫ centum/ferrea vox. Anhelet.spiret. Quorum numeris.idest signorum multitudini. Arene bibule. idest aquam infusam nimium imbibentes. Uergilius. Bibulas lauere fauillas.

PRimus ab vsqꝫ chao. Aggreditur opus institutum siue illō sit paschale: siue diuinorum miraculorum/inter que post mundi creationem primum est enoch raptus.de quo Gene.v. Ab vsqꝫ chao.i.a mundi principio. et loquitur de illorum opinione qui mundum ex chao factum opinati sunt: cum sacre littere ex nihilo procreatum confiteantur. Uergili.iiij.geor. Atqꝫ chao densos diuuꝫ numerabat amores. Meritis viuacibus.i. propter que diu viuere meritus est. naꝫ postea qꝫ vixit annos.ccclxv.citra mortē raptus est. Natura pdente modū.i.leges suas:quibus statutum est hoibus semel mori:ad hebreos.ix. Iure creandi.q.d. Creatus est p naturam:sed rapt9 est contra naturam:ideo mors miratur illum sibi ademptum.

Saucia iam vetule. Alterum miraculum de conceptu sare in etate ꝓpemodum decrepita ex Gene. cap. xviij. ⁊ xxj. Viscera saucia. i. defecta ⁊ q̄ pre nimia etate non poterant generare. Sare vetule. quippe cui iam pridē desierant muliebria. Consumpta situ grandeuo. i. effoeta ⁊ sterilis lōga etate. est aūt situs: squallor ⁊ incultus earum rerum: que longo tempore desierunt coli. Vergil. j. geor. et segnez patiere situ durescere cāpum. Frigidus sanguis. qui in fecundis est calidior. Luca. in ij. Duz sanguis inerat: duz vis materna: pegi iussa cato. Cuz seniore viro. erat em̄ sara Abraaz ex fratre araz neptis. nā cuz eo tempore Abraam centenarius esset: illa etate minor fuit. cui tamen iam pridē muliebria genitalia cessassent. In partum nouū. i. inusitatum hominum generi. Tremebunda mater. idest titubans et vacillans per etatem. Sinus algentes. idest vterum senilem. Edidit spem gentis. idest peperit filiuz vnde propaganda esset illa gentis multitudo: que ab ipso deo stellarum numero comparata est. Serum natum. idest senili etate genitum. Mactādumqꝫ deo. Subdit aliud miraculum superiori conseq̄ns ex Genesis. capitulo. xxij. Quod precepit deus Abraam vt sibi proprium filium sacrificaret. quod cum ille exequeretur: in ipso iugulandi filium articulo ab angelo prohibitus est id facere: pro quo arietem forte oblatum immolauit. Aries sacer. idest sacrificandus. Pro pueri iugulis. idest ꝑ Isaac iugulato. O iusti. commendatio Abraam ex fide ⁊ obedientia. Pietate remota. idest in filium impius. Habens plus pietatis. scilicet erga deuz: qui in ordine pietatis preferendus est. Typiciqꝫ cruoris. Nam per Abraā mystice deum patrem intelligimus: per Isaac filium: qui est oblatus a patre pro salute nostra. Roma. capitulo. viij. Docet ventura. idest quod futurum erat ostendit Isaac sacrificandum. Qui agnus. de quo Joan. cap. ij. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Pius. vsqꝫ ad mortem patri obediens. Succumberet. caderet tanqꝫ hostia.

De conceptu saræ & immolatiōe Isaac.

Saucia iam vetulæ marcebant viscera Saræ
Grandęuo consumpta situ: prolemqꝫ negabat
Frigidus annoso moriens in corpore sanguis
Cum seniore viro: gelidi præcordia ventris
In partum tumuere nouum: tremebundaqꝫ mater
Algentes onerata sinus spem gentis opimæ
Edidit: & serum suspendit ad vbera natum:
Mactandumqꝫ deo pater obtulit: & sacer ipsas
Pro pueri iugulis aries mactatur ad aras.
O iusti mens sancta viri pietate remota
Plus pietatis habens. contempsit vulnera nati
Amplexus pręcepta dei. typiciqꝫ cruoris
Auxilio ventura docet: qui sanguine fuso
Humana pro gente pius succumberet agnus.

De vxore loth versa in statuam salis.

LOth sodome. miraculū aliud/q̄ pacto loth cū vxore filijsq̃ duab⁹ fugiēte sodomā ex p̄cepto angeloꝝ: q̄ iusserāt ne in fuga respicerēt post tergū: vxor cū respexisset: in statuā salis versa est: quā flaui⁹ Joseph⁹ narrat se vidisse. Ex genesi ca. xix. Chaos sodome. i. euersionē. Stupefacta. i. sine motu ꝛ sensu. Cōuersa. i. respiciēs. Or nemo. Moraliter exponit q̄d de vxore loth respiciēte dixit. q̄d etiā exēplo saluatoris nostri ꝯfirmat: ex euāgelio: nēo tenens aratrū in manu ꝛ retro aspicit.

IGnibus innocuis. Cū apparuisset dominus mosi in rubo ardēte inter cetera illud fuit mirabile: q̄d materia ardens nō ꝯburebat. Exo. ca. iij Ignibus innocuis. cum alias oīa consumat.

LOth sodomę fugiente chaos: dū respicit vxor
In statuam mutata salis: stupefacta remansit
Ad pœnam conuersa suam. quia nemo retrorsum
Noxia contempti vitans discrimina mundi:
Aspiciens saluandus erit. nec debet arator
Dignum opus exercēs: vultum in sua terga referre.

De rubo ardente cū non combureretur.

IGnibus innocuis flagrans apparuit olim
Non ardens ardere rubus: nec iuncta calori
Materies alimenta dabat: nec torrida viuens
Sensit damna frutex: sed amici fomitis æstu.
Frondea blanditæ lambebant robora flammæ.

De virga Aaron versa in colubrum.

MItis in immitem virga est animata draconem
Per flexos sinuata globos: linguisq̃ trisulcis
Squammea colla tumens inimicos ore chelydros
Sorbuit: & proprii redit in virgulta rigoris.

Unde ꝛ a Vergi. ij. eñ. Ignis edax dr̄. Apparuit. visa est. Frutex. rubus: cū nec arbor nec herba sit. Flāme blādite. i. nihil nocētes: sed poti⁹ mulcētes. Lābebāt. i. leuit ꝛ citra ꝯbustionē tāgebāt. Vergili. ij. eñ. Tactuq̃ innoxia molli lambere flāma comas. Robora frōdea. i. v̄gulta frōdosa rubi. Aestu amici fomit. Nā cū int ignē ꝛ fomitē: hoc ē materiā ꝯbustibilē sit antipathia. i. inimica q̄dā ꝯtrarietas. in hoc mirabile q fomes fuit igni amicus.

MItis in immitē. Primū signū q̄d iubēte deo factū est p mosen ꝛ Aarō pharaōi/vt dimitteret ppl'm: fuit v̄ga ꝯuersa ī colubrū: q̄ deuorauit colubros egyptioꝝ sapiētiū: q̄ ꝛ ipi voluerūt idē imitari. Exo. ca. vij. Virga mitis. Nihil feritat hn̄s in manib⁹ mosis ꝛ Aarō Sinuata. i. in sin⁹ reuoluta. Per globos flexos. i. p spiras in orbē ꝯtortas. Et tumēs colla. i. v̄ga illa in draconē formata hn̄s collū veneno tumidū. Vergi. ij. eñ. attollentē iras et cerula colla tumentē. Linguis trisulcis. Vergil. iij. geor. Linguis micat ore trisulcis. Trisulcis linguis. i. vibrantib⁹. Nam vt inq̄t Serui⁹. Nullū aīal tanta celeritate linguā mouet/vt triplicē habere videat. Chelydros. serpētes amphibios: hoc ē terra ꝛ aq̄ vicissim victitantes. Vergili⁹. Nigris exesa chelydris. Virgulta. i. in v̄gā. Proprij rigoris. i. innate duriciei.

PEruia diuisi. quo pacto populus Israel/duce mose. fugiens ex egypto traiecit mare pedibus siccis: cum moses pretenta virga illud in partes duas facto vtrinq; quasi muro diuisisset. Exod. xiiij. Cerula ponti. i. pontꝰ. a colore. Reuoluta in geminum latus. i. disiecta in dextram & sinistraꝫ partem vie: qua iturus erat populus. Cognatis aquis. quia iam inde a mundi creatiōe terra illa fuerat aqs obruta. In mare absentis pelagi. i. in locuꝫ: in quo priꝰ fuerat mare: qđ nūc abest. marmora sicca. i. maria siue maris loca. Vergilius. j. geor. Et quando infidū remis ipellere marmor. Stupuerūt. i. admirata sunt. Vergili. j. georgico. Ipsa suas mirant gargara messes. Plātas peregrinas. i. fundo maris alienas. Mutauit viā. q2 mare qđ erat nabile: factū est stabile. Gerebat baptisma rude. i. representabat nouū baptisma futurum. xp̄s dux. Ex cuius passione sacramenta vires habuerūt. Clamat nam lectio. sic latini dicunt: pro eo quod recētiores/textus. Vox dn̄i. ps. xxviij. Vox dn̄i sup aquas multas. Vox autem verbum patris est. idest Christꝰ. Qui gerens testamenta consona. idest cōcordans vtrunq; testamentum noue et veteris legis. Patefecit abyssum veterem. i. vetus testamentum obscuritatibus plenum: quod per mare intelligitur. Doctrina sequens. i. euangelica: in qua veluꝫ templi scissum est.

De maris rubri diuisione.

PEruia diuisi patuerunt cerula ponti
In geminum reuoluta latus: nudataq; tellus
Cognatis spoliatur aquis/ac turba pedestris
Intrat in absentis pelagi mare: perq; profundum
Sicca peregrinas stupuerunt marmora plantas.
Mutauit natura viam: mediumq; per æquor
Ingrediens populus/rude iam baptisma gerebat:
Cui dux Christus erat: clamat nam lectio: multas
Vox domini sup extat aquas. vox deniq; verbū est.
Verbum Christus adest: gemmæ qui consona legis.
Testamenta gerens: veterem patefecit abyssum:
Vt doctrina sequens planis incederet aruis.

De manna quod pluit.

QVid referam innumeras cœlesti pane cateruas
Angelicos sumpsisse cibos? nimbisq; superni
Nectaris aerea populum dulcedine pastum
In plumis habuisse dapes: & in imbribus escas?

Quod aqua ex petra fluxit.

QVid referam? Quomodo murmurante populo contra Mosem: deus misit illi coturnices & manna de celo. Exo. xvj. Innumeras. Ad sexcēta hominum milia numerantur in libro numerorum. Celesti pane. i. manna: quod de celo pluit. Nimbis. tam de coturnicibus/quaꝫ de manna: que more nimborum cadebant. Aerea dulcedine. idest ex aere proueniente. In plumis. ad coturnices refertur. In imbribus ad manna.

Bursus. Cum pplus castrametatus in raphidim aque penuria labora ret. Moses virga pcussit petram: q̃ statiz fluxit aqua. Exodi. cap. xvij. Aruis exustis. i. aque penuria laborantibus. Vergilius. Hinc deserta siti regio. Aegra. sterilis r iculta. Viuẽdi q2 sine cibo r potu mortales nõpossũt viuere. Metallo. i. lapide/vel poti9 lapidis vena. Marmora ieiuna. i. sicca.

Panis. de q̃ in ps. Panẽ ãgelorũ mãducauit hõ. Petra. de q̃. prima Corinthiorũ. x. Petra autem erat xp̃s. In vndis. per baptismũ.

Angelicis. de asina: q̃ allocuta ẽ balaã diuinuz/cũ proficisceretur ad maledicẽdũ populuz israel Sub Balac filio. Sephor regis amorrei. Ex libro Nũerorũ ca. xxij. Angelicis minis. Minabat ei ãgel9 illi stricto gladio. Suuz sessorẽ. i. Balaã sibi insidentẽ. Ligua rudẽti. alias. Pecuale. qd nũerat int pecudes. Persi9. Arcadie pecuaria rudere credas. d asinis dixit.

Bursus in exustis sitiens exercitus aruis:
Qua nimium loca sicca diu: qua terra negatis
Aegra iacebat aquis: qua spes ablata bibendi
Viuendiq́ fuit: subitas arente metallo
Hausit aquas: steriliq́ latex de rupe manauit:
Et ieiuna nouum vomuerunt marmora potum.
His igitur iam sacra tribus dans munera rebus/
Christus erat panis: xp̃s petra: christus in vndis.

Asina alloquitur Balaam.

Angelicis tremefacta minis affatur asella
Sessorem per verba suum: linguaq́ rudenti
Edidit humanas animal pecuale loquelas.

Sol stetit pugnante Iosue.

Sol stetit ad gabaon: mediiq́ cacumine cœli
Fixit anhelantem dilato vespere lucem.
Insolitus frenare diem: nec luna cucurrit
Ordine pigra suo: donec populantibus armis
Feruidus ingentem gladius consumeret hostem:
Coniurante polo. iam tunc famulata videbant
Sidera venturum præmisso nomĩe iesum.

Sol stetit. Cũ gabaonite se Josue dedidissent: ac se illi9 societati cõiũxissent: reges finitimi illorũ vrbẽ oppugnare coeperũt. Cũq́ iosue suppetias ferret socijs: hostesq́ fugerẽt: iussu Josue sol stetit: donec hostes ꝓfligati sunt. Ex lib. iosue. cap. x. Ad gabaõ: q̃ fuit eueorũ vrbs metropolis: cecidítq́ i sortẽ trib9. Bẽiami. Lucẽ anhelãtẽ. i. aestuãtẽ/q2 in meridie. Vespe dilato: vsq́ ad hostiũ internectionẽ. Insolit9. q2 sol nũq̃ tale aliq̃d fecerat. Nec luna. q2 etiã stetit. Populãtib9. euertentib9 hostes. Feruid9 gladius. Non qd gladi9 ferueret: sz qd victores feruẽter eo vtebant. Ingentẽ hostẽ. erant eñ q̃nq́. Adonisedech rex hierlz. r oham rex ebrõ. r pharã rex hierimoth. r iaphie rex lachis. r dabit rex eglõ. Cõiurãte polo. q̃si societatẽ cuz iosue ineũte. Ventuꝝ iesuz. Nã quẽ nos iosue: greci iesum: hebrei iehosua vocant. ergo per iosue iesus christus figurabatur.

Heliam. Quomodo helias propheta a coruo est cibatus / tandemq; raptus est in coelum. Ex tertio regu; cap. xvij. & quarto regum libro. c. ij. Corui ministri. i. cibum ministrantes. Siue more. quia nunq; tale aliquid antea factum fuit. Deditus rapinis. idest ex raptu victitans. Caua guttura. ad vorandum accómodata. Ieiunis morsibus. aut ipse coruus / quamuis ieiunus: aut helie ieiuno. Bonus helie. idest fidus. Noe cu; illum quasi exploratorem dimisit ex arca: neq; reuersus est. Gene. capitulo. viij. Immo vera lectio est apd hebreos egrediebatur et reuertebatur: videlicet non habés vbi cósisteret. Itaq; Sedulius etiam suo tempore habuit codicem incastigatu;. Abluit. mundauit ministrando núc helie. Deliquit. cum non est obsecutus Noe. Plenus deo. idest spiritú habens propheticum. Fecit heredem. s. heliseum prophetam successoré suu;. In astra aurea. Vergi. ij. eneidos. Ferit aurea sidera clamor. Orbita nó exprimit sulcos. i. rota currus non relinquit vestigia: que sunt quasi quidam sulci. Exprimit. i. designat. Dexteriora petens. i. celestia: cum terrena sint sinistra. Spacio maiore. quia coelum longe lateq; patet: cum terra angusta sit illius comparatione. Duxit triumphum. idest more triumphantiú curru in celum inuectus est. Metam aeui humani. idest mortem / iuxta illud Apostoli ad hebreos. capitulo. ix. Statutum est homini semel mori. Celi fulminei. idest tanq; fulmine splendentis. Merito. quia ex actis suis est illustratus. Et nomine. quia helios grece íterpretatur sol / sed dictio hebraica non recipit etymologiam latinam: ideo subdit. Sermonis achiui. i. greci. Mutetur littera per accentum. scilicet. a. o. & accentus acutus ex penultima transferatur in antepenultimá. sed de accentu alibi diximus.

De coruo pascente heliam.

Heliam corui quondam pauere ministri
Præbentes sine more dapes: alesq; rapinis
Deditus: atq; auido saturans caua guttura rostro /
Tradidit illæsam ieiunis morsibus escam.
Nunc bonus heliæ: qui perfidus antea noe:
Abluit in terris: quicquid deliquit in vndis.
Plenus at ille deo: postq; miracula terris
Plura dedit: meritisq; suis succedere dignum
Hæredem propriæ fecit virtutis amicum:
Aurea flammigeris euectus in astra quadrigis:
Qua leuis aereos non exprimit orbita sulcos /
Sidereum penetrauit iter: curruq; corusco
Dexteriora petens: spacio maiore triumphum
Duxit: & humani metam non contigit æui.
Quam bene fulminei prælucens semita cœli
Conuenit heliç: merito qui & nomine fulgens /
Hac ope dignus erat: nam si sermonis achiui
Vna per accentum mutetur littera: sol est.

VLtima quomodo Ezechie regi egrotanti Esaias propheta denunciauit illum postridie moriturum. Quem flentem supplicemq̧ deus miseratus: quindecim vite annos illi prorogauit. Ex quarto reguꝫ capitulo. xx. Lucis labentis. idest vite iam lapse. Usus iure suo: quia solus deus illud potuit facere. Claudens limina patefacta. iam apta ad illum deuorandum.

IOnas. hic vnus ex prophetis minoribus missus a deo vt predicaret niniuitis: naue ascensa tharsum aufugiebat. Cumq̧ superuenisset tempestas: intelligentes naute ob peccatum alicuius ex socijs id accidisse: sortiti sunt inter se: sorsq̧ obtigit Ione / vt in pelagus deturbaretur. deturbatus a ceto deuoratur: et in ioppen delatus est a ceto. Ex Jona cap. i. Uitale sepulchrum. idest viuens cetus: in quo tanq̧ in sepulchro erat. Depositum. idest quasi depositum: quod a depositario reddendum est: cum repetitur. Ad ignotas terras. ad ioppen. Inimico remige. scilicet ceto voratore.

De ezechia rege.

VLtima labentis miseratus tempora vitę/
Ter quinos quondam regi deus addidit annos:
Vsus iure suo: patefactaq̧ limina claudens
Mortis: ab occasu vitam conuertit in ortum.

De iona propheta.

IOnas puppe cadens/ceto sorbente voratus:
In pelago nō sensit aquas: vitale sepulchrum/
Ne moreretur: habens: tutusq̧ in ventre ferino
Depositum non præda fuit: vastumq̧ per æquor
Venit ad ignotas inimico remige terras.

De tribus pueris in fornace.

CVm spirante deo babylonia sacra negarent
Tres vna cum mente viri: durumq̧ subirent
Exitium sæui chaldæa lege tyranni:
Cuius achemeniam rabies accenderat iram
Plus fornace sua: medios truduntur in ignes/
Nil vrente rogo: tantoq̧ ardore calentes
Cordis imagine vincunt incendia pœnæ
Igne animi. o quanta est credentum gloria. flammis
Ardentis fidei restincta est flamma camini.
Digna sed immitem mox perculit vltio regem.
Nam q̧ ab humana væcors pietate recessit.
Agrestes pecudum consors fuit ille per herbas:

CUm spirante. Cū tres pueri hebrei nollent adorare statuā: quā fecerat nabuchodonosor rex: in fornacē ignis cōiecti illesi permanserunt. propter qd facinus rex in belluam transformatus / septem annos in syluis errauit. Ex Daniele cap. iij. et. iiij. Spirante deo. instinctu diuino. Babylonia sacra. i. statuam illam a Nabuchodonosor propositam: quod babylone gestum est. Negarent. scilicet adorare. Chaldea lege. quia rex chaldeorum erat nabuchodonosor: qui legem tulit. Achemeniā irā. i. persicam: quia rex quoq̧

persaruz fuit. Fuit autem achemenes rex primus a quo Perse achemenij. Pene imaginee incendia.i.quoꝝ incendioꝝ pena ꝓposita est nō adorantibus imaginē. Flammis ordo est. Flamma ardēs camini.i. fornacis / est restincta flammis fidei. Ultio ꝑculit.i.ꝑcussit. Nam qđ vecors.i.insensatus et ferus. Consors pecudum.versatus inter feras.

Aulica depasto mutans conuiuia fœno.
Pronus ab amne bibit.septena tempora lustrans/
Omnibus hirsutus syluis & montibus errat.

De Daniele exposito leonibus.

NEc minus & Dari furuerunt iussa tyranni.
Ecce etenim sceleri scelus addidit ira furentis:
Hebræumq; decus Daniel decernitur insons
Ieiunis cibus esse feris.sed bellua iusto
Mitis facta viro:sanctos ne læderet artus:
Cœpit amare famem.rabies mollita furorem
Deposuit:sæuisq; in faucibus ira quieuit:
Et didicere truces prædam seruare leones.

Recapitulatio dictorum miraculorum.

HIc vbi sunt natura tuæ post talia leges?
Quis toties tibi iura tulit? qui tartara iussit
Translatum nescire virum:sterilemq; marito
Fœcundauit anum:sacram præcepit ad aram
Sponte venire pecus:muliebres transtulit artus
In simulacra salis:ramos incendia passos
Non ardere dedit:virgultum soluit in anguem:
Per pelagus siccauit iter:mirabile nimbis
Manna pluit.saxo latices produxit ab imo.

Aulica ꝯuiua.i. regio apparatu exposita. Pronus bibit.more q̄drupedū. Lustrās septena tp̄a.i.ī lustris feraꝝ īcedens p ānos septē. Hirsut⁹.i.pilos⁹ horridus ⁊ incultus. NEc min⁹. Daniel apud Dariū accusatus / q de religiōe nō bn̄ sentiret: leonib⁹ a rege deuorand⁹ exponit̄: qui tn̄ se ab illius laniatu ab stinuerunt. Ex Daniele. capi. xiiij. Dari. ab eo qđ ē Dari⁹. p̄ma tn̄ breuis tuȝ lōga repit̄. ab eo qđ Dareus Ouid.in Ibim p̄mā ꝓduxit dicens. Utq; necatoꝝ Darei fraude scđi. Furuer̄t.atq̇ grāmatici dicūt p̄terito carere. Dec⁹ hebreū.appo.i.hebreoꝝ gl'ia ⁊ honor. Amare famē.i.poti⁹ fame laborare:q̄z in viꝝ iustū seuire.nil eī p se amat famē. Rabies.leōib⁹ ingenita vltra famē. Mollita.facta mitis ⁊ mollis. Seruare p̄daȝ. Martialis de lepore ⁊ leōe. Et securior ē in ore p̄da.

HIc vbi sunt. Recapitulatio est eoꝝ:q̄ supra memorauit/mirabiliū/quā diximus esse materiā hui⁹ op̄is. Post talia.s.miracula. Tulit.i. abstulit:siue (vt theologi dicūt) suspēdit. Translatū viꝝ.s.Enoch:qđ fuit p̄mū miraculū. Anū marito.i.Sarā viro suo Abraā. Pec⁹.cū Abraā voluit sacrificare filiū. Muliebres art⁹.s.vxorꝫ loth. Ramos rubū. Uirgultū.virgā Mosis. Siccauit.q̄ ppl's p mare trāsiret. Nimbis.i.in silitudinē nimborū

et pluuie. Produxit. Mose petrā feriente. Quadrupedem. i. asinam sub Balaam. Suspensis elementis. i. stantib⁹ sole ⁊ luna: atq; ex ɔseq̄nti reliq̄s stellis: cū sol stetit ad ad Gabaon. Per volucres hoīem pasci. i. per coruos Heliam: atq; eundē in celū rapi. Tria lustra. i. annos q̄ndecim. Ezechie regi. Fundauit opē naufrago. i. opitulatus est Jone. Sub rore. q: irrorati sunt in camino ardēti. Regē Nabuchodonosor in pecudē pilosam ɔuersum. Rict⁹ leonū. i. leões apto ore esuriētes. Nescire furorem. i. obliuisci ꝓprie feritatis. Nempe creatori. respondet ad id: qd̄ supra dixit. dic vbi sunt natura tue. ⁊c̄. Et est ordo. Omne suū op⁹ famulatur creatori. Cui⁹ sermo ē. i. cuius v̄bo creata sunt oīa visibilia ⁊ īuisibilia. Quecūq;. i. ꝑ quācūq; partem. Sententia trahit. i. volūtas diuīa: q̄ solo nutu oīa facit q̄cunq; vult.

Quadrupedem fari plano sermone coegit.
Suspensis rapidas elementis distulit horas.
Per volucres hominem pasci dedit: atq; coruscis
In cœlum transuexit equis: iam morte grauato
Adiecit tria lustra viro. prædonis in ore
Naufrago fundauit opem. flagrante camino
Seruauit sub rore pios. per pascua regem
Pauit vt hirsutam pecudem: rictusq; leonum
Instimulante fame: iussit nescire furorem.
Nempe creatori: cuius quæcunq; videntur:
Seu quæcunq; latent: & rerum machina sermo est.
Omne suum famulatur opus: sequiturq; iubentis
Imperium: quacunq; trahit sententia nutu.

Inuehitur in idolatras.

HEu miseri qui vana colunt: qui corde sinistro
Religiosa sibi sculpunt simulacra: suumq;
Autorem fugiunt: & quæ fecere verentur.
Quis furor est? quæ tanta animos dementia ludit?
Vt volucrem/turpemq; bouem: tortūq; draconem:
Semihominemq; canē supplex hō pronus adoret?

HEu miseri. Occasione eoꝝ: q̄ dicta sunt de reꝝ creatione: atq; creaturarum obedientia: inuehit in idolatras: q̄ relicto veri dei cultu: colunt ꝓ deo res a deo creatas. Uana. i. indigna q̄ colantur. Simulacra religiosa. i. q̄ putant religiosa: cum sint ꝓfana. Uerentur. timent ⁊ venerant̄. q̄ fecere scilʒ simulacra opa manuum suaꝝ. Ut volucrem. Egyptios carpit: qui hec monstra colebant. Uolucrem. puta saturā serpentib⁹ ibim: vt ait Juuena. Turpem bouē. i. magnum. Uergili. in geor. Forma bouis cui turpe caput: cui plurima ceruix. qd̄ Seruius ꝑ magno exponit: ⁊ dicit ꝓpter apē boueʒ: quē egyptij colunt. Tortum draconē. puta ⁊ esculapium: q̄ sub imagine serpentis sinuosi colebatur. Semihominē canem. i. mercuriū: siue anubim: qui in specie canis ab egyptijs colitur. Patrem reꝝ. i. creatorem: quia oīa suo lumine collustrat. Cum ɔstet. improbat hoꝝ erroreʒ: cum sic dispēsare

lucem per motum/non sit officium domini: sed potius ministri. Nec semp vbiqꝫ est. Deum autē necesse est esse vbiqꝫ. In originem mundi. Nam illud nō potuit esse deus: qđ habuit principium. sol habuit principium: quia die quarto creatus. Geminum diem. immo tres dies. ex Gene. cap̄. j. Sic quē-admodum ꝛ soli. Crescere ac minui. quod deo repugnat. Fugant̄ luce. solis

Ast alii solem cæcatis mentibus acti/
Affirmant rerum esse patrem: quia rite videtur
Clara serenatis infundere lumina terris:
Et totum lustrare polum: cum constet ab istis
Motibus instabilem rapidis discursibus ignem
Officium: non esse deum: quiqꝫ ordine certo
Nunc oritur: nunc occiduas demissus in oras:
Partitur cum nocte vices: nec semper vbiqꝫ est.
Nec lumen fuit ille manens in origine mundi:
Cum geminum sine sole diē nouus orbis haberet.
Sic lunæ quoqꝫ vota ferunt: quam crescere cernunt:
Ac minui: stellisqꝫ litant: quæ luce fugantur.
Hic laticem colit: ille larem: sed iungere sacris
Non audent inimica suis: ne lite propinqua
Aut rogus exiguas desiccet fortior vndas:
Aut validis tenues moriantur fontibus ignes.
Arboreis alius ponit radicibus aras:
Instituitqꝫ dapes: & ramos flebilis orat:
Vt natos claramqꝫ domum: dilectaqꝫ rura:
Coniugii fidemqꝫ: famulos/censumqꝫ gubernet.
Lignee ligna rogas? surdis clamare videris.
A mutis responsa petis? quę iura domorum
Hac ratione regunt: si cæsa securibus actis
Ardua pendentis sustentant culmina tecti:
Aut subiecta focis dapibus famulantur edendis.
Nonnulli venerantur olus: mollesqꝫ per hortos
Numina sicca rigant. veriqꝫ hac arte videntur

supuenientis. deus aūt nihil hꝫ supra se maius. Laticeꝫ. i. aquaꝫ. Larē. i. ignem. qꝛ lares dii familiares ad focos penetrales colebāt̄. Inimica. i. hec duo contraria elementa. Arboreis. i. colit arbores tanq̄ꝫ alicui deo sacras. Dicit ꝓpt̄ lucos. de q̇bus in. iiij. regū lib. sepe legimus. Dapes. q̄s sacrificat. Flebilis. i. supplex. Cōiugij fidē. i. fidelē cōiugeꝫ. Vergil. iiij. en̄. Cōiugiūqꝫ vocat. Lignee. i. o caudex. o stipes ꝛ plane ligne⁹. Ligna rogas? i. rogare debes? Surdis

qꝛ (vt dicit psalmograph⁹) aures hn̄t ꝛ nō audiēt. sꝫ illđ de simulacris: hoc de arboribus đꝛ. Reguntiura domoꝝ. non benefaciendo domesticis: sꝫ ad structuram ornatum vtilitatemqꝫ afferendo. Securibus actis. idest impactis et allisis. Subiecta focis. immo superiniecta. Edendis. idest comedendis. Venerant̄ olus. Hij sunt egyptij. Iuuena. Porrum ꝛ cepe nefas violare: ꝛ frangere morsu. O sanctae gētes: q̇b⁹ hec nascunt̄ in hortis numina.

Transplantatorum. i. quos ipsi transplantauerit. Longum nefas. i. longo tempore: etiam in damnando insistere. Ne vram. i. contaminem: miscendo profana sacris. Sentibus. q̄ nō sinunt crescere lilia. Uerg. ij. geor. Urit em̄ cāpū lini seges: vrit auene. Uiolaria. loca vbi nascūt viole: sic rosaria vbi rose. Carduus. Uergilij ē. Paliurus. herba spinosa egyptorum cyrenaice familiaris.

Iam satis. Transitio est a dictis ad dicēda: acceditq̄ paulatī ad euāgelij dapes paschales. Monstra. i. res monstrosas et indignas: q̄ ab hoīe coli debeant. Aut potius defleuimus. color ē correctio. nā talia potius deflēda: q̄ ridenda sunt. Uiā ceptam. i. opus īstitutū. Firmare gradus. i. pedibus niti. Montē p altū. euangeliū intelligit: p qd itur ad ciuitatē dei: sed ad eā rem opus ē libertate: nō ea (vt dt Persius) q̄ introducta ē iure gentium: sz vera libertate: hoc ē animi. Tholis fuluis. i. auratis. est aūt tholus (vt inqt lactantius in illd Papinij. ij. theba. Figāq̄ supbis arma tholis.) locus in media tēpli testudine: vbi vouētiū dona appendebant. Digna. q̄ indigna nō dant. Claustris remotis. i. ianuis reseratis. Cordi pulsanti. Mat. cap. vij. Ille lapis reprobus. De q̄ in ps. cxvij. et Mat. xxj. Angulus gestat in vtice. i. q̄ factus est in caput anguli: et q̄ fecit vtraq̄ vnū. Miracula. ad illd qd psalmista dixit. Et est mirabile in oclis nris. Onus leue. Matth. xj.

Transplantatorum cultores esse deorum.
Plura referre pudet: sanctoq̄ in carmine longum
Vel damnare nefas: ne mollia sentibus vram
Lilia: purpurei neu per violaria campi
Carduus/& spinis surgat paliurus acutis.

Paulatim accedit ad euangelium.

Iam satis humanis erroribus addita monstra
Risimus: aut tales potius defleuimus actus.
Nunc cœptam iuuat ire viam: montemq̄ per altum
Nitentes firmare gradus. properemus in vrbem
Libertatis ope: radians vbi regia fuluis
Emicat aula tholis: vbi dantur digna petenti:
Quęrenti spes certa manet: claustrisq̄ remotis
Peruia pulsanti referantur limina cordi.
Hic est ille lapis reprobus: quem vertice gestat
Angulus: atq̄ oculis præbet miracula nostris.
Cuius onus leue est: cuius iuga ferre suaue est.

Continuat dicta dicendis.

Per digesta prius veteris miracula legis.
Quæ genitor socia nati virtute peregit:
Rettulimus sancti coniuncto spiritus actu.
Quæ natus socia patris virtute peregit:
Per digesta rudis necnon miracula legis
Dicemus sancti coniuncto spiritus actu:

Per digesta. Iterum continuat dicta dicendis. Que genitor. etsi creator nomen sit trinitati psonarum cōmunicatum: tn̄ in symbolo patrum creatorē

celi ꝛ terre ꝯfitemur. Natus. qui autoꝛ est noui testamenti: referens tñ oĩa ad patrem. Rudis legis.i.noue. nam rudia sunt noua. Qđ simplex triplicet .i. qđ est vnũ ꝛ simplex in essentia. sit triplex in ꝑsonis: ꝛ ecõtrario. qđ est triplicabile.i. triplex in ꝑsonis. Simplet.i. sit simplex. Arrius infoelix. qui de deo male sentiens filiũ minoꝛem patre dixit. Flectere. incuruare catholicã veritatem. In foueam atraꝫ. Ad inferos detrusus. Tã vacuus sensu. sicut dicimus vacuus cerebꝛo. Tempoꝛe pene iuste. naꝫ in episcopoꝝ populiq; ꝑsentia disputãs: cum leuãdi ventris causa in foricã declinasset: intestina egerere coact⁹ est. Aratoꝛ. fusa ruit arri⁹ aluo. Qui similauit iura.i. similia eẽ dixit Parentis ꝑpetui.i. dei patris eterni. Nõ imitãda.i. q̃ paternitates humane nature nõ possunt imitari.

Semper vt vna manens deitatis forma perennis/
Quod simplex triplicet: qđq; ẽ triplicabile simplet.
Hæc est vera fides. hanc spreuit habere salutem
Arrius infœlix: qui curua per auia rectum
Flectere nixus iter: foueam delapsus in atram
Corruit: & tetri mersus petit ima profundi.
Tam vacuus sensu: iuste q̃ꝫ tempore pœnæ
Visceribus fusis/ vacuus quoq; ventre remansit
Demens: perpetui qui non imitanda parentis
Iura caducorum gradibus similauit honorum.
Namq; homines inter natum genitore minorem
Lex carnalis habet: quoniam pater ipse parentis
Filius ante fuit: mox & qui filius est nunc:
Afforet esse pater: sic per genus omne nepotum
It noua progenies: & aui numerantur auorum.
At dominus/ verbum/ virtus/ sapientia/ christus:
Et totum commune patris de lumine lumen:
De solo solus: cui nec minus est patre quicquam:
Nec quo crescat habet: genitus/ non quippe creatus:
Ipse est principium: nam sicut clarus habetur
In genitore manens: genitor quoq; clarus in ipso

Similauit (inq̃ꝫ) gradibus honoꝝ caducoꝝ.i. hoĩm: inter quos descendit series generationis a patre ꝑ filium in nepotẽ. Lex carnalis.i. humana. Minoꝛem.s. tempoꝛe. Affoꝛet esse.i. ꝯtinget. Nepotum.i. posteroꝝ. Aui auoꝝ. Ex Vergilio. Dominus chꝛistus. peculiariter dñs noster ꝑ redemptionem. Verbum pr̃is. hoc ꝓpꝛium est. Virtus ꝛ sapientia. hec attributa sunt filio. Totum cõmune pr̃is. De essentialib⁹ diuinitati est intelligendũ. vt infinitus. eternus. oĩpotens. Lumen de lumine. vt in symbolo exp̃sse canitur. De solo solus.s. ꝓcedens ꝑ generationeꝫ. alioquin ꝛ spũssanctus est a patre ꝛ a filio: sed ꝑ inspirationeꝫ. Nec minus: nec quo crescat. Q.d. est equalis. Genitus.i. ꝓcedens a patre ꝑ eternam generationem. Nõ creatus. qđ Arrius dixit impie. Pꝛincipiũ. de quo Joan. ca. viij. Pꝛincipiũ: qui ꝛ loquoꝛ vobis. Clarus habetur. ex Joanne capit. xiij.

Deus clarificatus est in eo: et deus clarificauit eum in semetipso. Rerum caput. idest principium: tametsi in attributis principium filio dedimus. Qui est pater: hic est filius. hoc namque hereticum est dicere. Quod pater est: hoc filius est. Hoc piũ et religiosum. nam in genere neutro significatur substantia siue essentia. per masculinum et femininum designantur persone: vt pater est alius a filio: et alia est persona patris. alia filij. alia spiritussancti. non aliud ẽ pater a filio. et persona patris nõ est aliud a persona filij. Ipse docens. Joan. capitulo. xiiij. Philippe non credis quia ego in patre: et pater in me ẽ. Rursus ex Joanne capitulo. decimo. Sumus vnum. subaudi in essentia: sed nõ vnus. idest vna persona. Arrius vnũ debet scire. Arrium et Sabellium contrarios inter se impietatis autores reprehendit: quorum prior trinitatem posuit: sed in personis inequalitatẽ. posterior vero confudit personas dicens: vnum deum: sed pro diuersitate officiorum nunc esse patrem: nunc filium: nunc spiritumsanctum. Fidem trinam. idest trium personarum. Unam. dicendo esse trinum et non vnum. Sua dicta. idest alterius dicta. Brachia exerta. more illorum: qui pugnis decertaturi sunt. Cati. idest callidi et astuti: non ad docendum: sed ad certandum. Sapientia mundi. quia sapientia huius mundi stulticia est apud deũ. Crispare cachinnum. ex Persio. Naso crispante cachinnos. Sic. sequentes extrema: et fugientes medium.

Permanet: & rerum caput est deus vnus vbique.
Non quia qui summus pater est: & filius hic est
Sed quia quod summus pater est: & filius hoc est.
Sic ait ipse docens. ego in patre: & pater in me est:
Rursus: ego atque pater vnum sumus. Arius vnum
Debet scire simulque Sabellius esse fatendum.
Ille fidem trinam: tamen hic amplectitur vnam.
Ambo errore pares: quamquam diuersa sequantur.
Qualiter assueti varias producere sectas
Impugnant sua dicta viri: qui brachia nudis
Ostendunt exerta humeris: nil tradere docti:
Sed tantum certare cati: prudentia quorum
Stulta iacet: quia vana deo est sapientia mundi.
Hic loquitur nimis: ille tacet. Hic ambulat: hic stat.
Alter amat fletus: alter crispare cachinnum.
Sic igitur miseris par est vesania cunctis.

Disponit ad materiã librorũ seqntiũ.

INterea dum rite viam sermone leuamus:

Interea. paulatim accedit ad principale institutum: quod vt ab initio dixit erat clara salutiferi non tacere miracula christi: que sunt ab euangelistis enarrata. Uiam leuamus. quasi instituisset proficisci ad legem euangelicam: et inter eundum narrasset vie comitibus quedam miracula ex testa-

mento veteri vt itineris labor subleuaretur. Spes et fides. Que due virtutes comitantur christianum in hac vita. In ardua. idest in alteram vitam: aut in legem euangelicam: que me docet arctam esse viam: que ducit ad vitam. Matthei septimo. Blandius. idest minore cum labore. Arcem. idest culmen legis euangelice. En signo. Translatio est sumpta a militantibus seculo ad eos: qui militant christo sub euangelio. Clamat. ad fidem vocat. Sua porta. idest propria que christus est. Joannis capitulo decimo. Ego sum ostium ouium. Premia vite. hoc est donatiuum: quod militantibus christo proponitur Decus in fronte. hoc est insigne crucis per chrisma impressum. Pars vltima. idest minimus christianorum. Hic. idest in his castris scilicet militantis ecclesie. Vt merear.

Spesque fidesque meum comitantur in ardua gressum:
Blandius ad summam tandem peruenimus arcem.
En signo sacrata crucis vexilla coruscant.
En regis pia castra micant. tuba clamat herilis.
Militibus sua porta patet. qui militat intrat.
Ianua vos æterna vocat. quæ ianua christus.
Aurea perpetuæ capietis præmia vitæ:
Arma quibus domini tota virtute geruntur:
Et fixum est in fronte decus. decus armaque porto:
Militiæque tuæ bone rex pars vltima resto.
Hic propriæ sedes. huius mihi mœnibus vrbis
Exiguam concede domum: tuus incola sanctis
Vt merear habitare locis: alboque beati
Ordinis extremus conscribi in sæcula ciuis.
Grandia posco quidem: sed tu dare grandia nosti.
Quem magis offendit: quisquis sperando tepescit.
Christe faue votis: qui mundum in morte iacentem
Viuificare volens/ quondam terrena petisti:
Cœlitus humanam dignatus sumere formam:
Sic aliena gerens: vt nec tua linquere posses.
Hoc Matthęus agens: hominē generaliter implet.
Marcus: vt alta fremit vox per deserta leonis.

Post peractam militiā in hac vita. Conscribi albo. idest in tabula illa: siue libro vite: de quo in apocalypsi. Erat autem album tabula: in qua iudicum nomina scribebantur. Suetonius in Domitiano. Equitem ro. crasit iudicum albo. Tepescit. idest non est feruidus in spe. Faue votis. Inuocatio est diuini auxilij ad opus suum prosequendum. Petisti coelitus. idest a celo descendens. Aliena gerens. idest humanitatem ante incarnationem. Tua. idest diuinitatem. Mattheus hoc agens scilicet quod tu sumpta humanitate apud nos gessisti. Implet hominem. idest habet hominis effigiem ex Ezechielis visione. Alta vox per deserta. ad illud refertur: quod Marcus in initio sui euangelij scribit. Ego vox clamantis in deserto parate. et cetera.

Iura sacerdotij. Incepit em̄ suum euangeliuz a sacerdotio Zacharie. Ore iuuenci. aīalis nati ad sacrificiū. Uerbo. dicens in initio euangelij. In principio erat verbum. Totidē tempora. q₂ numerus euangelistaꝝ equat quattuor anni tempora. Sic ⁊ apostolici. Ut q̄ttuor euangeliste: q̄ttuor anni tempora. Apex duoden⁹. i. culmē duodecim apostoloꝝ. Imitatus menses. qui in āno eq̄ sunt duodecim. Et horas. q̄ in die sunt duodeciz: sicut in nocte. Hic igitur. Redit ad illud: qđ dixerat đ ecclesia militante ⁊ triumphante: et de testamento veti ⁊ nouo. Exordia mortj q̄ introducta ē ꝑ primi parentis peccatuz: et durauit ꝑ totā legez veterem. Ad vitā nouaz scz euangelicā: q₂ a dieb⁹ ioannis baptiste regnū celoꝝ vim patitur. Matthei. ca. xj. Lachrymas serendo. ex psalmo. cxxv. Euntes ibant ⁊ flebant: mittentes semina sua.

Iura sacerdotii Lucas tenet ore iuuenci.
More volans aquilę verbo petit astra Ioannes.
Quattuor hi proceres vna te voce canentes:
Tempora ceu totidem latum sparguntur in orbem:
Sic & apostolici semper duodenus honoris
Fulget apex: numero menses imitatus & horas:
Omnibus vt rebus totus tibi militet annus.
Hic igitur veteris recolens exordia mortis:
Ad vitam properabo nouam: lachrymasq₃ serendo/
Gaudia longa metam. nam qui deflemus in Adam
Semina mittentes: mox exultabimus omnes:
Portantes nostros Christo veniente maniplos.

Cœlii Sedulii presbyteri mirabilium diuinorum siue Paschalis operis. Liber secundus.

Xpulerat primogenitum sæuissimus anguis.
Florigera de sede virum: blandiq₃ saporis
Illecebris lethum misero potarat amarum.
Nec solus meritam præsumptor senserat iram
Mortali sub lege iacens: sed prorsus ab ipso
Humanum simul omne genus. heu noxia coniunx.

Expulerat. Incipitur liber scđs: in quo antea q̄₃ aggrediatur euangelij seriem: dicit q̄dam de lapsu primi hoīs. deq₃ humana instauratione ꝑ Christi incarnationē passionemq₃. Seuissimus anguis. diabolus in forma colubri decipiens Euam: ⁊ ex consequenti Adam. Primogenitum. q̄ grece protoplastos. De sede florigera. de paradiso voluptatis. Illecebris. delicijs. Lethum amarum. idest mortem. Presumptor solus. idest qui cibū vetitum presumpsit. Iram meritam. idest penam. id quod precedit: pro eo qđ sequitur. Sub lege mortali. Cum potuisset ꝑmanere immortalis. Ab ipso. idest post ipsum. Omne genus humanum. Subaudi sensit iram meritam.

Noxia coniux. Que fuit causa tantorum malorum. Et est imitatio ex Verg. in buco. Crudelis tu quoque mater. Crudelis mater magis: an puer improbus ille? Improbus ille puer: crudelis tu quoque mater. Duo. scilicet Adā et Eua. Origo. i. qui ex illis primis propagati sunt. Perit. quemadmodum et primi parentes perierunt. A semine. idest a prima origine. Quid numerosa. Sensus est. quid proderat diu viuere: si mortē ducere erat tandē: atque eundum ad inferos sine vlla redemptiōis spe. Illo tēpore. scilicet ante christi passionem. Nongentos annos. quos ante diluuium viuebat humanum genus. Cū sors eui extremi. i. vite finis. Irreparabilis. idest irreuocabilis. Victa supremis cursibus idest que multitudine annorū tandem vincit. Ventura foret. quia vt dixit: tandem illis moriendum erat. Licet sera. idest sero. Cum fine. q. d. non potest dici longum: quod finem habet. Opem reducem. actiue. idest que reduceret et liberaret. alias reducem passiue. vt Vergil. primo eneidos. Vtque reduces illi ludūt. Sepulchrum. idest inferi. sicut ediuerso. Gene. xl. Deduces canos meos ad inferos: pro quo in hebreo habetur sepulchrum. Primi terrigene. idest primi parentis: qui apd inferos sepultus fuit. Nepotes. idest illius posteritatem. Promptus. facilis. Reddere difficilis idest reponere et exprobrare. Astabat imago. pro erat. De morte. idest per mortem: in quam incurrerat propter peccatum. Instauraret opus veniale. idest renouaret hominem: qui venia ex eo dignus erat: quod ex infirmitate peccauerat. Pomis acerbis. Alludit ad prouerbium illud. de quo Hiere. xxxi. et Ezechielis. xviij. Patres nostri comederunt vuam acerbam: et dentes fi-

Noxia tu coniux magis: an draco perfidus ille?
Perfidus ille draco: sed tu quoque noxia coniux.
Proh dolor. æterni fuerāt duo. crescere postquam
Cœpit origo: perit: clademque a semine sumpsit.
Quid numerosa dies: quid tempore proderat illo
Cernere nongentos vltra fœliciter annos?
Progeniemque senum decimam spectare nepotum:
Iamque suum nescire genus? cum victa supremis
Cursibus extremi sors irreparabilis æui
Sera licet ventura foret: longumque per æuum
Vita breuis nihil esse diu cum fine doleret:
Nec reducem spes ferret opem: primique sepulchrum
Terrigenæ cæca sorberet fauce nepotes:
Ni pius ille sator culpas ignoscere promptus/
Reddere difficilis: sua ne factura periret:
Quæque deo similis viuens astabat imago:
Dissimilis de morte foret: veniale misertus
Instauraret opus: pomisque vetaret acerbis:
Quæ mandere patres: natorum horrescere dentes:
Donaretque suis semper placatus: vt vnde
Culpa dedit mortem: pietas daret inde salutem.

liorum obstupuerunt. idest quod patres peccauerunt luerunt filij. Matrez. idest rose plantam spinosam. Obscurat honore. idest sua pulchritudie obūbrat. Eue virginis antique. idest prime. Natura prior. idest homo ante natalem christi subiectus morti eterne. Renasci. per aquam baptismi. HEc ventura. Quo pacto Gabriel angelus virgini missus est a deo: vt illi denunciaret dei verbum ex ea carnem esse sumptur: idqz factum est. ex Luca. capitulo primo. Hec. que supra diximus de verbo incarnādo. Cecinit properata. idest properanter denunciata. Fides comitata est dictum. quia virgo credens angelo consensit: et verbum caro factum est. Sidereū onus. idest coeleste v̄bum: quod incarnatum erat in ventre eius. Sub lege nascendi. i. creature. Tensos sinus. idest vterum: qui plures sinus habet: distentum.

Et velut e spinis mollis rosa surgit acutis:
Nil quod lædat habens: matrēqz obscurat honore:
Sic euæ de stirpe sacra veniente maria:
Virginis antiquæ facinus noua virgo piaret.
Vt quoniam natura prior vitiata iacebat
Sub ditione necis: christo nascente renasci
Posset homo: & veteris maculam deponere carnis.

Annunciatio christi incarnationis.

HEc ventura senes postq̄z dixere prophetæ:
Angelus intactæ cecinit properata mariæ.
Et dictum comitata fides: vterumqz puellæ
Sidereum mox implet onus: rerumqz creator
Nascendi sub lege fuit. stupet innuba tensos
Virgo sinus: gaudetqz suum paritura parentem.

Natalis domini.

IAmqz nouem lapsis decimi de limine mensis
Fulgebat sacrata dies: cum virgine fœta:
Promissum compleuit opus verbum caro factum:
In nobis habitare volens: tunc maximus infans
Intemerata sui conseruans viscera templi:
Illæsum vacuauit iter. pro virgine testis

IAmqz nouem. quod est. post nouem menses ab annunciatiōe christus Jesus natus ex Maria virgine incorrupta. ex Luca. capitulo scdo. Jamqz nouem. subaudi mensibus. Dies sacrata scilicz christo nascente. De limine. idest in principio. vt sit prepositio pro prepositione. Opus promissum scilicet per prophetas: qui predixerant christum nasciturum Habitare in nobis. idest in natura humana. ex Joanne capitulo primo. Sui templi. idest vteri virginalis: in quo quia deus habitauit: templum dicitur. Vacuauit iter illesum. idest vacuando viscera: reliquit iter illesum. Pro virgine. idest

in fauorem virginis.q virgo permansit. Partus est testis.idest christus: quem ipsa peperit. Clausa ingrediens. Joan.capitulo.xxj. Venit iesus ianuis clausis: et stetit medio discipulorum. et est argumentum a pari. Lux. gratia. Mitor.q.d. incredibilis. Velut sponsus.ex psal.xviij. Et ipse tanq sponsus procedens de thalamo suo: exultauit vt gigas ad currendu viam.

Partus adest: clausa ingrediens & clausa relinquens.
Quae noua lux mundo? quae toto gratia coelo?
Quis fuit ille nitor? mariae cum christus ab aluo
Processit splendore nouo: velut ipse decoro
Sponsus ouans thalamo: forma speciosus amoena
Prae natis hominum: cuius radiante figura
Blandior in labiis diffusa est gratia pulchris.
O facilis pietas. ne nos seruile teneret
Peccato dominante iugum: seruilia summus
Membra tulit dominus: primiq ab origine mundi
Omnia qui propriis vestit nascentia donis:
Obsitus exiguis habuit velamina pannis.
Quemq procellosi non mobilis vnda profundi:
Terrarum non omne solum: spaciosaq lati
Non capit aula poli: puerili in corpore plenus
Mansit: & angusto deus in praesepe quieuit.
Salue sancta parens/enixa puerpera regem:
Qui coelum terramq tenet per saecula: cuius
Numen & aeterno complectens omnia gyro:
Imperium sine fine manet: quae ventre beato
Gaudia matris habens: cum virginitatis honore
Nec primam visa es similem: nec habere sequentem.
Sola sine exemplo placuisti foemina christo.

Forma speciosus.ex psalmo. xliiij. Speciosus forma pre filijs hominu: diffusa est gratia in labijs tuis. Seruile iugum.idest peccatum.na qui peccatu facit: seruus est peccati. Joan. capitu.viij. Membra seruilia. iuxta illud Apostoli. Philip. secundo.q cum in forma dei esset: exinaniuit semetipsu formam serui accipies. Proprijs donis. Puta pisces squamma. aues pluma. arbores cortice. Obsitus. idest inuolut9. sic enim exponit Seruius illud Vergilij octauo eneidos. Ibat rex obsitus euo. Profundi procellosi. idest maris quod procellis agitatur. ideo dixit vnda mobilis. Mansit plenus.idest integer. Deus quieuit. huiusmodi enim axiomata ex communicatione idiomatum (vt theologi dicunt) vera sunt. Salue sancta parens. Virgini congratulatur autor. Gyro eterno. aut ad mundum archetypum rettulit: aut eterno pro sempiterno posuit. Similem primam. idest priorem hoc est ante te. Nec sequentem. idest posteriorem. hoc est post te. Sine exemplo. Quia neq tu aliam priorem imitata es: neq te alia posterior.

Tunc prius. De nato xp̄o pastoribus ꝑ angelos facta est reuelatio: ex Luca. cap̄. ij. Et de magoꝝ adoratione. Matthei. cap̄. ij. Ille creatus. Christus. qd̄ ad humanitatẽ attinet: natus. Emicuit. Splendẽs apparuit. Pastoribus ignaris. i. nihil tale scientibus. Quia pastor erat. Ipso dicẽte. Joan. cap̄. x. Ego sum pastor bonus. Agnus. de quo Joan. ca. ij. Ecce agn⁹ dei. Gregib⁹. i. pastoribus gregum custodib⁹ Cecinit miracula. Canẽdo. gloria i excelsis deo: quod erat mirabile. Talia signa. idest miracula sepe in sacra scriptura. Orꝫ bethleis. nã in bethleem natus est: Grandia nuncia. idest grandes nouitates: vt sic dicaꝫ. naꝫ nuncium ꝓ re que nũciatur: raro iuenitur. Ab arce orientis. inde enim venerunt magi. Perturbãt. Subaudi herodem. Dictis sollicitis. Ab effectu. pro sollicitantibus. Hoc. ꝓpter hoc. Astra ⁊ nouam stellam: idem est. Arbiter aule hebree. idest herodes: penes quem erat arbitrium regni. Qui primus erat. ad herodem ⁊ ad Christum referri potest. Fronte serena. idest dissimulans voluntatem nocendi serenitatẽ vultus. Quid furis. In herodem autor inuehitur. Fateris christum. Dicens te velle ipsum adorare. Sensu. idest cogitatione. Legendo negligis. idest non intelligis. Minaris tua regna. idest per regni potestatem te in illum seuiturum. Tua nomina. q. d. Tu non interimes christum: sed alius tui nominis heres et curabit illum crucifigi. Patrandum. ordo est. Alius herodes scilicet Tetrarcha: sub quo Joannes quoqꝫ baptista passus est. Videbit. subaudi scelus. Quod tu mollire. idest ꝑpetrare cupis: patrandum tamen ab altero. Gentis. scilicet iudee cuius tu rex nunc es.

De reuelatione pastoribus facta: & magis.

Tunc prius ignaris pastoribus ille creatus
Emicuit: quia pastor erat: gregibusqꝫ refulsit
Agnus: & angelicus cecinit miracula cœtus.
Talia bethlæis dum signa geruntur in oris:
Grandia sollicitis pturbant nuncia dictis/
Iudaicis nuper populis orientis ab arce
Progenitum fuisse ducem: hoc cœlitus astra:
Hoc stellam radiare nouam. ferus arbiter aulæ
Aestuat hebreæ: ratus hunc succedere posse
Mox sibimet: qui primus erat. tunc fronte serena
Nubila mentis alens: inquiri mandat vbiqꝫ
Sicut adorandum: quem tractat fraude necandum.
Quid furis herodes? christum sermone fateris:
Et sensu iugulare cupis? legemqꝫ legendo
Negligis: & regi regum tua regna minaris.
Ne tamen insano careant tua nomina facto:
Patrandum sub honore crucis: sed crimine gentis
Herodes alius quod tu molire: videbit.
Ergo alacres summo seruantes lumina cœlo:

Sidus regale.i.qđ regem natū designabat. duxit gentes.i.magos:q̄ gentiles erant:qđ significabat in lege futura:hoc est euangelica:gentiū vocationem. Solutis thesauris.i.aptis. Pro religione.i.q̄ religiosum aliq̄d significabant. Ipse species. Que.s.offerebant. Foderūt.i.ex metallis terreq̃ venis eruerunt. Thura.q̄ in sacrificijs erant peculiaria. Myrrham.ea enim p vngebant mortui. Vñ Martialis. Et olentes funera myrrham. quoniam fides spes maxima. quia fides est substantia rerum sperandarum: argumentum nō apparentium. Hunc numerum. scilicet ternarium: hoc est personarum trinitatē. Et tempora. significāt quoq̃ tria illa munera tria tēpora huius seculi. In triplici virtute. idest in trinitate perfecta: cuius vnaqueq̃ persona virtus est. Celitus. ab angelo. Callis mutati. idest vie anfractuose. Patriam: vnde p peccatum primi hoīs exulamus. Ad Christum. id qđ fecerunt magi. Iniquum. vt illi: qui non redierunt ad herodem.

Fixa magi: sidusq̃ micans regale secuti:
Optatam tenuere viam; quæ lege futura
Duxit adorantes sacra ad cunabula gentes.
Thesaurisq̃ simul pro religione solutis:
Ipse etiam vt possent species ostendere Christum:
Aurea nascenti foderunt munera regi.
Thura dedere deo. myrrham tribuere sepulchro.
Cur trina dona tamen? qm̄ spes maxima vitæ:
Hunc numerum confessa fides: & tempora summus
Cernens cuncta deus/ pręsentia/ prisca/ futura/
Semper adest/ semperq̃ fuit/ semperq̃ manebit
In triplici virtute sui. tunc cœlitus illi
Per somnum moniti contemnere iussa tyranni:
Per loca mutati gradientes deuia callis:
In patriam rediere suam: sic nos quoq̃ sanctam
Si cupimus patriam tandem contingere: postq̄
Venimus ad christum: iam nō repetamus iniquum.

Innocentium cædes.

ERgo vbi delusum se comperit: impius iram
Rex aperit: si iure queat rex ille vocari:
Qui pietate caret: ꝓpriam qui non regit iram
Ereptumq̃ facinus gemens sibi: ceu leo frendens:
Cuius ab ore tener subito collabitur agnus.
In totum mouet arma gregem: manditq̃ teritq̃

Ergo vbi. Herodes iratꝰ q̄ magi ad ipm nō redierāt: cepit seuire in infantes oēs: inter q̄s credibile erat xp̄m esse. ex Mat. cā. ij. Aperit iram quā antea simulauerat. Si iure. Color ē correctio: q̄r illū regem appellauit. Pietate caret. cū rex ita d̄beat subditos tractare: vt pr̄ filios. nō vt dn̄s seruos: qđ ē tyrāni ꝓpriū. Nō regit irā. Cū rex a regēdo dicat: pmū se: deinde alios. Facinꝰ. q̄ decreuerat magos xp̄mq̃ occidere. Agnꝰ collabit.i.euadit.

Molle pecus. idest timidum. Foete. idest oues lactantes: alias grauide. Vergilius. Non insueta graues tentabunt pabula foetas. Balatibus. q̄bus vocant suos fetus. Stimulatur. irritat̃. Strage immerita. quia infantes nihil tale merebantur. Quo crimine. idest infantes quid peccauerunt: vt perirent? Vix creari. idest qui vix nati erant: ⁊ est vsitatus dicendi modus. Non ratio. quia in rege pro ratione voluntas est. Necans p̄mos vagitus. idest pueros: ī quos vagientes incidit. Vnū plangorem. qui tamen ex multis plangentibꝰ resultabat. Infelix mater. Anteq̄ꝫ filius trucidetur. Neciā modo mater. Filio trucidato: sed orba: sic enim appellatur que filium amisit. Gelidum natum. id est mortuum. Premit vbera. quasi illum velit lactare. Quis tibi tunc

Molle pecus: trepidæq; vocant sua pignora fœtæ
Ne quicq̄ꝫ: & vacuis implent balatibus auras.
Haud secus herodes christo stimulatur adempto.
Sternere collisas paruorum strage cateruas
Immerita non cessat atrox. quo crimine simplex
Turba perit? cur qui vix potuere creari:
Iam meruere mori? furor est in rege cruento:
Non ratio. primosq; necans vagitus: & audens
Innumerum patrare nefas: puerilia mactat
Milia/plangoremq; dedit tot matribus vnum.
Hęc laceros crines nudato vertice rumpit:
Illa genas secuit: nudum ferit altera pugnis
Pectus: & infœlix mater: nec iam modo mater
Orba super gelidum frustra premit vbera natum.
Quis tibi tunc lanio cernenti talia sensus?
Quos ve dabas gemitus: cum vulnera feruere late
Prospiceres arce ex summa: vastumq; videres
Misceri ante oculos tantis plangoribus æquor?
Extinctisq; suis/quamuis infantibus absens:
Præsens christus erat: qui sancta pericula semper
Suscipit: & pœnas alieno in corpore sentit.

Iesus duodecim annorum.

ex Vergilio quarto eneidos. pene ad verbum. Quis tibi tunc dido cernenti talia sensus? Quos ve dabas gemitus: cum feruere littora flammis Prospiceres arce ex summa: totumq; videres Misceri ante oculos tantis clamoribus equor? Lanio. idest o crudelis herodes et carnifex. Quis sensus. quia necesse erat illum ex sceleris conscientia torqueri. Aequor. Vergilius pro mar̃ posuit. hic vero pro campo. quemadmodum primo georgi. At prius ignotum ferro quaꝫ scindimus equor. Quamuis absens. Iam eñ fugerat in egyptum. Matthei capitulo scd̄o. Erat presens. propter illd̄ qd̄ sequitur. Suscipit sancta pericula. idest sibi imputat quod ꝓ se alij patiuntur. Sentit. illis condolens: ⁊ sibi annumerans.

AStvbi bissenos. quo pacto iesu puero duodecim annoꝝ a parentibus in Jerusalem dimisso: post triduum cũ sapientibus in templo inuentꝰ est. Luce. ij. De carne. idest quod ad humanitatẽ pertinet. Aeuiqꝫ meatus. idest etatis cursus. idem dicit. Corde. sapientia. vnde cordati sapientes. et vecordes insipientes. Emeritus magister. idest qui per omnes gradus nõ modo ad magisterij culmen peruenerat: sꝫ tanqꝫ emeritus et extra omnez ingenij aleam positus.

ASt vbi bissenos ætatis contigit annos:
Hoc spacium de carne trahens: æuiqꝫ meatus
Humana pro parte tulit/senioribus esse
Corde videbatur senior. legisqꝫ magistros
Inter vt emeritus residebat iure magister.

Christus baptizatur a Ioanne.

NEc mora (quas etẽm volitans p tẽpora mundꝰ
Nouit habere moras?) vsus maiore iuuenta:
Sex quasi lustra gerens: placidã iordanis ad vndam
Venit: vt acciperet hoc quod dare venerat ipse.
Hunc baptista potens vt vidit ab amne ioannes:
Quem matris dum ventre latet: nondumqꝫ creatus
Senserat: obstruso iam tunc sermone prophetæ
Vt muto genitore silens: cui munera linguæ
Post noni tacitura diu spiramina mensis
Partu redduntur nato: mox prędicat. agnus
Ecce dei veniens peccatum tollere mundi.

NEc mora. Quomodo Jesus venit ad iordanez: vt baptizaretur a Joãne. ex Matthei. capitu. iij. Luce capit. iij. Nec mora. Nõ ꝗ nõ fuerit mora a disputatione duodenis christi in templo ad baptismuz ipsius: qđ fuit cum esset triginta annorum: sed quod omne tempus est breue dicit Sedulius. quid vero christus medijs illis duodecim annis egerit: euangeliste non dicunt. Sex lustra. idest triginta annos: more vulgi supputando cuiqꝫ lustro quinqꝫ annos. Quod venerat dare. idest baptismum. Ab amne Joannes. syllabam longam breuiat in hoc nomine Joannes. Ab amne. Juxta quod: aut in quo erat alios baptizans: et est ordo. vt vidit ab amne: mox predicat. Ecce agnus dei. ꝛc̃. Nondum creatus. idest natus. Obstruso sermone prophete. idest Zacharie patris sui gutture clauso: ne loqui posset. Fluens. forte legendum silens: quia muto patre: non decebat vt filius loqueretur. Munera lingue. idest officia restituuntur. Partu nato. idest filio in lucem edito. et hoc. Post spiramina noni mensis. per quod tempus zacharias fuit mutus. Tacitura diu. idest per spacium illud noui mestre tacentia. Nam ex duobus gutturis officijs hoc est spirance altero impedito: vsus est altero. Ecce agnus dei: ecce qui tollit. ꝛc̃. hoc ex Joanne. capitulo primo insertum est. Peccatum mundi. sic habetur in greco: sic in codicibus antiquis latinis: non peccata: sensus tamen idem.

Tollit mihi. idest a me. Qualiter. comparatio est qꝫ quemadmodum lux expellit tenebras ipse nihil habens in se tenebricosum: ita xp̄s peccata mundauit nullum habens ipse peccatum. Proprium serenum. idest serenitatē. Illesis vultibus. i. sine vlla lucis offensione. Procul a tactu. idest a contagione ipsius. Simplex ingressus. i. xp̄s solo ingressu. Vada aquarum torrentum. aquarum supplēda est in ꝑpositio: aut legēdū. tū in vada. In se. dum ipse lauatur. Quod perdat. non peccatum. non aliquid aliud. Refluas. idest retro: hoc est in fontem fluentes. Propheta. p̄s. cxiij. Quid est tibi mare qꝫ fugisti: et tu iordanes: qꝛ ꝯuersus es retrorsuꝫ. Mystica dona Que designabāt baptismū: quo post passionem omnes lauandi erant. Arenas siccas. que erant ad Iordanis ripā. Vestiuit christuꝫ honore. q̄si

Tollere cum dicit: quod non habet/hoc mihi tollit
Non mala vt ipse gerat: sed vt illa nocentia perdat.
Qualiter in medias cum lux præclara tenebras
Funditur: & proprium non obfuscata serenum
Decutit expulsas illæsis vultibus vmbras:
Sic delicta fugans saluator nostra gerendo
Tersit: & a tactu procul euanescere iussit.
Tum vada torrentum simplex ingressus aquarum:
In se cuncta lauat nostræ contagia vitæ:
Ipse nihil quod perdat habens: sanctoqꝫ liquentes
Corpore mundauit latices: lymphasqꝫ beauit
Gurgitis: & propriis sacrauit flumina membris.
Sensere elementa deum. mare fugit: & ipse
Iordanes refluas cursum conuertit in vndas.
Namqꝫ ꝓpheta canēs: qd nā est mare: qd fugis? inqt:
Et tu iordanes retro quid subtrahis amnem?
Ergo vbi fluminei post mystica dona lauacri
Egrediens siccas dominus calcauit arenas:
Confestim patuere poli: sanctusqꝫ columbæ
Spiritus in specie Christum vestiuit honore
Mansuetumqꝫ docet: multumqꝫ incedere mitem
Per volucrem: quæ felle caret. natoqꝫ vocato
Voce patris: triplex deus hac ratione probatur
Quod pater & natus qꝫ spiritus est ibi sanctus:
Quo manet indignus/qui non numerauerit vnum.

nudum ex baptismo: spiritussanctus in columbe specie veniens obumbrauit illum. quod vero dicit honore: ad patris verba honorifica referendum est. Hic est filius meus dilectus: in quo mihi complacui. Per volucrē: que felle caret. Sic enim vulgo persuasum est columbam felle carere: que vel ex ea causa mitis ꝛ placida est auis. Natoqꝫ vocato. sensus est. ex hoc ꝓbatur deum esse triplicem: idest trinum in personis: qꝫ superueniente spiritusancto in columbe specie: pater appellat filium dicens. Hic est filius meus dilectus. Vnum scilicet deum in substantia vel essentia.

INde quaterdenis. Quomodo post baptismum Jesus tentatur à diabolo ex Matth. cap. iiij. & Luca. cap. iiij. Plenum sacrô spiramine. i. spiritusanctô: à quô ductus est in desertum. Insidijs. i. insidians. vel ex insidijs. Tentator. qui grecè diabolus: hoc est, calumniator interpretatur. Per artem. i. per dolum: quô semper vtitur. In opem panis. i. in panem: quo ieiuno ventri opituleris. Tanquam nô semper. quasi velit dicere Sedulius; quotidiè hoc agit. Viscera terre saxea. idest, terras saxis permixtas. Aristis frugiferis. pro spicis posuit: cùm in culmô nihil sit infructuosius aristâ. Hâc voce. s. non in solô pane viuit homo. &c. Labefactus. i. cômotus, et labans, hoc est, dubitans, quid faceret. Altera arma. i. côsilia. Vergil. ij. en. Et querere côscius arma. Vipereis venenis. quia nihil nisi quod mortiferum est, cogitat in hominem. Petit montana. Sedulius in hôc ordine tentandi, Lucam sequitur. Quem praeposterè Mattheus prosequitur. Quantum peruersus. quia qualis quisque est: talia loquitur. Scilicèt. verba sunt autoris ironicè proferenda: quod per particulam scilicèt: designatur. Vergil. Scilicet is superis labor est. Super ethera sedes. iuxta illud psalmi. x. Dominus in celo sedes eius. Esaie vltimo. Celum mihi sedes est: terra autem mihi scabellum pedum meorum. et illud Matthei capit. v. Non iurare, neque per celum: quia thronus dei est. neque per terram: quia scabellum pedum eius est. Quem nullus cernit. Joannis cap. j. Deum nemo vidit vnquam. Omnis potestas. Et per potestates intellige reliquos omnes ordines. Voce summissâ. ps. lxiij. Te decet hymnus

Iesus tentatur a diabolo.

INde quaterdenis iam noctibus, atque diebus
Ieiunum dapibus/sacrô spiramine plenum
Insidiis tentator adit: doctusque per artem,
Fallaces offerre dapes: si filius (inquit)
Cerneris esse dei: dic, vt lapis iste repentè
In panis vertatur opem. miracula tanquam
Hæc eadem non semper agat: qui saxea terræ
Viscera frugiferis animam fœcundat aristis:
Et panem de caute creat. Hâc ergo repulsus
Voce priùs: hominem non solô viuere pane:
Sed cunctô sermone dei: labefactus, & amens,
Altera vipereis instaurans arma venenis/
Cum domino montana petit: cunctasque per orbem
Regnorum monstrauit opes: hæc omnia, dicens,
Me tribuente, feres: si me prostratus adores.
Quantum peruersus tantum peruersa locutus.
Scilicèt vt fragiles regni affectaret honores:
Qui populis æterna parat: monstrumque nefandum
Pronus adoraret: cuius super æthera sedes:
Terra pedum locus est: quem nullus cernit: & omnis
Laudat in excelsis summissâ voce potestas.
Christus ad hæc: tantum dominum scriptura, deumque

deus in sion. ꝓ quo in hebreo silentium in sion habetur. Scriptura. deutero. cap̄. vj. Diliges dn̄m deum tuum ex totô corde tuo: ꝛ ex totâ anīâ tuâ. ꝛc̄. His quoqꝫ. supioribus duobus tentandi vijs. Iniquis ꝯgressibus. q: non erant ad certandū pares. Ter. i. tertio. Audet ꝑstare. i. rebellare: ꝛ confidere. in malam partem. ꝛ est Vergilij imitatio ex. iiij. eneidos. Ter sese attollens: cubitoqꝫ innixa leuauit. ter reuoluta toro est. In vrbem sanctam. quia in ea erat templum ꝛ verꝰ dei cultꝰ. Fastigia. quod euangelista Matthēꝰ dicit pinnaculum: Lucas pinam: q̄ est summitas muri: vl' alteriꝰ rei. Nam scriptura docet psal. xc. Quoniam deꝰ mandauit de te: vt custodiāt te in oibus vijs tuis. In manibꝰ portabunt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Vlnis angelicis. idest intra complexum brachiorum. Mens obscura. qualis est diaboli. Ceca corda sub pectore nigro. duplex metonymia est. pectus ꝓ corde: ꝛ cor pro mente: q̄ oīa in diabolo nigra atqꝫ deprauata sunt. Hūc ardua tēpli. Ordo est. diabolus credidit hūc. i. xp̄m. Horrescere. i. timere. Ardua culmina tēpli. In p̄ceps. i. in p̄cipitiū subaudi posita. Et fastigia pinne. i. pīnaculi. Quamuis erecte. i. quātūuis ardue. Curuauit mēbra poli. cū carnē accepit. ex p̄s. xvij. Inclinabit celos ꝛ descēdet. Humillima terre. i. ī terra: q̄ oibꝰ mūdi partibꝰ inferior est. Inferiora. i. hūanitatē. Excelsa. i. diuinitatē. Confossus cuspide verbi. i. saluatoris responso victꝰ. Qd̄ neq̄ret. i. nō deberet. Victoris. s. xp̄i. Celicole ꝓceres. i. angeli. Ministri cetus angelici micātes. Idē dicit alijs verbis.

Iussit adorare: & soli famularier vni.
His quoqꝫ deficiens: congressibus audet iniquis
Ter sese attollens animo perstare superbo:
Terqꝫ volutus humo / fragili confidere bello.
Tunc assumpsit eum sanctam sceleratus in vrbem:
Et statuens alti supra fastigia templi:
Si natum genitore deo tu te asseris (inquit)
Impiger e summo demissus labere tecto.
Nam scriptura docet: de te mandasse tonantem
Angelicis subuectus eas vt tutior vlnis:
Ad lapidem ne forte pedem collidere possis.
O quam cæca gerit nigro sub pectore corda
Mens tenebris obscura suis: hunc ardua templi
Culmina & erectæ quamuis fastigia pinnæ
Credidit in præceps horrescere: maxima summi
Curuauit qui membra poli: cœlosqꝫ per omnes
Vectus in extremæ descendit in humillima terræ:
Inferiora petens: & non excelsa relinquens.
Dixerat. & validi confossus cuspide verbi/
Quod tentare suum dominumqꝫ deumqꝫ nequiret.
Victoris fugit ora gemens. tunc hoste repulso
Cœlicolæ assistunt proceres: cœtusqꝫ micantes
Angelici christo famulantur rite ministri.

Protinus ergo. Quod ambulans Jesus iuxta mare galilee vidit duos fratres Petrū & Andream. & paulopost Jacobū & Joannē filios Zebedei: quos omnes quattuor in discipulatum vocauit. Ex Matthei capitulo. iiij. Protinus. non statim post diaboli tentationē: quia postea rediit in galileam: & moratus est capharnaum: & inde vocauit discipulos. Ergo protinus. idest paulopost. Viros ex piscatoribus. Ordo est. iubet esse suos discipulos viros ex piscatoribus aptos piscari animas humanas. que scilicet anime. Tanq̄ cerula vaga. idest maria spaciosa huius mundi. de quo in psalmo ciij. Hoc mare magnum & spaciosum. Tranāt precipites. idest mente perturbati: quasi natando errāt. Tales. q. d. simplices. mites. humilesq̄. Gloria loquendi. idest nō oratores & philosophos. Superbus sanguis. idest generosus: qui facit homines superbos. Fama tacens. idest obscura & non celebris. Nitor refulgens mente. idest quorum celebritas tota est in animo. De plebe. i. de infima conditione. Stulta. & infima mundi. ex prima Corin. capitulo. j. Perdens sapientia. idest sapientes huius mundi. Perdam inq̄t sapientiā sapientium.

Prima discipulorum vocatio.

Protinus ergo viros ex piscatoribus aptos
Humanas piscari animas: que lubrica mundi
Gaudia sectantes tanq̄ vaga cærula ponti:
Cæcaq̄ præcipites tranant incerta profundi:
Discipulos iubet esse suos. talesq̄ supernæ
Conciliat vitæ: quos non ventosa loquendi
Gloria: nec vana de nobilitate superbus
Sanguis alit: sed fama tacens humilisq̄ refulgens
Mente nitor/cœlo faciat de plebe propinquos.
Nam qui stulta potens elegit & infima mundi
Fortia confringens deus & sapientia perdens.

Docet discipulos orare.

Qvin etiam celerem cupiens conferre salutem
Orandi præcepta dedit: iudexq̄ benignus
Indulgenda peti breuiter iubet: vt cito præstet:
Sic dicens. orate patrem baptismate nostrum.
Iure suum propriumq̄ homini concessit honorem:
Et quod solus habet cunctos permisit habere.
Qui dominum cœli patrem memoramus: in ipso
Iam fratres nos esse decet: nec origine mundi

Quin etiā. Docet quemadmodū discipuli debeant orare: & exponit orōnem dn̄icam: hoc est: pater noster. ex Mattheo cap̄. vj. & Luca. cap̄. xj. Celerem salutē. breuiter orando: quam celeriter prestabit. Indulgenda. idest concedenda. Baptismate. quo facti sumus illius filij adoptiui. Jure suum. idest per naturam. Proprium honorem. scilicet filiationis communicauit nobis. In ipso fratres. Quia si filij dei patris sumus; ergo christi fratres.

Germanum odium. ad illud referendu;: q̄ Cain Abel fratrem occidit. Origine mundi. supplenda est prepositio. in: vel. ab. Spiritus igne. idest amore. Nouum gestare hominem. Ad epheseos. iiij. Induite nouum hominem: q̄ secundu; deu; creatus. Terrena degenerent a deo. idest homines desinant esse filij dei: cui gratia christi fecit nos filios adoptiuos. Sanctificetur vbi.

Germanum tractare odium: sed spiritus igne
Flagrantes abolere doli monumenta vetusti:
Atq; nouum gestare hominem: ne forsan ab alto
Degenerent terrena deo: cui nos duce christo
Fecit adoptiuos cœlestis gratia natos.
Sanctificetur vbi dominus: qui cuncta creando
Sanctificat: nisi corde pio: nisi pectore casto?
Vt mereamur eum nos sanctificare colendo:
Annuat ipse prior. sicut benedicier idem
Se iubet a nobis: a quo benedicimur omnes.
Adueniat regnum iamiam: quod? scilicet illud
Morte vacans: & fine carens: cui nulla per æuum
Tempora succedunt: quia nescit tempus habere
Continuus sine nocte dies. vbi principe christo
Nobile perpetua caput amplectente corona
Victor opima ferens gaudebit præmia miles.
Hoc iugibus votis: hoc nocte dieq; precemur:
Illius vt fiat cœlo terraq; voluntas:
Qui nusq̄ vult esse nefas: hostemq; nocentem
Vtq; polo: sic pellat humo. nec corpora nostra
Tanq̄ vile solum sæuus sibi vindicet hydrus.

Secunda petitio: ⁊ legendu; interrogatiue. q.d. nusq̄ sanctificandus est: nisi in corde puro. Annuat ipse prior. sensus est vt nos possim⁹ illum sanctificare: ipse prior debet nos sanctificare p gratiam preueniendo: vt cum nos illum sanctificauerimus in nobis: tunc ille sanctificet nos in se. Sicut benedicier idē. per similitudinem loquendi modum exponit: qđ de sanctificatione dicit. Adueniat regnum. Tertia petitio: que est retributio iustorum. Quod: subaudi regnum. Ad quod ipse respondet. Uacans morte. idest immortale. Fine carens. idest interminabile. Nulla tempora. quia illius duratio nō mensuretur tempore. Sine nocte dies. quia ibi nulla est vicissitudinis obūbratio: sed lux quedam inacessibilis. de qua. j. Timothei cap. vj. Principe christo. qui est caput ecclesie: cuius nos sumus membra. Nobile caput. idest nobilitatu;. Premia opima. sicut spolia opima dicebantur: q̄ de rege victo ferebat rex victor. Utq; polo: sic pellat humo. i. sicut in coelo ⁊ in terra. i. sicut in anima iusti: ita ⁊ in carne quod statim declarat dicens. Nec hydrus seuus. i. serpens antiquus. Uindicet sibi. i. appropiet. Tanq̄ vile solū. idest terram inertē. ⁊ alludit ad serpentis naturam: q̄ terra vescitur: vt dicit Uergi. Nigris exesa chelydris. Animas ⁊ artus. q̄ p celum ⁊ terra; intelligunt.

Annonam fidei. que per panem quotidianum intelligitur siue diurnum. et est quarta petitio. Ieiuna a xpo. idest illius expers et vacua. Corpore et ore. idest sui corporis sacramento: et verbi predicatione. Verbum et cibus. quorum vtrumque ad anime refectionem pertinet. Dulcia nam domini. ex ps. cxviij. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo. Debita laxari. quinta petitio est. Est autem laxari debita. idest condonari et remitti nobis peccata nostra: quibus eramus obnoxii atque deuicti. nam laxare est: quod vinctum est soluere. Laxemus. subaudi iis: qui nos offenderint. Nam cautio. i. instrumentum siue cotractus coram tabellione et testibus: in quo quis se obligauit. Tenet spondentes. id est obligat. Soluti. i. venia condonati. Vincula alterius. idest alterius venia

Sed qui cuncta fouet plena pietate redundans
Omnipotens: animas pariter conseruet & artus.
Altera pars etenim cœli sumus: altera terræ.
Annonam fidei speremus pane diurno:
Ne mens nostra famem doctrinæ sentiat vnquam
A christo ieiuna suo: qui corpore & ore
Nos saturat simul ipse manens verbumque cibusque.
Dulcia nam domini nostris in faucibus hærent
Eloquia: exuperantque fauos atque omnia mella.
Debita laxari qui nobis cuncta rogamus:
Nos quoque laxemus: proprii nam cautio verbi
Spondentes manifesta tenet: grauiusque soluti
Nectimur: alterius si soluere vincla negamus.
Incipietque pius decies millena talenta
Dimittens dominus: si nos affligere propter
Denarios centum conseruum senserit vllum:
Tradere confestim tortoribus. namque feroci
Carcere constricti non permittemur abire:
Donec cuncta breuē reddamus adusque quadrantem.
Non quod nos dominus lucis via/semita pacis/
In laqueos tentantis agat: sed cum mala nostra
Deserit: ire sinit. nam quisquis retia mundi

prosequi. Incipietque pius. hoc ex euangelio Matthei. cap. xviij. de dño qui remisit seruo debitori decem mille talenta: isque deinde conseruum debentē sibi centū denarios: cogebat vt redderet. Tradere. ordo est incipiet tradere nos tortoribus. Abire. s. ex carcere. Ad breuē quadrantē. i. nouissimum: vt euangelista dicit. Non quod nos. hec est sexta petitio. Dominus lucis. qui dixit Ioan. viij. Ego sum lux mundi. Semita pacis. de qua Luce primo. Ad dirigendos pedes nros in viam pacis. In laqueos tentantis. i. diaboli. j. Timothei. vj. Mala nostra. i. nos: qui mali sumus. Ire sinit. tanquam desperans de nostra salute. Nam quisquis. pluribus verbis adhuc exponit quod dixerat. Qua tentatio ducit. quia derelictus a deo trahitur: aut ducitur a cōcupiscentia sua. Ab hac. scilicet tentatione. Arctum iter. Quia arcta est via: que

ducit ad vitam. Matth. cap. ij. Que sententia similis illi apud Hesiodum. Sudorem posuere dei virtutis ad arcem. Deinde subdit septimã petitionẽ dicens. Si cupimus vitare malum. Iuxta illud psalmographi. Declina a malo: ⁊ fac bonum. Sic hic genere masculino malũ ꝓ diabolo: bonum pro deo accipe debemus. Nam quantum sidera terris. ꝯparationes sunt note.

Deliciosa sequens: luxus & gaudia blandæ
Perditionis amat: deus hunc virtutis amator
Linquit: & ingreditur: qua se tentatio ducit.
Ab hac ergo pedem retro faciamus: & arctum
Corde petamus iter: tenuis qua semita monstrat
Ire per angustam regna ad cœlestia portam.
Si cupimus vitare malum: debemus adire
Sectariq; bonum. hic quia liberat: ille trucidat.
Hic alit: ille necat. nam quantum sidera terris:
Ignis aquis: lumen tenebris: concordia bellis:
Vita sepulturis: tantum bona longius absunt
Dissociata malis. dextrum cuicunq; necesse est
Aut læuum gradiatur iter. sed dextra bonorum
Semita conspicuos vocat in sua gaudia iustos:
Inq; tuos patriarcha sinus. At læua malorum
Exercet pœnas: & ad impia tartara mittit.
Ergo agnis ouibusq; dei est hæc sola voluntas:
Et bona libertas: euadere torua cruenti
Ora lupi: vitaq; frui per pascua Christi.

Dextrũ aut leuum iter. vt dextrum sit bonorum: leuũ maloꝝ. Persius. Surgentẽ dextro mõstrauit limite callem. Patriarcha. s. Abraaz. In tuos sinus. quo iusti descendebant ante passionez saluatoris: nunc ṽo ꝑ sinus Abraam intelligim⁹ regnũ celoꝝ. quo duce xp̄o ⁊ ipse peruenit. At leua maloꝝ. Ex Vergi. vj. eñ. ẽ sumptum. Est hec volũtas. i. esse debet. Bona libertas. Quẽadmodum qui facit peccatum seruus est peccati: ita ediuerso: qui seruit deo: liber ẽ vera libertate: ad quã seqtur gehenne fuga: ⁊ eterne btĩtudinis consecutio.

Cœlii Sedulii mirabilium diuinorum.

Liber tertius.

Aquæ in vinum mutatio.

Rima suę dñs: thalamis dignatus adesse:
Virtutis documẽta dedit: cõuiuaq; prę sens
Pascere nõ pasci veniens (mirabile) fusas
In vinum conuertit aquas. admittere gaudent.
Pallorem latices. mutauit læta saporem

Prima sue dñs. Qũo Iesus vocat⁹ ad nuptias in Chana galilee cũ matre ⁊ discipulis: deficiente vino: aquã in vinũ mutauit. ex Ioanne ca. ij. Thalamis. i. nuptijs. Documenta sue virtutis. i. experimenta sue potẽtie. Mirabile. interiectio est ꝓ res miranda. Aquas fusas. intellige in hydrias. Pallorẽ. q̇ color est vini optimi ĩ genere vini albi. giluũ appellat. A. gelli⁹.

Unda leta.cũ transiret in aliã speciem. Rubuerunt.i.in vinũ rubrũ mutata sunt:vt quedã ex hydrijs aque in vinũ giluum:quedã in rubrum mutate sint. Non nato musto.i.non natiuo.nam alias ex musto fit vinum. Sex lacus. Lacus ꝓprie sunt receptacula illa:in q̃ defluit mustũ ex torculari: sed hic ꝑ hydrijs posuit. Hoc nectare.i.vino celesti.nam nectar potus deorum est.

Vnda suum/largita merum:mensasq; per omnes
Dulcia non nato rubuerunt pocula musto.
Impleuit sex ergo lacus hoc nectare Christus:
Quippe ferax qui vitis erat virtute colona
Omnia fructificans.cuius sub tegmine blando
Mitis in occiduas enutrit pampinus vuas.

Vitis ferax. Joan.cap.xv. Ego sum vitis vera. Virtute colona.i.virtute et potestate sua agricolante. Pampinus mitis.i.vir iustus.ipso dicente.ego sum vitis ꝛ vos palmites. Sub cuius tegmine.i.protectione: quia palmes nisi in vite non viuit.

Reguli filius curatur

Regulus at nato quidam moriente rogabat
Flebilis & supplex dominũ:quo viseret ægrũ
Febre laborantem puerum:trepidamq; vetaret
Labi animam de sede sua.tunc larga potestas:
Credenti quæ nulla negat:nec dona retardat:
Velocem comitata fidem:sermone salutem
Concedens facili:viuit iam filius(inquit)
Perge tuus.quantum imperii fert iussio christi.
Non dixit victurus erit:sed iam quia viuit.
More dei:qui cuncta priusq; nata videndo
Præteritum cernit:quicquid vult esse futurum.
Inde salutiferis incedens gressibus vrbes.
Oppida.rura.casas.vicos.castella peragrans.
Omnia depulsis sanabat corpora morbis.

Regul⁹.de filio reguli a saluatore nostro Capharnaum sanitati restituto.ex Joanne capit.iiij. Quo viseret.ꝑ vt viseret. Animam trepidam:quia cuiq; viuere ipsum dulce est. De sede sua.i.de corpore: quod est quasi anime domiciliũ. Nulla negat.q2 fidelis nihil postulat:nisi qđ honestum est. Comitata fidẽ.q2 dona statim sequunt̃ credentem. Facili sermone.i.solo verbo. Perge. Per parenthesim dictũ est.i.vade:ꝛ vide an ita sit. Quantũ imperij. Per admirationẽ legendum est.i.q̃ imperiosa est. Priusq; nata videndo. Videtur Sedulius intelligere qđ cũ saluator noster dixit regulo.filius tuus viuit:non ilico sanatus est:sed postea:ex eo qđ iam erat illi presens siue preteritum:quod apud alios erat futurum.sed ex euãgeliste contextu facile colligitur:quod qua hora dixit.filius tuus viuit:eadẽ et sanatus est. Vrbes. Omne oppidum est vrbs:preter Romam: que non est oppidum. Rura:que coluntur. Casas.tuguria in agris. Vicos.qui muro non sunt circundati:sicut castella:que sunt muro cincta.

Ecce autem. Quomodo descendente Jesu de monte: ubi longum sermonem fecit: mundauit leprosum. ex Matth. capitulo. viij. & Luca. cap. v. Plus miser candore. idest lepra candida: quam latini vtiliginem: greci alphon vocant proprie. nam lepra omnis: feda cutis deformatio est. Ut xps inquit. idest dixit. volo mundare. Una cutis. idest continuata. & vnius coloris. Figuram peregrinam. idest aduenticiam et nō propriam. Magis in suo colore. idest proprio et naturali. Uix est agnitus. ab iis: qui illum antea cognoscebant.

Leprosus mundatur.

Ecce autem mediæ clamans ex agmine turbæ
Leprosus poscebat opem: variosq; per artus
Plus candore miser: si vis domine (inquit) ab istis
Me maculis mūdare potes. volo christus vt inquit/
Confestim redit vna cutis: proprioq; decore
Læta peregrinam mutarunt membra figuram.
Inq; suo magis est vix agnitus ille colore.

Socrus petri curatur a febre.

Forte petri validæ torquebat lampadis æstu
Febris anhela socrū: dubioq; in funere pēdēs
Saucia sub gelidis ardebat vita periclis:
Immensusq; calor frigus lethale coquebat.
At postq̄ fessos domini attigit artus:
Igneus ardor abit: totisq; extracta medullis
Fonte latentis aquæ cecidit violentia flammæ.

Dæmoniacos curat.

Qui in etiam rapidas nigrorum depulit iras
Spirituum: ne flatus atrox laceraret iniqua
Peste homines: operisq; dei vexaret honorem:
Quem norat non esse deum. passimq; cateruas
Vt prius innumeras pulso languore saluti
Reddidit: & varia populos a clade leuauit.

Forte petri. Socrum. simonis petri febricitātem dominus per impositionem manus curauit. ex Mattheo capitulo. viij. Luca. capitulo. iiij. estu lāpadis. idest calore febris. Febris anhela. idest que illā p̄ nimio calore cogebat. Anhelare. i. crebros spiritus ducere. Periclis gelidis. idest mortiferis. Vergil. Et cū frigida mors anima subduxerit artus. aut ad horrorem: qui febrem precedit referendum est. Unde subdit. Frigus lethale coquebat. Fonte latētis aque. idest christi: qui est fons aque salientis in vitam eternam. Joannis. capitulo quarto.

Qui in etiam. Quod saluator noster demonia habentes: & variis languoribus egrotantes curabat. ex Matthei capitulo quarto. Spirituum nigrorum. idest demonum. Operis. idest hominis. Quem norat nō esse deū. quid si legas non esse reum. idest culpa dignum: vt stet sensus. Ut prius. idest quemadmodum et prius fecit.

Inde marina. Quo xpo in naui dormiente: ingruit tempestas valida. q̄ a disciplis excitatꝰ tempestatē sedauit. ex Mat. ca. vij. ꝛ Luca. vij. Marina. littora maris. Algas arentes. quas vnde ad littꝰ appulerāt. ꝯscēdēs robora cymbe. i. cymbā roboream ꝓprie aut ligneā si largo modo accipiať. Librabant carbasa. i. moderabanť vela carbasina. est aūt carbasus lini qđ dam genꝰ. Pōto placido. idest tranquillo. Puppis secura acta flabris. i. impulsa ventis. a flando dicta flabra. Fera hyems. i. tēpestas valida Vergiliꝰ noctē hyemēq ferēs. Vertiť. Miscetur et ꝑturbať. Vada salsa. i. maria. dicta qđ per ea nauigātes vadant. Perculerat. i. perturbauerat Naufraga brachia. i. ipsi naufragi. Tēdere idest natando iactare. Maiestate vigil. quia dormiebat humanitas: ꝛ vigilabat diuinitas. Cātico. v. Ego dormio ꝛ cor meū vigilat. Qui nō dormitat: ex ps. cxj. Nō dormitabit neq dormiet: q̄ custodit israel. Quies. i. somnus: quēadmodū vigilia est labor. Verg. Dulcis ꝛ alta qes. Nil vota moratus. i. nō expectans vt discipuli ꝯciperent vota naufragoꝝ more. Mitescere imperat. i. vt mitescant. Dicto citius. i. breuiori tēpore q̄ dici posset. ꝛ est Vergi. j. eñ. Sic ait. ꝛ dicto citius tumida equora placat. Non erat. Sensus est. q̄ illa ventoꝝ marisq ꝯcitatio nō seuire volebāt in xpꝫ: immo gestiebāt illi inseruire: atq obseq̄ impio illiꝰ. Audacia pugnax. i. vt pugnaret. Vires truces. i. terribiles. Flamina. i. ventos. vt supra flabra. Exiliens xpo. i. pre nimia leticia illi exultans. Imū fretū. i. ab imis sedibus mare profundum.

Tempestas sedatur.

Inde marina petens arentes gressibus algas
Pressit: & exiguæ conscendens robora cymbæ
Aequoreas intrauit aquas: dominumq sequentes
Discipuli placido librabant carbasa ponto.
Iam procul a terris fuerat ratis: actaq flabris
Sulcabat medium puppis secura profundum:
Cum subito fera surgit hyems: pelagusq procellis
Vertitur: & trepidam quatiunt vada salsa carinam.
Perculerat formido animos: seseq putabant
Naufraga littoreis iam tendere brachia saxis.
Ipse autem placidum carpebat pectore somnum/
Maiestate vigil. quia non dormitat in æuum
Qui regit israel: nec prorsus dormiet vnq̄.
Ergo vbi pulsa quies: cunctis clamantibus vna
Voce simul. miserere citus: miserere perimus:
Auxilio succurre pio. nil vota moratus
Exurgens dominus validis mitescere ventis
Imperat: & dicto citius tumida æquora placat.
Non erat illa feri pugnax audacia ponti
In dominum / tumidas quæ surgere cogeret vndas/
Nec metuenda truces agitabant flamina vires:
Sed lætum exiliens christo mare compulit imum

Obsequio.i.vt illi obsequatur. Gaudia ventorum.i.venti gaudentes. Mouerunt pennas. venti nāq; a poetis finguntur alas habere. Iuuena. Nam dum se continēt auster: dum sedet & madidas siccat in carcere pennas.

INterea. quo pacto saluator noster in terra gerasenorum duos demonia habentes liberauit. ex Matth. capitulo. viij. Placido marmore. idest mari: vt supra.

Viri prosiluere: scilicet illi duo demoniaci. atqui Marcus et Lucas vnum tantum dicunt. Quos non mala. Repete ab inferioribus vexabāt. Pauco demone. i. pauci demōes mali. Legio atrox. i. tanta mltitudo q̄nta est militum in legione. Gestabant vīcla. non tunc. quia ruptis vinculis eo confugerāt: vt Lucas capitu. viij. et Marcus. cap. v. narrant. Pena duplex. sc; demonum & vinculorum.

Obsequio feruere fretum: rapidoq; volatu
Mouerunt auidas uentorum gaudia pennas.

Duo dæmoniaci liberantur.

INterea placido transuectus marmore puppim
Liquerat: & medios lustrabat passibus agros/
Cum procul e tumulis gemino stridore ruentes
Prosiluere viri: quos non mala dæmone pauco:
Sed legio vexabat atrox: nexuq; cruento
Sæua catenatis gestabant vincla lacertis.
Augebat quoq; pœna duplex. en dira furoris
Conditio. qui vim patitur magis ille ligatur.
Tunc domini præcepta tremens exire iubentis
Spiritus infœlix hominem non audet adire
Effigiem reuerens: quam christum cernit habere/
Sed pecus immunda gaudens lue: semper amicum
Sordidus atq; olido consuetum viuere cœno
Pro meritis petiere suis: tristesq; phalanges
Porcinum tenuere gregem. niger. hispidus. horrēs
Talem quippe domum dignus fuit hospes habere.

Paralyticus curatur.

HInc alias dominus pelago delatus in oras:
Intrauit natale solum: quo corpore nasci
Se voluit: patriamq; sibi pater ipse dicauit.

Magis ligatur. cum furiosi ne vim inferant: vinciri debeant: hi qui vim patiuntur: magis ligantur. Hoīem. eundemq; deum xp̄m. Effigiem. i. oris vultusq; maiestatem. Sed pecus. Ordo est. Sed petiere pecus. Gaudens lue immunda. i. gregem porcoꝝ. Amicum sordibus. Horati⁹. Vixisset canis immundus vel amica lutosus. Phalanges. i. legio illa. Liui⁹. Phalanges lingua Macedonū: appellantur cunei. Vegetius: phalangem dicit habere tria milia armatorum. Niger hospes. i. demon siue genius niger.

HInc alias. Quo pacto cū venisset Iesus in patria; suam nazareth siue capharnaum: curauit paralyticum. ex Mattheo capitu. viij. atq; aliis tribus. Natale solum. i. in patriam. Sed marcus capitulo. ij. dicit hoc factū

esse capharnaum. Mattheus nazareth videtur innuere: cum dicit patriam suam. cui astipulatur Sedulius. Sunt qui dicant capharnaum dñi patriã: ppterea qd erat ciuitas metropolis galilee. & vt Hieronymus ait miraculorum dñi familiaris. Nasci corpore. Atqui in bethleem natus est: non nazareth aut capharnaum. Ergo nasci ꝓ concipi & educari accipiendum est.

Ecce aderant viuum portantes iamq; cadauer
Bis bina ceruice viri: lectoq; cubantem
Vix hominem: cui vita manens sine corporis vsu
Mortis imago fuit. resolutaq; membra iacebant
Officiis deserta suis: fluxosq; per artus
Languida demissis pendebant vincula neruis.
Hunc vbi virtutum dominus conspexit egentem:
Robore peccatis primum confirmat ademptis:
Quæ generant augmenta malis: miseroq; iacenti
Surge ait: & proprium scapulis attolle grabatum/
Inq; tuam descende domum. nil iussa moratus
Cui fuerat concessa salus: vestigia linquens
Tandem aliena: suis lætatur vadere plantis.
Vectoremq; suum grata mercede reuexit.

Iairi filia mortua resuscitatur.
& hemorrhoissa curatur.

PRincipis interea synagogæ filia clauso
Functa die: superas moriens amiserat auras.
At genitor: cui finis edax spem prolis adultæ
Sustulerat: sanctos domini lachrymansq; gemensq;
Corruit ante pedes: vix verba precantia fari

Pater ipse. cũ dixit. Matthei capitu. ij. Quoniam nazareus vocabit. Unũ iamq; cadauer .i. paralyticũ: qui etsi viuit: nõ habet vsũ membrorum. Bis bina ceruice. i. q̃ttuor viri ceruicibus illum portantes. Juuenalis. Cũ iam sexta ceruice feratur. Vix hoiem. idem dicit. Resoluta membra. Paralysis enim resolutio interp̃tatur. Fluxos p artus. i. resolutos: vt supra. & quod sequitur.

Neruis demissis. idest resolutis. Egentem virtutum. Prima vt illi peccata remitterentur: altera vt sanaretur. Nil moratus iussa. idest exequens. Aliena vestigia. scilicet illorum: a quibus portabatur. Vectorem suũ. idest seipsum: nam vector est qui vehitur. vel vectorem suum. i. grabatũ: quo vehebatur. Mercede grata. quia ab aliis vehebatur mercede: sed non grata.

PRicipis. Quo pacto Jair⁹ pñceps synagoge rogat dñũ: vt filiã suã mortuã suscitet. id qd fecit: sed inter eũdũ mulierẽ hemorrhoissã curauit. ex Mat. ca. ix. Principis. Lucas nomẽ expressit Jairũ appellans. Clauso. die. i. finito. Uer. i. eñ. Ante diem clauso cõponet vesp olympo. Auras supas idest hunc aerem: quẽ spiramus: q̃ respectu inferoꝝ superus est. Uer. vj. eñ. Superasq; euadere ad auras. Finis edax. i. mors omnia cõsumens rodẽsq;. Spem prolis. i. filiam: ex qua suscepturus erat nepotes. Uergi. ij. eneidos.

Quinquaginta intus thalami spes tanta nepotum. Matura.ad nuptias. Vergili. septimo. Jam matura viro: iam plena. Nomen patris.quia pater et filia nomina sunt ad aliquid dicta. Refunde animam. idest iterum red- de. Autor lucis.qui est lux et lucis origo. Ad funera extincte. scilicet puelle. Vix mouens gressum populo stipante.idest propter nimiam populi freq̄n- tiam. Cruorez inundantez. id est fluxum san- guinis. Tenua rat opes. Di- stribuendo pa- trimonium me dicis et phar- macopolis. Do mo exhausta. idest re familia ri euacuata. Cē sum cum san- guine.idest pa- trimonium cuz sanguinis effu sione. Sano in pectore. idest in corde meli⁹ de religione ve ra sentienti. Fi des diues.idest copiosa: quip- pe que funda- mentum est a- liarum virtu- tum. Immensa. idest inuoluta. Filum christi.subaudi vestis: quod euan- gelista dicit. Si tetigero fimbriam vestimenti eius. Posterius latens. id- est latenter a tergo. Furata salutem.quia furtim tetigit christi vestem: vn- de consecuta est salutem subitam. De extrema veste. idest de fimbria siue limbo vestis. Audax fiducia.idest mulier ex fidei fiducia audens. Damnauit venas patulas.idest obligauit siue obturauit venas apertas. Nam & dam no pro constringo siue obligo sepe legitur. autor marcellus et Seruius in illud Vergilij. Damnabis tu quoqȝ votis. Siccis fluentis. idest exicatis fluxibus sanguinis. Quod virtus dedit. hoc est quod euangelista dicit. et statim Jesus in semetipso cognoscens virtutem: que exierat de illo: aiebat. Laudat furtum. idest mulierem: que sic inuenit salutem: dicens illi. Fides tua te saluam fecit. Rapine.idest furto.hoc est mulieri sic furāti.

Singultu quatiente valens: miserere parentis.
Orbati miserere senis. modo filia (dicens)
Vnica virgineis: nec adhuc matura sub annis
Occidit: & misero patris mihi nomen ademit.
Affer opem: lapsamqȝ animā per membra refunde:
Qui totum præstare potes. hæc inquit. & autor
Lucis ad extinctæ pergebat funera gressum
Vix populo stipante mouens: permixtaqȝ turbis
Ibat inundantem mulier perpessa cruorem:
Quæ magnas tenuarat opes: vt sanior esset.
Exhaustaqȝ domo: nec proficiente medela:
Perdiderat proprium pariter cum sanguine censum.
Ast vbi credentis iam sano in pectore cœpit
Diues adesse fides: mediis immersa cateruis/
Nititur aduersi vel filum tangere christi.
Posteriusqȝ latens subitam furata salutem
Extrema de veste rapit: siccisqȝ fluentis
Damnauit patulas audax fiducia venas.
Senserat ista deus: cuius de fonte cucurrit
Quod virtus secreta dedit: furtumqȝ fidele
Laudat: & egregiæ tribuit sua vota rapinæ.

Ventum erat. Accedit saluator ad domum archisynagogi: vt suscitet eius filiam. Moriens virgo. ꝓ mortua. Tibijcen. id qđ alijs in locis diximus: in funere puerorꝝ siue puellarꝝ solitos fuisse adhiberi tibijcines: sicut in funere virorꝝ tubas. Papinius in funere archemori. Tibia cui teneros suetum deducere manes. Hic sopor est. i. nō est mortua puella: sed dormit. Mortui quoqꝫ in sacris litteris dormire dn̄r: q₂ suscitandi sunt ī die iudicij. vnde et cemiteriū grece: hoc est dormitoriū dr̄: vbi christiani sepeliuntur. Positam somno. i. dormientē. Cadauer ꝯstrictū. idest cōgelatū. Igne spiritus: cōtra id qđ dixit morte gelida. Verbo. tantum dicēs: puella surge. Genitam semel. aut conceptam aut natam. Bis viuere. semel in ventre matris: atqꝫ iterꝝ suscitante illā saluatore. Plangūt per gaudia. q₂ prius per luctus: nunc per leticiam. nam plangere tantum est percutere.

Ventum erat ad mæsti lugentia culmina tecti:
Deflentemqꝫ domum: moriens vbi virgo iacebat
Extremum sortita diem: trepidusqꝫ tumultus
Omnia lamentis vlulans implebat amaris.
Funereosqꝫ modos cantu lachrymante gerebat
Tibiicen. plangorqꝫ frequens confuderat ædes.
Ponite sollicita conceptos mente dolores:
Hic sopor est/saluator ait: nec funus adesse
Credite: nec somno positam lugete puellam.
Dixerat. & gelida constrictum morte cadauer
Spiritus igne fouet: verboqꝫ immobile corpus
Suscitat: atqꝫ semel genitam bis viuere præstat.
Obstupuere animis: inopinaqꝫ vota parentes
Aspiciunt: versisqꝫ modis per gaudia plangunt.

Duo cæci illuminantur.

Inde pedē referens geminos videt ecce sequētes
Cæcatos clamare viros. fili inclyte dauid
Decute nocturnas extinctis visibus vmbras:
Et clarum largire diem. quam credere tutum:
Quam sanum est cognosse deū. iam corde videbant
Qui lucis sensere viam. tunc cæca præcantum
Lumina diffuso/ceu torpens ignis oliuo/
Sub domini micuere viam: tactuqꝫ sereno
Instaurata suis radiarunt ora lucernis.

Inde pedē. ꝗ post suscitatā archisynagogi filiaꝫ restituit visum duobus cecis. Ex Math. cap. ix. Geminos cecatos. ꝓ duos. Vmbras nocťnas. idest cecitatē. Diem clarꝝ. i. lucem. Cognosse deū. qđ nō possum⁹ facere nisi illuminati. Videbant corde. i. credebant intelligebātqꝫ. Viā lucis. Illius: q̄ illuminat oēm hoīeꝫ venīētē ī hūc mūdū. Tūc. cū videbāt deū. ⁊c̄. Ceca lumina ꝑcātū. i. ocl'i eorꝝ: q̇ petebāt vidēre. Micuerť. i. lumē acceperūt. Sub viā dn̄i. s. q̄ gradiebať. Ignis torpēs. i. l[illegible]guēs. Ora istaurata. i. visui ꝓstio restituta. Tactu sereno. s. saluatoris. Radiarť suis lucernis. i. viderť ꝓpijs ocl'is.

HIs ita. Demoniac⁹: q̃ erat surd⁹ ꝛ mut⁹ liberat: restituitq̧ vsui audiēdi ꝛ loq̃ndi. Mat. ca. xij. His. s. duob⁹ cecis. Multiplici. s. silētio surditate demonio. Relict⁹ voce. i. destitut⁹ s̄mōe. Vacu⁹ auditu. i. exps. Mēbꝛa inania. i. inutilia. Causis v̄sis. q꞉ diuersoꝝ effectuū ꝛ causas opo꞉tuit eē diuersas.

NEc min⁹. Discipl'os mittit. cū ptāte curādi oēs languo꞉es: suscitandiq̧ mo꞉tuos: idq̧ gratis: q꞉ gratis eā potestatē ab ipo acceperāt. ex Mat the. ca. x. Virtutib⁹. potestatib⁹. Excludite. i. expellite. Sz dom⁹ israel. scz tm̄ nō gentiuz. In viā (inquit) gentiū ne abieritis. Gentes oēs hoc noīe. Sensus est: nō duz gētes erāt adoptate in familiā dei: q̃ postea vere dicte sunt israel abdicato ppl'o iudeoꝝ. Dicite regnū celoꝝ. hoc iubet illos p̄dicare. Locuz. i. co꞉po꞉a q̃ possident. Ac velut hoc dicēs. i. q̃si vellet hoc dicere. Ego suz pasto꞉ qui habeo agros ꝓp꞉ios ꝛ pascua: vos autem estis ministri ꝛ substituti pasto꞉es: qui non debetis meis ouibus vendere pascua: q̃ illis dedignat̄. Doctrina fluens decurreret. s. qđ ea q̃ gratis a deo accipim⁹: nō debeamus vendere. Qualiter. ꝯparatio est quēadmodū ex vno fonte: q̄ est in paradiso voluptatis: deriuant̄ q̃ttuo꞉ illa ingētia flumia: de q̄b⁹ Gen̄. ca. ij. ita ex xp̄o emanauit hec p̄ceptio. s. gratis accepistis: gratis date. deinde p discipulos atq̧ illoꝝ successores ꝓpagata est in p꞉esentem diem.

Mutus/surdus/dæmoniacus sanatur.

HIs ita dimissis: alius producitur æger,
Multiplici languore miser: qui voce relictus,
Auditu vacuus: solô per inania membra
Dæmone plenus erat. hunc protinus ordine sacrô
Curauit, versis deus in contraria causis:
Dæmoniô vacuans: auditu, & voce reformans.

Mittit discipulos / vt curent ægrotos. &c.

NEc minus intereà proprios iubet omnia posse
Discipulos: totisq̧ simul virtutibus implens/
Ite, ait: & tristes morborum excludite pestes:
Sed domus israel: quia necdum nomine gentes
Auxerat hoc omnes: cœlorum dicite regnum:
Dæmoniis auferte locum. depellite lepram:
Cunctaq̧ subductæ reuocate cadauera vitæ.
Sumpsistis gratis: cunctis impendite gratis.
Ac velut hoc dicens. ego vobis quippè ministris
Pascendos committo greges. ego deniq̧ pastor
Sum bonus: & proprios ad victum largior agros.
Nemo meis ouibus: quæ sunt mea: pascua vendat.
Hæc in apostolicas ideò priùs edidit aures
Omnipotens: vt ab his iam sese autore magistris
In reliquum doctrina fluens decurreret æuum.
Qualiter ex vnô paradisi fonte leguntur,
Quattuor ingentes procedere cursibus amnes:
Ex quibus in totum sparguntur flumina mūdum.

EXin. Quomodo saluator in synagoga restituit sanitati mancum quendam, et extincte corpus non vtile dextre. ex Matth. capitulo. xij. Conspicuam in aulam synagoge. nam in tam celebri vrbe necesse erat, amplissimam fuisse extructam synagogam. Demessô corpore. idest, mutilatô. ab eô, quod est demeto. is. Hora. primo sermonum. Caudamque salacem demeteret. Seminecem. i. semimortuum: quia in parte viuebat: in parte mortuus erat. vnde subdit. Nô totum viuere. Damnarat. idest, inutilem fecerat. Medens, scilicèt christus. Precipit imperiô. verbô tantùm, non adhibitis fomentis. Palmam gelidam. idest, torpentem, et quasi quôdam gelu impeditam. Recalescere. i. explicari, et extendi. Diuinô more. scilicèt verbô solô, aut nutu. Nil tollit. s. pro mercede, aut nil diminuit. Reddit omnia. idest, restituit.

Mancus in synagogâ curatur.

EXin conspicuam synagogæ ingressus in aulã:
Aspicit inualidum demessô corpore mancum
Seminecem membris non totum viuere: cuius
Arida torpentem damnarat dextera partem.
Imperióque medens, gelidam recalescere palmam,
Præcipit: & reddi diuinô more saluti:
Sicut semper agit: nil tollit, & omnia reddit.

Dæmoniacus, idemque cæcus,
& mutus curatur.

EN iterùm veteres instaurans lubricus artes,
Ille chelydrus adest: nigri qui felle veneni
Liuidus humanô gaudet pinguescere tabô.
Quodque per alternos toties disperserat ægros
Virus: in vnius progressus viscera fudit.
Cui vocem, lumenque tulit: triplicique furore
Saucia membra tenens / mutum quatiebat, & orbũ:
Tunc dominus mundi / lux nostra: & sermo parẽtis,
Sordibus excussis, oculos, atque ora nouauit:
Verbaque per verbum: per lumen lumina surgunt.

EN iterum. Quod oblatum demoniacum: cecum: mutum: saluator noster sanitati restituit. ex Mattheo capitulo. xij. En iterum. quia supra de alterô, demonium habente, mentionem fecerat. Ille lubricus chelydrus: idest, serpens antiquus lubrica conuoluens sublatô pectore terga. Liuidus. et colore, et inuidia. vtrumque enim liuidus significat. Felle. in quô est inuidie sedes. Ouidius secundô metamor. Pectora felle virent. Gaudet pinguescere. idest, pascitur damnis hominum: quod ipsum inuidie est. Per alternos egros. idest, alternatim illos inficiens. Vocem, et lumen. idest vsum loquendi, et audiendi, abstulit. Furore. idest damnô. Orbum. idest, lumine orbatum. Lux nostra. que illuminat omnem mundum. Sermo parentis. idest, verbum patris. per quorum prius, restituit ceco lumen, per posterius muto vsum loquendi.

Venerat. qui incuruatam mulierem erexit atque restituit saluator. ex Luca. capitulo. xiij. Contracta. idest vt euangelista dicit inclinata: hos greci emprosthotonicos vocant. Morbo vetusto. quo fuerat detenta duodeuiginti annos. Non senio. quo senes incuruantur. Cernua. idest in terrã prona. Messes. idest annos continuos. Totũ orbem solis. idest solem: q̃ sphericum corp⁹ habet. Ardentẽ. Ex opinione ãtiquorum: qui totũ ethera dicebãt eẽ ignee nature. Erecta que prius erat incurua. Quia quos. Mo. taliter exponit.

Mulier incuruata sanatur.

Venerat & morbo mulier contracta vetusto:
Non senio: tremebũda gemẽs incurua caducis
Vultibus: & solam despectans cernua terram
Quæ domino miserante iuges post octo decemque
Membra leuat messes: cœlumque ac sidera tandem
Cernit: & ardentem solis reminiscitur orbem:
Totum erecta vidẽs: qa quos mal⁹ opprimit hostis:
Ima petunt: quos christus alit: sine labe resurgunt.

Vnque dehinc. Quo modo ex quinque panib⁹ et duobus piscib⁹ quinque milia virorũ dominus saturauit. Ex Mathei capitulo. xiiij. In deserta. vbi hoc miraculum dominus fecit. Moses typic⁹. quo duce in deserto populus manna pastus est. Maioribus actis. idest miraculis. Antiquam opem. idest similem illi antique. Alite multa. idest multis coturnicibus. Opima carnis. idest carnes opimas et pingues. Auxit subaudi opem. Manna sufficiens. i. quod sufficeret satisque eẽt. Cetera turba: quod euangelista dicit exceptis mulieribus et pueris. In illo numero. s. quinque mille virorum. Legio. hic pro multitudine. Matrũ. idest mulierum. species pro genere. Quoque magis stupeas. hemistichũ est. Juuenalis in. vj. saty. Cophinos. corbes ex viminibus contextos. Que redit aucta. quia plus redit a mensis q̃ fuit appositum. Non est data scilicet cum in mensis positi sunt panes et pisces.

De quinque panibus & duobus piscibus.

Vnque dehinc populum sese in deserta secutum/
Vt typicus Moses verusque propheta: videret
Antiquam sentire famem: maioribus actis
Antiquam monstrauit opem. tunc alite multa
Carnis opima dedit: geminis modo piscibus auxit.
Sufficiens tunc manna pluit: modo panibus amplũ
Quinque dedit victum per milia quinque virorum.
Cætera turba latet: numero nec clauditur illo
Maxima paruorum legio: vel maxima matrum.
Quoque magis stupeas: cophinos ablata replerunt
Fragmina bissenos: populisque vorantibus aucta
Quæ redit a cunctis non est data copia mensis.

IAmq̄3. Quomodo saluatore in terra manente discipuli nauigantes opprimebantur tempestate. Jesus ad eos veniens super fluctus: cepit illos consolari: et q̄ illius iussu Petrus se ad illum ex naui demisit ex Matthei capitulo. xiiij. Oceano rapiente diem. Descriptio est occasus solis: qui in oceano videtur mergi: cum occidit. Senescentem. quia occasus solis respondet senectuti hominis. Sb cerula pōti. idest sub pōtum ceruleu3. nam ille est color maris. Pallor. i. nigror. Hesperus. stella: que alio nomine dicit venus: dicta hesperus cu3 post occasum solis videtur. Umbras astriferas quia astra nisi per vmbras nō videntur. Solo magistro. id est incomitato. Salum vndosum. idest mare. Uergil. primo eneidos. Perq3 vndas

Christus ambulat super mare.

IAmq3 senescentem gelidi sub cærula ponti
Oceano rapiente diem: cum pallor adesset/
Noctis: & astriferas induceret hesperus vmbras:
Discipuli solo terris residente magistro
Vndosum petiere salum: fluctuq3 tumenti
Torua laborantem iactabant æquora puppim.
Aduersus nam flatus erat. tunc noctis opacæ
Tempore calcatas dominus superambulat vndas:
Et vasti premit arua freti: glauciq3 fluenti
Circumfusa sacras lambebant marmora plantas.
Miratur stupefacta cohors sub calce pedestri
Nauigeras patuisse vias. at Petrus amicam
Doctus habere fidem/ Christumq3 agnoscere semp:
In medias descendit aquas. quem dextra leuauit
Labentem domini nil tanto in gurgite passum.
Cui portus fuit illa manus: pelagiq3 viator
Libera per vitreos mouit vestigia campos.

Fimbria tactus curabat ægrotos.

superante salo. Torua equora. idest irata atq3 perturbata. vt torua leena lupum sequitur. Aduersus. idest non a puppe & secundus. Marmora glauci fluenti. idest Maria glauca fluentiaq3. est autem color maris in tranquillitate glaucus. idest viridis. Lambebant. idest leuiter tangebant. Uergili⁹ secundo eneidos. Lambere flamma comas. Cohors. discipulorum scilicet sub calce pedestri. idest sub planta pedis: cuius est calx posterior pars. Uias nauigeras. idest per quas sole naues eunt. Fidem amicam. idest sibi familiarem et sociam. Agnoscere. quippe qui aliis addubitantibus dixit. Tu es christus filius dei viui. Matthei. xvj. In gurgite. maris tempestate Uiator scilicet Petrus. Campos vitreos. idest maria. Sicut Ouidius primo metamor. Campoq3 recepta liberioris aque.

GEnesar. Quō cū venisset Jesus Genesareth: oēs infirmi: q̄ tangebant fimbriā vestimenti ei⁹: sanabanť. Mat. ca. xiiij. Coloni. habitatores. Soli genesar. q̄ ab hebreis dicta est Cenereth. postea ab herode in honorē Tiberij cesaris. Tiberias dicta. Salutē iugē. i. nō temporariā sed ꝑpetuaꝫ. Nunq̄ȝ vendita fuit subaudi. sed an fuerit empta aut dono data saluatori: nescio. Redimebat. i. a morbis liberabat. HInc tyrias. Ex genesareth venit Jesus in phenicē: q̄ quondaꝫ fuit chananeorūꝫ: vbi sunt vrbes ꝑclare tyrus et sidō. ibiq̄ȝ filia mulierꝭ chananitidis curata est. Mat. ca. xv. Petētē. i. xp̄m euntē. Pro nate vitio. erat eñ demoniaca. Que more sagaci. Festus canes inq̄t indagatores sagaces sunt appellati: q̄ꝛ feraꝝ cubilia presentiunt. Odorate mēse. i. quā odore explorāt. Ad limina. i. ad introitū siue ad finē mense. Refluas. i. cadentes aut retrofluentes. Sili⁹ li. xv. Refluusq̄ȝ reciprocat est⁹. Vox hūilis. s. fuit hui⁹ mulierꝭ. Sꝫ celsa fides. i. alta. vt hūile opponať alto. De cane. cū ꝑ hūilitatē se cani ꝯparauit. Ortā. s. ouē ex cane factā. In sētib⁹ gēt: i. inť gētiliū spinas. Cōpulit. s. fides. Pascier d̄ gramine agri. ꝑstat i trāslatiōe ei⁹ q̄ꝺ dixit ouē.

GEnesar inde soli domino veniente coloni
Infirmos traxere suos: vt fimbria saltem
Vix attacta dei morbis mederetur acerbis.
Et quotquot tetigere: iugem sensere salutem.
Quam præciosa fuit quæ nunq̄ȝ vendita vestis.
Ipsa omnes modici redimebat munere fili.

Chananeę filia sanatur.

HInc tyrias partes sidoniaq̄ȝ arua petentem
Anxia pro natæ vitio: quam spiritus atrox
Vexabat stimulis: mulier chananea rogabat
Se canibus confessa parem. quæ more sagaci
Semper adoratę recubant ad limina mensæ:
Assuetæ refluas dominorum lambere micas.
Vox humilis: sed celsa fides: quæ sospite nata
De cane fecit ouem: gentisq̄ȝ in sentibus ortam
Compulit hebræi de gramine vescier agri.

Languentes curantur.

ALta dehinc subiens montis iuga plebe seq̄nte:
Milia cæcorum: claudorum milia passim:
Leprososq̄ȝ simul populos: surdasq̄ȝ cateruas:
Inualidasq̄ȝ manus: & quicquid debile vulgi
Venerat: in priscum componit motibus vsum:
Et reuocata suis attemperat organa neruis.

ALta dehinc. q̄ꝑ ascendēs Jesus in montē curauit multa gña lāguētiū. ex Mat. ca. xv. Dehīc. post chanance filiā i phenice curatā. Subiēs. i. ascēdēs. Quicq̄d debile vulgi. i. oēs ex vulgo aliq̄ ifirmitate debiles. Motib⁹. q̄ prius erāt impediti: neq̄ȝ poterāt mēbra mouere. Attempat organa. i. disponit mēbra siue instrumenta aīe. Reuocata. i. restituta suis neruis.

DUmq; alter miraculū simile supiori de q̄nq; panibus & duob⁹ piscib⁹. hic de septē panib⁹ & paucis piscibus. ex Mat. ca. xv. Tumultū egrū. i. turbas egrotantes. In cespite sterili. i. in deserto. Geminanda fames. q2 nō modo p̄mebantur fame ex p̄teritis diebus ꝯtracta: sed etiā futura: dū q̄sq; rediret domū. Callem. i. viā anfractuosam: q̄lis esse solet in locis desertis.

De septem panibus & paucis piscibus.

DVmq; medens ægrū refouet virtute tumultū:
Tertia lux aderat: sterilisq; in cespite nullum
Contigerat plębs tanta cibum. nimiosq; labores
Nutribat geminanda fames: si saucia callem
Turba per ingentem dapibus ieiuna rediret.
Qua flexus pietate deus: qui semper egentum
Panis adest: victumq; locis sine frugibus infert:
Pisciculis paucis & septem panibus agmen
Pauit grande virum. præterq; infirma secundi
Sexus & ætatis/saturauit quattuor illic
Milia vescentum. plus vt mireris: & auctas
Disce fuisse dapes. epulas nutriuit edendo
Vulgus: & attritæ creuerunt morsibus escæ.
Relliquiasq; suas sportarum culmina septem
Expauit fugitiua fames: vbi fragmine sumpto
Vidit abundantem modico de semine měssem.

Transfiguratio domini.

NEc tamen/humano quamuis in corpore xp̄m
Matris ab occasu mortalia membra gerētem/
Clam fuit esse deum: quia non absconditur vnq̄
Vrbs in monte sedens: modio nec subditur ardens

Panis adest. q̄ Ioā. vj. dixit. Ego sū panis vite. Sine frugibus. i. sterilibus. Agmen. grande vir. . p virorū. Infirma scdi sex⁹. i. alterius: hoc ē mulier. Et etatis. i. puero: q̄ vtraq; etas et sexus debilis ē. Edēdo. hoc est mirandū q; cō sumunt̄ dapes edendo: augeāturq;. Fugitiua fames. fingit Oui. ī met. famē q̄si deam quādā habitare in locis desertis: moresq; illi⁹ pulchre describit. nūc vo dicit autor q; fames fugitiua. i. q̄ fugiebat turbas iam saturas. Expauit rel liquias suas. i. fragmenta: que relicta fuerunt. Culmina septem sporta. i. septem sportas ad culmen summū plenas. Sumpto fragmine. i. collectis fragminibus. De modico semine. i. de septem panibus & duobus piscibus.

NEc tamen. Quo pacto corā tribus discipulis dn̄s transfigurat⁹ est: apparuer̄tq; cū eo Moses & Helias loq̄ntes. ex Mat. ca. xvij. Nec tamē. ordo & sensus est. Nec tn̄ fuit clam. i. occultū. Xp̄m esse deū: q̄uis gerētē ab occasu matris. i. a matre mortali membra mortalia in corpe humano. Esse deum inquā. q2 vrbs sedens. i. fundata: & est sumptum ex Mat. cap̄. v. Non potest abscondi ciuitas supra montem posita: neq; accendunt lucernā: & ponunt eam sub modio: sed sup candelabrū: vt luceat oībus qui in domo sunt.

Lychnus. grece interp̄tatur lucerna: neqꝫ est (vt vulgus putat) ex sefa aut seuo. sed q̄ ex oleo temperatur. Nam testibus. ordo est. Nam vsus splendore. i. mutatus in etherea̅ figuram. Fulgore amplo velut ardor igneus solis. Uicerat ore. i. oris splendore. Diez. i. solē. ⁊ hoc tribus discipulis testibus. s. Petro Jacobo ⁊ Joanne. Candida forma niuis fulsit de tegmine. i. vestis mutata est i formā niuis discipulis intuentibus ipsaꝫ vestē. Que non sunt credita mūdo. idest incredibilia. aut ad aliud respicit ꝙ mundus eū non cognouit. Moysen. hic scriptor recentē grecaꝫ seq̄tur ⁊ latinā scripturā: cum autores greci ⁊ latini nō Moysen: sed mosen hūc vocēt. Pricipiū ac finem. Alpha atqꝫ o. ideꝫ est ex apocal'. ca. j. Alter viuens. s. Helias. Limine mortis. s. Moses. Hierony. Dat signuꝫ de celo. Helia inde descendēte. et mose ab inferis resurgente. Uox patria. idest patris. Sidereo sono. idest a celo descendenti. Uerbo genitum. immo verbum genitum.

Lychnus: anhelantem sed spargens altius ignem/
Lumen agit cunctis radians. nam testibus amplo
Discipulis fulgore tribus: velut igneus ardor
Solis: in ethereā versus splendore figuram
Vicerat ore diem. vestemqꝫ tuentibus ipsam
Candida forma niuis domini de tegmine fulsit.
O meritum sublime trium: quibus illa videre
Contigit in mundo: quæ non sunt credita mundo.
Quid ꝙ & Heliam: & clarum videre Moysen:
Ignotos oculis viderunt lumine cordis:
Vt maior sit nostra fides: hunc esse per orbem
Principium ac finem: hunc alpha viderier atqꝫ O:
Quem medium tales circumfluxere prophetæ:
Alter adhuc viuens: alter stans limine mortis.
Sidereoqꝫ sono meus est hic filius aiens:
Ostendit verbo genitum vox patria Christum.

Dæmoniacus liberatur.

Postqꝫ corporeos virtus regressa per artus
Texit adoratam carnis velamine formam:
Seqꝫ palam dominus populis dedit: ecce repente
Vir humilis mœsto deiectus lumina vultu
Procedit: supplexqꝫ manus & brachia tendit:
Imploratqꝫ gemens. vnus mihi filius vnus
Est domine: horrenda lacerat quem spiritus ira:

Postqꝫ corporeos. post transfigurationem christus demoniacū curauit. ex Matthei cap. xvij. Uirtus diuina. s. in qua resplenduit. Regressa. i. se recolligens recipiensqꝫ. Formam adoratam. tunc scilicet a tribus discipulis: alias adorandam. Deiectus lumina. synecdoche. idest habens lumina deiecta. Unus filius vnus. hec geminatio vnicum significat. Spiritus lacerat. euangelista lunaticum dicit: vt idem sit lunaticus et demoniacus.

Aquis aut ignibus. Matthe⁹. nam sepe cadit in ignem ⁊ crebro in aquam. Miseratus vtrumq; scilicet me. atq; illū. Redde mihi. subaudi filiū. Redde sibi. subaudi seipsum. quia ille non est suus. qui non est dn̄s suorū membrorum actionumq; suarum. Ceca potestas. i. occulta vis demonis. Subtracto lumine. i. amissa luce huius vite. Volutans. ꝑ volutatus. aut quemadmodū euangelista dicit: genib⁹ ꝓuolut⁹. ⁊ est participiū presentis in significatiōe passiua. qđ et vgi. posuit in pmo Georgi. Tardaq; eleusine matris voluentia plaustra. et in eodem. Siliqua quassante legumen. Votis scilicet patris orantis ꝓ filio. Fabrica iuris alieni. idest domus alterius domini. Domo paruasa. idest quam violenter inuasit. Carpere. i. vexare ac torq̄re. Frustra laborans. quia puero non potuit nocere. In obscuras tenebras. idest ad inferos. vbi est illi domicilium proprium.

Nec linquit: nisi mergat aquis: aut ignibus atris
Opprimat: atq; animam dubia sub morte fatiget.
Hunc præcor expulso miseratus vtrumq; furore
Redde mihi: vel redde sibi. nec cæca potestas
Expellat trepidam subtracto lumine vitam.
Dixerat. & genua amplectens genibusq; volutans
Hærebat: dominusq; pio iam pectore votis
Annuerat. tunc prædo furens ac noxius hostis:
Cui possessa diu est alieni fabrica iuris:
Peruasa migrare domo compulsus: in iram
Tollitur accensam: correptaq; carpere membra
Nititur: & frustra domino prohibente laborans
Fugit in obscuras puero viuente tenebras.

De didrachma in ore piscis.

Rex etiam solus regum & dominus dn̄antium.
Non dedignatus petro piscante tributum
Soluere cæsareum: medii de gurgite ponti
Hamum ferre iubet gerulum didrachmatis auri.
Incola mox pelagi pendentia fila momordit
Iussa tributa ferens: grauiorq; onerante metallo
Vilis honor piscis precio maiore pependit.

Rex etiam solus. Quod exigentibus tributū iussit Jesus solui didrachmon in ore piscis inuentum. ex euangelio Matthei capitulo. xvij. Rex regum. qui dixit. regnum meum non est de hoc mundo. Joan. xviij. Ideo solui tributum cesari imperat. Hamum ferre. idest in mare hamum mittere: qui piscem adduceret: in cuius ore inueniendum esset didrachmon: vnde tributum cesari solueretur. Didrachmatis auri. potest fieri: vt didrachma et drachma fuerint ex auro: si ad pondus referātur: alias drachma monete genus non est nisi ex argento: sed tunc non drachmatis: sed drachme mittit genitiuum. Incola pelagi. idest piscis. Jussa. a christo persolui. Vilis honor. idest parui precij. Pependit scilicet ex hamo.

Discipulisque. Interrogatus Iesus a discipulis quis esset maior i regno celorum: statuto in medium puero dixit. Oportere effici quasi paruulum illum volentem intrare in regnum celorum. Ex Matthei capitu. xviij. Se percontantibus. idest ipsum interrogantibus. Demissa ceruice. idest nõ dura et contumaci: sed prona et humili. Iste paruulus. Quem vt dicit euangelista Iesus statuit in medio discipulorum. Ingenium eui teneri. idest mores etatis puerilis. Non annis sed mente. quia vt dicit aristoteles. Nihil refert etate quis iuuenis sit an moribus. et ediuerso. cani hominis sapiẽtia illius. Sapieñ. iiij. Quia mollior etas. id est tenera hoc ẽ puerilis. Nil pompe mundalis. Ecce puerorum mores. Non ambit. id est non est ambitiosus. Resupina. idest erecta: quod est contrarium humilitati. Semita vite pure. idest incedentes puri sicut pueri per semitam vite. puer namque a puritate dicitur. Prona solo. idest in terram inclinata et humilis. Mens vergens. idest inclinata absolute. Lucanus in primo. Vergentibus annis. Alias actiue. vt Vergilius in quarto. Frontique inuergit vina sacerdos. Quo. idest ea parte qua. De stercore. Psal. cxij. de stercore erigens pauperem. Tyrannos. Hic pro reges accipit. Vergilius septimo eneidos. Pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyranni. Mente pugnaci. idest contumaci et elata. Per singula. Quia quantumcumque dixero minus est. Bonum speciale. quod intra genus continetur. Quia bonum quanto communius est tantum diuinius existimandum.

Quis maior in regno cœlorum.

Discipulisque suis se percontantibus aulæ
Cœlestis regni maior quis possit haberi:
Vt deus & doctor mirabilis omnibus inquit.
Celsior est humilis: cunctisque potentior ibit
Qui cunctis subiectus erit: seseque minorem
Demissa ceruice feret: velut iste videtur
Paruulus. & monstrat puerum consistere paruum.
Scilicet ingenium teneri sectemur vt æui:
Non annis/sed mente iubet: quia mollior ætas
Nil pompę mundalis habet. non ambit honorem:
Nec resupina tumet. sic puræ semita vitæ
Quantum prona solo. tantum sit proxima cœlo.
Mens etenim vergens altum petit: altaque vergit:
Inferiorque gradus quo vult descendere: surgit.
Ecce humilem dominus de stercore tollit egenum:
Et facit egregios inter residere tyrannos.
At contra tumidum pugnaci mente rebellem
Præcipitem cœlo sub tartara iussit abire.
Parua loquor: si facta dei per singula curram:
Et speciale bonum: cum sit generale/reuoluam.

Iam placidas. Celij Sedulij liber quartus. et primo dicit difficulter diuitem intrare in regnum celorum. ex Matthei. xix. Item pro iterum. Arenas iordanis. idest ripas arenosas. Iter iudee. idest venit in eam partem iudee: que est trans iordanem. Vulgus sine nomine. idest ignobiles quosdam homines. Suscipit. i. ad suam curam admittit. Discedere. idest vt discedat.

Cœlii Sedulii mirabilium diuinorum. Liber quartus.

Iam placidas iordanis itē transgressus arenas
Iudeæ sectatus iter: sine nomine mæstum
Vulgus & innumeras releuans a clade cateruas
Suscipit infirmos: & dat discedere sanos.
Nil igitur summo de se sperantibus vnq̄
Difficile est conferre deo: cui prona facultas
Ardua planare: & curua in directa referre.
Nam quicquid natura negat: se iudice præstat.
Namq̄ foramen acus sicut penetrare camelus
Membrorum ꝓ mole nequit: sic diues opima
Fertilitate tumens tenuem non possit adire
Cœlestis regni ducentem ad limina callem:
Ni genitor rerum: qui mundum lege coercet:
Et nulla sub lege manet: cui condere velle est:
Quem frons nulla videt: sed totū conspicit ipse:
Hoc impossibile est homini dixisset: at alto
Possibile est ius omne deo: multisq̄ molestum
Diuitibus tandem faceret mitescere censum.
Nam proprias bene tractat opes: cœloq̄ recondi
Thesauros vult ille suos/ vbi quicquid habetur:
Non mordax ærugo vorat: non tinea sulcat:

Ardua planare. i. altas res planas facere. In directa. ex Esaia capit. xl. Erunt praua i directa: et aspera in vias planas. nā prauum dicit quod est distortum. Prestat se iudice. idest se arbitro et rerum domino: et in cuius arbitrio sunt omnia. Namq̄. exponit quomodo intelligendum sit illud: quod euangelista dicit. Facilius est camelū per foramen acus transire: q̄ diuitem intrare in regnū celorū. Pro mole. i. pro magnitudine. Callem. vt sepe diximus viam angustam. Coercet. i. coarctat et continet. Sub lege: quia est solutus a legibus. Condere velle est. idest omnia quecunq̄ voluit fecit. Psal. cxiij. Frons nulla videt: quia deum nemo vidit vnq̄. Joannis primo. Molestum diuitibus: quia non oēs diuites gaudent facere censum et augere patrimonium. Faceret mitescere censum. i. vilescere et non crescere in infinitum. Bene tractat. subaudi aliquis ex numero diuitum. Ubi. i. in quo. in celo. Mordax erugo. idest flos eris: qui corrodit numismata aerea. ex Mattheo capitulo. vj. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra. vbi erugo et tinea demolitur. Tinea sulcat. idest corrodit consumitq̄.

Male defossum.idest furto:non ex venis naturalibus:quia iure effoditur. Ieiunis qui. Misericordie opera enumerat: quorum materia sunt diuitie. Sibi egenus. Iuuenalis. Esto vt nunc multi diues:tibi pauper amicus:de eo dixit qui contrarius est misericordie. Illa substantia.idest ille census siue patrimonium. Sub paupere forma.ex Mattheo capitu.xxv. Quod fecistis vni de his fratribus meis minimis: hoc est pauperibus: mihi fecistis. Dānis augmenta capit. idest cũ distribuit: augetur. Spargitur vt sit. idest vt permaneat. Perit.i.perire videtur: cũ reuera maneat. Mortua. idest perdita opinione aliorum.

Nec male defossum famulatur furibus aurum.
Ieiunis qui ferre cibum: sitientibus haustum:
Hospitibus tectum: nudis largitur amictum:
Solatur nexos in carcere: perfouet ægros:
Atq3 aliis largus: sibi tantum constat egenus.
Nec dubie in cœlum substantia peruenit illa:
Quæ christo collata datur sub paupere forma:
Quæ damnis augmenta capit: quæ spargitur: vt sit:
Quæ perit/vt maneat: quæ vitam mortua prȩstat.

Duo cæci illuminantur.

PRæterea dominus geminos considere cæcos:
Cum quoddā transiret iter comitante caterua:
Conspicit extinctæ poscentes munera formæ:
Flebilibusq3 vagas implentes vocibus auras.
Nec cunctata solens pietas inferre salutem:
Quæ sensit flagrare fidem. mox luminat tangens
Euigilare iubet: quæ somnus presserat ingens.
Atq3 diu clausas referans sub fronte fenestras:
Ingrediente die fecit discedere noctem.
Hinc repetita sacri gradiens per mœnia templi
Lumina cæcatis dedit. & vestigia claudis.

De ficu arida.

PReterea dominus. Egresso Iesu ex hierico fctī sūt illi obuiā duo ceci. quos sanitati restituit. Aliaq3 deinde mirabilia fecit. ex Mattheo. capitulo.xx. Geminos cecos.i. duos. Considere. quia sedebant secus viam. Quoddam iter scilicet ex hiericho hierosolymas. Forme extincte. idest oculorum excecatorum. Auras vagas. per quas solent voces diffundi. Solens pro solita. Fidem illorum cecorũ. Lumina euigilare. idest oculos aperiri & videre. Somnus ingens. idest nox perpetua. contra illud quod dixit euigilare. Fenestras clausas. Trāslatio est nota: vt mors intrauit per fenestras nostras. Hieremie.ix. Die. idest luce. Noctem. idest tenebras. Repetita. idest que sepe repetebat frequentabatq3. et hoc sumptum est ex eodem Mattheo capitulo.xxi. Lumina & vestigia. idest oculos et pedes.

Ualia dauidicam. Jesus e bethania in vrbē hierosolymā rediēs esuriit. cū vero ad ficū arborē accessisset: vt inde ficos decerperet. nō inuētis indixit illi sterilitatem: ⁊ cōtinuo arefacta est. ex Matth. cap. xxj. Urbem dauidicam. sic enī hierusalem vel potius sion appellatur vrbs dauid. Uicina petens. Distat enī bethania a hierosolymis: duobꝰ milibꝰ passuū. Hieronymꝰ ⁊ Eusebiꝰ autores. Eadem die .s. itra xxiiij . horas postqꝫ venit in bethaniā. Clarescente. mane dicit euangelista. Frondea ꝓ frōdosa. Uer. Nemora inter frōdea turbaz. Nullū pomū. Recte de ficis pomuz dr. Ait comis arboreis .i. frondibꝰ arborū. Ex vestro germine. proprie germē vnde erūpunt fructus. Suis succis. Alimētis: vnde virescit. Siccis. sine alimento. Omnis. que sequuntur moralit dicta.

Ualia dauidicam post facta reliquerat vrbem
Bethaniæ vicina petens: eademqꝫ reuersus
Clarescente die: properabat visere tecta.
Ecce autem mediis astans sublimis in aruis
Frondea ficus erat: cuius in robore nullum
Repperit esuriens lustrato stipite pomum.
Arboreisqꝫ comis iam nunc ex germine vestro
Nullus (ait) fructus reliquum generetur in æuum.
Confestim viduata suis ficulnea succis
Aruit: & siccis permansit mortua ramis.
Omnis enim quicunqꝫ deo nil fertile nutrit:
Ceu sterilis truncus lignis æquabitur vstis.
At iustus palmę similis florebit amœnæ
Semper habens frondes: & tanqꝫ libana cedrus
Multiplicandus adest: & vertice sidera tangit.

Dæmoniacus mutus sanatur.

Post oblatus ei virtutem sensit herilem
Insanus sermone carens: quem faucibus atris
Angebat vis clausa mali: vitiumqꝫ tacendo
Prodiderat. sed cuncta solens infirma leuare
Conditor obsessa pepulit de fauce latronem:
Et voci patefecit iter. nexuqꝫ soluto:
Muta diu tacitas effudit lingua loquelas.

Lignis vstis. pro vrendis. Palme similis. ex psal'. xcj. Justus vt palma florebit: et sicut cedrus libani multiplicabitur. Sidera tangit. Quippe qui cedro comparatur: que in libano monte mirumimodum in sublime crescit.

Post oblatus. Jesus mutum insanum eundemqꝫ demoniacum curauit: sed de quo hic loquatur muto non video: cum presertim ponit particulam continuatiuam post. sed si ordinem nō serues: potest intelligi de illo. de quo Matth. xij. Luce. xj. virtutem herilem .i. domini. Sermone carens .i. mutus. Uis mali clausa scilicet demon. Tacendo prodiderat vitium scilicet per signa: que faciunt oppressi a demonibus. Latronem. demonem fauces illius occupantem. Nexu soluto. idest faucibus expeditis.

Post dñs. Cenanti Jesu in domo pharisei Maria vnxit pedes, ab eoq; est peccatorum suorum venia donata. ex Lu. ca. vij. Cene pharisea conuiuia. i. pharisei: q̃ illum inuitauerat. Impertiuit se. i. communicauit se. Mordebāt stimulabant: quia male audiebat. i. infamata erat. Uestigia clemētia. idest dñi clementis. Incumbens. i. prona ad illius pedes. Lambere plantas. i. osculari. Fouēs. i. ad recreationem inungēs. Sententia dei leta. i. letam faciens mulierē. sicut econtrario Juuenalis. De nobis post hec tristis sententia fert. Et est ordo. donec sententia leta dei dixisset. vade mulier: tua fides saluabit te ab omni malo: quodcunq; videris gesisse. per parenthesim iterposuit. Quem non penitet ferre manum: iuxta illō Job. xiiij. Operi manuū tuarum porriges dexteram. si peniteat nos quesisse veterem ruinam. i. incidisse in aliquā peccati fossaz. Utere pace mea. p eo q̄d est vade in pace. abscōdi. i. si abscondat. trepidat. i. timet. lauās subaudi se. q̄q; elegātius dr ego lauor: q̄ ego lauo me. dtersa. i. mūdata suis capillis.

Magdalena venia donatur.

Post dominus pharisęa petens conuiuia cœnę:
Orantis dapibus sese impertiuit amici.
Tunc mulier: qua famam nocens & plurima vitæ
Mordebant delicta suæ: clementia supplex
Corruit amplectens vestigia: quæq; profusis
Irrigat incumbens lachrymis: & crine soluto
Tergere ne cessat: nec sacras lambere plantas
Vnguento fragrante fouens: sententia donec
Læta dei. quem ferre manum non pœnitet vnq̃:
Si nos pœniteat veterem quesisse ruinam:
Vade: fides mulier tua te saluabit ab omni
Dixisset. quodcunq; malum gessisse videris.
Vtere pace mea. magna est medicina fateri
Quod nocet abscondi: quoniaz sua vulnera nutrit/
Qui tegit: & plagam trepidat nudare medenti.
En polluta diu modicum purgata recessit
Per gemitum: proprijq; lauans in gurgite fletus:
Munda suis lachrymis redit: & detersa capillis.

Dæmoniacus liberatur.

Iamq; capharneę synagogam intrauerat vrbis
Rite docens populos: quē cū vidisset iniquus
Humano sub corde latens: clamore proteruo
Spiritus infremuit: quid nobis & tibi (dicens)

Iamq; capharneę. Docente Jesu in synagoga: q̄ erat capharnaū: agnoscēs illū demō: q̄ vexabat hoīem iussus ē a saluatore tacere. ex Marco. cap. iiij. & Lu. iiij. Iniquus spūs. i. demon. Infremuit. i. vociferatus est. Quid nobis & tibi. i. q̄d est tibi cōmune nobiscū? Quis sis. q: es xps. Semē dei. i. te genitū a deo patre. Impio terrente. Q: interminatus est illi Jesus: atq; imperauit vt taceret. hoc est ne se apd multitudinē pderet. Auras vacuas.

Opinione vulgi: qd vacuũ appellat illud: qd non est plenũ corpore solido. Fecit finem. Quia cũ exclusione demonũ exclusit quoq3 morbos comitantes. Talem testẽ. s. improbũ atq3 mendacẽ. Olim. s. cũ primũ creat⁹ est: anteaq3 caderet. Amator mortis. nõ mortis simpliciter: sed eoꝝ q̃ morte cõsequuntur. Anguis nocens. q̇ sub anguis specie decepit mulierẽ. Illic. i. in celo. vbi erat. Velamine. carnis. i. subspecie humana. Gemit. dolet ex eo: q̇ hoim generi iuidet: atq3 multo magis ex q̇ tempore carnẽ nr̃am suscepit. Dñm ṽtutis. i. tãte potestatꝫ.

Perdere nos heu Christe venis! scio deniq3 quis sis/
Et semen cognosco dei. nec plura locutus:
Imperio terrente tacens: hominemq3 reliquit
Pulsus: & in vacuas fugiens euanuit auras.
Sic etiam variis finem languoribus esse
Fecit: & exclusos semper reticere coegit
Dæmones: ac talem prohibet se pandere testem.
Olim quippe ferox: & nigræ mortis amator
Ille nocens anguis deiectus culmine cœli
Cum pompis sociisq3 suis omniq3 nefandæ
Agmine militiæ Christum: quem nouerat illic:
Conspicit in terris velamine carnis opertum:
Et gemit esse homini dominum virtutis amicum.

Mutus & surdus curatur.

DVmq3 tyri transgressus iter sidonia rursus
Arua legens placidas domin⁹ calcauit arenas:
Curauit gemino miserum spiramine clausum:
Qui vocem non ore dabat: non aure trahebat.
Sidereæq3 manus ruptis penetralibus omnes
Attactu patuere fores: lætusq3 repente
Audiriq3 loquens: meruitq3 audire loquentes.

Cæcus illuminatur.

TV quoq3 virtutis sensisti munus herilis
Procumbens oculis: cuius in lumine christus
Expuit: & speciem simulatæ mortis ademit.

DVmq3 tyri. Venit Jesus i phenicẽ: vbi mutum eundẽq3 surdũ sanitati restituit. ex Marco cap̃. vij. Sidonia arua rurs⁹. q2 supra dixerat illũ venisse in fines tyri & sidonis. Clausũ gemino spiramine. i. hñtem duo spiramẽta clausa. hoc est Gutture faucibusq3: p quas loqmur. & auribus: q̇bus vocem trahimus. Non ore dabat. loquẽdo. Non aure trahebat. audiendo. Omnes fores patuere scilicet os atq3 aures: que sunt quasi quedam ianue. Attactu. idest pulsatione. Manus siderec. idest christi. Ruptis penetralibus. idest claustris: hoc est impedimentis.

TV q3. In bethsaida galilee ciuitate dñs cecũ illumiauit expuẽdo i illi⁹ oclos. ex Mar. ca. viij. Tu q3 ꝓcũbẽs oclis. i. cui oculi ꝓcubuerũt. hoc est ꝓciderũt. In lumie. i. i oclis. Mortꝫ simulate. q2 cecitas ẽ mortis silitudo.

Hinc maiora. Jesus in nauiculam ascendit: vnde populos docebat. Petrus vero cum retia in mare iecisset: nihilq; cepisset: iussus a saluatore iterum iacere: magnã vim piscium extraxit. Ex luca. ca. v. Nimis. i. plures. Stagna petit. s. genesareth. qđ alias stagnum tiberiadis appellatur. In simonis alno. Lego simonis in alno: vt stet versus. Nam simon penultimaz genitiui producit. Alnum vero pro nauicula posuit p metonymiam: pro naui facta ex alno arbore. Sistentem plebẽ. idest stantem. Firmabat. s. in fide suis sermonibus. Finis. i. finierat sermonem. Altius. i. in mare pfundius. Claudere. i. in rete cludere. Labore vacuo. i. ocioso et vano. Aqsis gentib⁹. i. piscib⁹ in aqs viuẽtib⁹. Linea claustra. i. retia ex lino: qb⁹ pisces clauderent. nã claustrũ a claudendo dr. Immanis captura. i. maxima. Vergi. vj. eneidos. Posuitq; immania templa. Sinus. i. retis receptacula. Turbaret. Nam tanta fuit piscium vis: vt nauicule pene mergerentur. Nam vt dicit euangelista: due erant illic. Propensa vota. idest maxima. vt quod hic contigit de piscium multitudine: quod erat optandum: sed parum abfuit quin onuste nauicule mergerentur.

Multitudo piscium capitur.

Hinc maiora docens populos cœlestia: verum
Se reserat sermone deum: turbasq; sequentes/
Quæ nimis irruerant: cupiens vitare parumper
Stagna petit: paruaq; sedens simonis in alno
Littore sistentem firmabat ab ęquore plębem.
Et dictis iam finis erat. tunc altius actam
In pelagus iubet ire ratem: vastoq; profundo
Retia dimitti piscantia: que nihil omnem
Claudere per noctem vacuo potuere labore.
Simon paret ouans: & aquosis gentibus instans
Linea claustra iacit. tantumq; immanis apertos
Impleuit captura sinus: vt præda redundans
Turbaret geminas cumulato pisce carinas.
Nam socia illic puppis erat. sic maxima sæpe
Gaudia nos ferimus: propensaq; vota timemus.
Quodq; deo facile est: homines optare necaudent.

Vnicus matris filius suscitatur.

Talibus insignis virtutibus ibat in vrbem:
Quæ sit dicta naim: populo vallatus opimo:
Et grege discipulum: miserum cum cominus ecce
Conspicit afferri iuuenem: gelidumq; cadauer
Pluribus exequiis & inani funere passum

Talibus insignis. Cũ venisset iesus i ciuitatẽ naim: vidit iuuenẽ efferri p portam: q matris misericordia permotus mortuum vite restituit. ex Luca. cap. vij. Naim. oppidum est distans a monte thabor contra meridiẽ duobus milibus passuum. Eusebius & Hieronymus autores. Opimo populo. i. copioso. Grege discipulum. p discipulorũ. Afferre cominus. i. ppe.

Triste ministeriū. Hemistichū est Verg. vj. eñ. Sors inuida. Fortuna: q̄ vi-sa est inuidere mulieri. Gemina vrna. Prima in q̄ mariti cineres ꝯposuit: et altera in q̄ nunc filij ꝯpositura erat. Pictas inimica doloris. i. q̄ nō patitur miseꝝ diu dolere. Parens dicto. i. obediens. Verg. j. eñ. Paret amor dicto care genitricis. Assurgit. Ad verba loq̄ntis surgit: alias assurgere est ad ve-

Triste ministerium. cuius sors inuida matrem
Iamdudum viduam gemina viduauerat vrna.
Nec remorata diu pietas inimica doloris
Auxilium vitale tulit: tactoq; feretro
Surge ait iuuenis. parensq; in tempore dicto
Mortuus assurgit: residensq; loquensq; reuixit:
Atq; comes genitricis abit. nam funere torpens
Ilicet amissæ passus discrimina vitæ:
Non poterat famulus domino clamante tacere:
Nec vita præsente mori. mox agmine verso
Deponens trepidum recidiuo tramite luctum:
Candida fœlicem reuocauit pompa parentem.

Magdalena a septē demonibus liberatur.

Nec tibi parua salus: domino medicante: Maria
Multiplici læsum curauit vulnere sensum:
Quam fera septenis rabies inuaserat armis
Dæmonico cuneata globo: sed squammeus anguis
Impetiosa sacri fugiens miracula verbi:
Corde tuo depulsus abit: volucresq; per auras
In chaos infernæ lapsus penetrale gehennæ

nientez honorꝫ gratia surgere. Vergi. ij. geor. Tmolus assurgit q̇bus: ⁊ rex ipse phancus. Funere torpēs. i. motu ⁊ sensu carens. Ilicet. Festusꝭ sine dubio interp̄tatꝭ. Ver. ij. eñ. Ilicet ignis edax. Vita p̄sente. i. xp̄o: q̇ ē via vitaꝭ ⁊ vita. Joā. ca. xiiij. Agmine v̄so. s. domū vnde funus extulerat. Recidiuo tramite. i. remenso. Pōpa deponēs luctū. i. vestes lugubres. Candida. i. sumptꝭ vestib⁹ cādidis. Reuocauit. i. reduxit. Felicē. cui tm̄ boni euenit.

Nec tibi. ex Marco. ca. xvj. ⁊ Lu. ca. viij. q̄ pacto saluator Magdalenaꝫ a septē demonib⁹ curauit. Nō parua sal⁹: imo magna: q̇ppe q̄ p̄fecta est ab ipa salute mūdi. Mltiplici vulnere. i. septē anim pestib⁹: q̄s septē demones itulerāt. Quā iuaserat fera rabies cuneata. i. ī cuneū īstructa q̄si militarē. nā cune⁹ agminis cuneati formā hꝫ. Globo demonico. i. acie ꝯglobata et ꝯdēsata. Squāme⁹ anguis. i. demō: q̇ sub s̄pentis specie hoīeꝫ d̄cepit. Miracula impiosa. i. impium mirabile. Verbi sacri. i. xp̄i q̇ est verbum patris. Lapsus. cadens siue descendens. In chaos. vbi nullus ordo: sꝫ sempitern⁹ est horror. Gehēne inferne. hoc noīe saluator nr̄ primus infero; appellauit: alioqui gehenna vallis ennon interp̄tatur: quē locū deus in libris regūꝫ et in Hieremia se impleturꝝ cadaueribus minatur. atq; inde saluator noster allegoricos gehennā locū penarum: quas mortui subibunt: pulchre vocat.

Septē gyros.ex ỽg. v.eñ.sūpt⁹ ē hic ỽs⁹.ꝛ ꝑ gyros ꝛ volumia spiras itelligit. NE ve redūdātē.q̄ pacto saluator ꝺdit.xij. discipl'is suis facl'tatē eijciēdi dmonia:ꝛ curādi morbos.ex Mat.ca.x.dicit itaqꝫ.Ne dñs sineret messez redūdātē.i.copiosaz.ex eodē Mat.ix.messis iq̄t m'lta:oparij aūt pauci.i.ml'ti sūt egroti:medici ỽo pauci.Lāguere.i.egrotare.Exiguis colonis.i.paucis oparijs.ꝛ est metaphora sūpta ab agricoli.Discipl'os alios.ordo: sēs⁹ ē. Saluator p̄cipit alios discipulos ꝑpareve lut agnos iter lupos sanguieos.i.cruētos.ꝛ ꝑparēthesi.q̄ꝝ fuit mēs ꝯscia recti.i.iusticieꝛ ē hemistichiō. Uer.j.eñ.ꝛ q̄ꝝ fuit pura simplicitas.i. non stolida aut sub dola. et q̄ꝝ fuit libraaurea:aut stathera.ꝑ quā significaꝛ iusticia:aut pond⁹. xij. vnciarū: vt referaꝛ ad nūerū apl'oꝝ.refulgēs dixit:q: aurea.Dicēs discipl'is.q̄s mittebat:assumite.ꝛc. Sensu ỽtutis fideli:q: hec ptās nō pōt nisi ex ỽtute fidei ꝓuenire.Scorpionū inimica venena.vt stet ỽsus lege.ꝛ scorpij inimica venena. Feritas.i.feraꝝ seuitia.Nec tm̄.hoc ex Lu.ca.x.sumptū:vbi ꝺ:.Ecce dedi vobis ptātez calcādi supra serpētes ꝛ scorpiōes ꝛ sup oēm ỽtutē inimici.ꝛ nihil vob noce bit:verūtñ in hoc nolite gaudere:q: spūs vob subijcūꝛ:gaudete aūt q̄ noīa vr̄a scpta sunt ī celis.Spūs ater.diabol⁹. Eterno libro.i.in libro vite:de q̄ in apoca.ca.xxj. Non intrabūt nisi q̄ scripti sunt in libro vite.Jus dei.i.lex diuina p̄cipit.Preponere vitā factis.i.vite innocētiā miraclis.ex Mat.ca. vij.multi dicēt in illa die:dñe in noīe tuo demonia eiecim⁹: ꝛ tūc ꝯfitebor illis:q: nō noui vos.Discedite a me oēs q̄ opamini iniq̄tatē.Bono merito.i. bonis opib⁹.Faciūt plerūqꝫ mali. sicut Pharaonis sapiētes:q̄ ꝑ incanta-

Septem ingens gyros:septena volumina traxit.

Potestatem discipulis summā a dño datā.

NE ve redundantem cumulato germine messem
Exiguis dominus sineret languere colonis:
Discipulos alios:quorum mens conscia recti:
Puraqꝫ simplicitas numero meritoqꝫ refulgens
Aurea libra fuit:velut agnos præcipit inter
Sanguineos properare lupos:assumite dicens
Iura potestatis:nullum metuatis vt hostem:
Vipereasqꝫ minas:& scorpii inimica venena
Omnia virtutis sensu calcate fideli.
Nulla meis famulis feritas aduersa nocebit.
Nec tantum hoc gaudete viri:q̄ spiritus ater
Subiaceat vobis:quantum q̄ nomina vestra
Scripsit in æterno cœlestis littera libro:
Ius est quippe dei vitam præponere factis.
Nam merito cessante bono/miracula nil sunt:
Quæ faciunt plærumqꝫ mali.quibus arbiter orbis
Nescio vos dicturus erit.discedite cuncti
Artifices scelerum:rebus qui semper iniquis
Diuinum simulastis opus.sic tempore Mosæ
Carminibus quidam vanis memphitis in oris

tiōes ⁊ ipsi fecerīt miracła. Exo. ca. vii. Arbiť orbꝭ. i. mūdi opifex ideoq; iudex. Nescio vos. ex Mat. vt diximꝰ ca. vii. Tpe mose. varijs modis ꝺclinaẗ: sꝫ h̄ ꝑ p̄mā grecā nr̄amq; declinationē. Moses mose. sicut Anchises. se. Carminibꝰ varijs. ī cātatiōibꝰ. ṽgi. Carmīa vel celo pn̄t deducere lunā. Quidā. sapiētes: vt diximꝰ pharaōis. In orꝭ mēphitꝭ. i. ī ťra mēphitide. i. egyptia: vbi fiebāt ea miracła nā mēphis ciuitas ē egypti nō lōge a babylōe egyptia: q̄ nūc cairꝰ ꝺr. Spōte dei. i. ꝑmissiōe diuīa. Sꝫ imagine falsa. q: illi nō erāt ṽi serpētes: sꝫ apparētes visui hoīꝫ

Signa dabant sponte dei: sed imagine falsa
Visibus humanis magicas tribuere figuras.

Hydropisim curatam.

Post pharisęorum cuiusdam principis intrat
Clarificare domum: non escam sumere tantū:
Ad quam tunc facili conuenerat ipse precatu.
Hic homo perspicuo distentus ventre tumebat
Plenus aquæ: grauidamq; cutem suspenderat aluus
Inclusam paritura necem. iam membra fluebant
Accrescente sinu: miserosq; infusa per artus
Turgida perflatum macies tenuauerat ægrum:
Inq; vteri spacium totus conuenerat hydrops.
Non tulit hanc speciem mundi pater: & sua transit
Sabbata non curans: hominem curare paratus/
Quem voluit magis esse suum: nam sabbata ꝓpter
Condita sunt hominē: sed nō homo sabbata ꝓpter.
Tum pius humentem siccata corporis vnda
Iussit abire luem. fluidus mox viscera morbus
Deserit: & vacuæ resident in pectore fibræ:
Carnalemq; lacum pestis lymphata relinquit.

Post phariseoꝝ. Quo ī domo p̄ncipꝭ phariseoꝝ die sabbati curauit hydropicuꝫ. ex Lu. c. xiiij. Clarificare. illustrare: q: locus vbi aliq̄d miraculū fit: efficiẗ illustrꝭ Ad quā. domū siue escā: h̄ ē ꝯuiuiū. Facili p̄catu. q: facile saluator p̄cibꝰ dabat locū. Nō distētꝰ. i. nō mō plenꝰ: sꝫ refertꝰ. Aluꝰ suspēderat cutē grauidā. subaudi aq̄. i. vēť ipe suspēsus ē ex nimio tumore. q̄le ē illđ Persij: pinguis aq̄ liculꝰ ꝓpēso sesq̄pede extat. Paritura necē. i. mortē allatura. Et macies īfusa ꝑ artꝰ. q: crescēte aluo decrescūt mēbra reliq̄: ⁊ ē hemistichiō ṽg. ex. vj. eñ. Totosq; īfusa ꝑ artꝰ mēs agitat molē. Totꝰ hydrops. i. humor ille aqueꝰ. Nō tulit hāc speciē. i. hāc rei īdignitatē. ⁊ ē Uer. ij. eñ. nō tulit hanc speciē furiata mēte chorebꝰ. Mūdi pr̄. i. creator. Trāsit. i. ꝓfanat trāsgreditur q;. Sua sabbata. nā ī Exo. ⁊ ī Leui. sua sabbata freq̄nter appellat. Non curans. repete iteꝝ sabbata. Magis suū. subaudi q̄ȝ sabbata. Propť hoīeꝫ. vt tali die cessaret a labore: ⁊ vacaret diuinis. Luē humentē. i. pestē illā ex nimio humore ꝓuenientem. Morbꝰ fluidꝰ. ad aq̄ naturā retulit. Fibre. i. vene tenues: ꝑ quas labiẗ humor. Residēt. i. ꝯtrahunẗ: cū antea ꝓminerent. Pestis lymphata. i. aq̄. Lacū carnalēq;. nā tres hydropis sp̄ēs sunt: tympanitis. ascitis. hyposarca: de q̄ nūc loq̄tur. vnde subcarnea interp̄tatur.

CEperat. q̄ ingrediens in quoddam caſtelluꝫ occurrerunt ei decem viri leproſi. ⁊c. ex Luca. cap̄. xvij. Gerentes portenta maculoſa. i. lepras varij coloris. vnde ſubdit. pena diſcolor. i. morbus: vnde in Leuitico genera lepraꝝ ex colore diſtinguuntur. Poteſtas. ideſt chriſtus qui eſt patris brachium: per quem operatur: ⁊ cui data eſt omnis poteſtas. Matthei. ca. vlti. Infit. i. dicit.

Leproſos decem mundatos.

COeperat interea dominus galilæa per arua
Tranſgrediens ſancto qđdā pede tāgere caſtrū.
Hunc procul vt videre decem maculoſa gerentes
Leproſi portenta viri: quos corpore fœdo
Diſcolor obſcœnis turbabat pœna figuris.
Præceptor miſerere: potes namqꝫ omnia: Ieſu
Clamantes dixere ſimul. tunc flexa poteſtas:
Quæ nunq̄ꝫ pietate vacat: clementior infit.
Ite: ſacerdotum conſpectibus ora referte.

Vnius ex decem gratitudo.

CVnqꝫ viam peterent: ſubito mundata viciſſim
Mirantur ſua membra viri: variumqꝫ tuentes
Eſſe nihil: ſeſe pariter ſpeculantur: & omnes
Explorant proprias alterno lumine formas.
Ex quibus vt grates agerent pro munere tanto:
Vix vnus reduci conuerſus tramite pronus
Sternitur ad terram/ dominum virtutis adorans:
Atqꝫ ſacerdoti vero ſua protulit ora.
Deniqꝫ pontificum princeps ſummuſqꝫ ſacerdos
Quis niſi chriſtus adeſt gemini libaminis auctor
Ordine Melchiſedech? cui dantur munera ſemper
Quæ ſua ſunt: ſegetis fructus/ & gaudia vitis.

Cæcum curatum.

CVnqꝫ viā. Ex eodem argumēto ſumpto ex eodem euāgeliſta. Nihil varium. vt ſupra diximus varij coloris: ſꝫ oīno erant vnicoloria. Alterno lumine. ideſt alternatim ſe aſpicientes oculis. Reduci tramite. ideſt via illo reducente actiue: alioqui paſſionē ſignificat: vt Vergil. primo eñ. Namqꝫ tibi reduces ſocios claſſemqꝫ relatam. Dominum virtutis ſcilicet ad miracula faciēda. Vero ſacerdoti: nam qui precesserant figurati erant. puta Melchiſedech: et Aaron. Pontificū princeps. idem eſt quod ſummus ſacerdos. Adeſt. pro eſt: hoc eſt compoſitum pro ſimplici. Auctor gemini libaminis: ideſt inſtitutor ſacrificij: cuius materia duplex eſt. panis videlicet vinumqꝫ. Munera. ideſt ſacrificia. Ordine Melchiſedech. Ex pſalmo. cix. Tu es ſacerdos in eternum ſecundum ordinem melchiſedech. Que ſua ſunt. ſi igitur ſua ſunt: non dantur: ſed redduntur. Fructus ſegetis. ideſt panis. Et gaudia vitis. ideſt vinum: quod letificat cor hominis. ex pſal. ciij.

CUm residens. Quõ restituit integritati luminis Timei filiũ a natali cecum. ex Lu.ca.xviij. Propter illd iter: i. iuxta illd iter. Uer. in buc. ppt aq̃ riuum viridi pcũbit in vlna. ⁊ est ordo. Cũ vociferans neq̃ tacẽs: pplo phibente illũ tacere. Palpante manu. i. p tenebras explorante. Nullo docente. i. iter p qd domũ rediret. monstrante. Fides. q̃lis fuit in ceco. Res dura. i. difficultas sic Uergi. j. eñ. Res dura ⁊ regni nouitas. Uotis honestis. nõ improbis: qualia sunt eorũ: q̃ petũt bona fortune. Unanimẽ amicum. ex Lu.ca.xj. Quis vestrũ habebit amicum: ⁊ ibit ad illũ media nocte. ⁊c. Per opaca silentia noctis. i. p noctem silentẽ et opacam. Precibus anhelis idest laboriosis

CVm residens cæcus Timæi filius illud
Propter iter: dominum per qđ cognouerat ire:
Vociferans crebro lumen clamore petisset:
Nec populo prohibente tacens: accedere iussus
Ad dominum palpante manu: visumq̃ recepit:
Et nullo docente redit. q̃ fortiter instat
Importuna fides! quicquid res dura negarit:
Sola frequens votis oratio præstat honestis.
Vnanimem panem sic ille petebat amicum:
Qui foribus clausis per opaca silentia noctis/
Obnixeq̃ diu confidenterq̃ neganti
Vocibus assiduis precibusq̃ extorsit anhelis.

Cum samaritana collocutio.

PRæteriens vię dominus loca samaritanæ/
Humanam flagrante sitim collegerat æstu/
Fonsq̃ perennis aquæ modicam desiderat vndam:
Vt biberet: qua corpus erat. tunc accola gentis
Stans mulier: paruum puteo que traxerat haustum:
Cum dare cunctatur perituræ munera lymphę:
Agnoscens propriam numeroso coniuge vitam:
Orat inexhausti tribui sibi dona fluenti/
Aeternam positura sitim: qua nemo carere
Dignus erit: domini nisi mersus gurgite christi
Percipiat placidas animę/ non corporis vndas.

PReteriẽs. quod salvator cũ iter faceret p samariã: atq̃ ex via fessus ad puteum collecta siti sederet: cũ muliere samaritide collocut⁹ est ml'ta. ex Joã.ca.iiij. Humanã sitim. i. q̃ parte hõ erat. vnde languores nr̃os ipse tulit: ⁊ dolores nr̃os ipse portauit. Esa. liij. Fons pennis aq̃. de quo. p̃s. xxxv. apd te est fons vite. ⁊ Esa. xij. Haurietis aq̃s in gaudio de fontib⁹ saluatoris. Qua corp⁹ erat. i. homo corpore⁹. Tũc accola gẽtis. qđ si legas icola. Paruũ haustũ. i. breuẽ vrnã. Lymphe piture nõ q̃lis illa: de q̃ saluator tũc dixit. Fiet in eo fons aq̃ saliẽtis in vitã eternã. Numeroso ɔiuge. q̃ppe q̃ viris q̃nq̃ nupserat. Fluẽti inexhausti. i. fluminis pennis. Gurgite xp̃i. i. baptismate spũssancti. Anime. qm̃ eo aĩa lauatur. Non corporis. qm̃ effectus sacramenti nõ corpore: sed aĩa terminatur.

Cunque sui. Quo pacto mulierem adulteram saluator absoluit. ex Joan. cap. viij. Cunque residens. subaudi saluator. Media testudine templi. ex Vergi. j. eneidos. tum foribus diue media testudine templi. Sui. i. sibi dicati. Ore tonans patris. quia ipse verbum patris est. Ecce trahebatur. versus est compositus ex duobus hemistichijs Vergilianis primum ex. ij. eneidos Ecce trahebatur passis priamela virgo. alterum. ex primo eneid. magna iuuenum stipante caterua. Lapidanda. ex lege mosis. Leui. capitulo. xx. Sistens. statuens. Omnibus illis quia illorum comparatione mulier iustior est inuenta. Saxum missile. i. mittendum. Feriens cotagia meche. i. mecham: que malo exemplo aliarum peccauit. Festucam paruam. ex Mathei. capitu. vij Quid vides festucam in oculo fratris tui: et trabem in oculo tuo non vides? Quisque illorum accusatorum. Vellere festucam. idest damnare peccatum leue. In proprio lumine. idest oculo suo. Grandem trabem. idest maius peccatum. Impetus. idest phariseorum furibundus conatus. Clemens sententia. idest clementis iudicis censura. Donat culpam. idest remittit peccatum. Sub conditione. nam mulieri saluator dixit. vade et iam amplius noli peccare. Nam vomitum. hoc sumptum est ex prouerbio. capitulo. xxvj. Sicut canis (inquit) qui reuertitur ad vomitum suum: sic imprudens: qui iterat stulticiam suam. Canis ore. idest ad morem canis. Veterem veniam. quoniam illam perdit: et non est dignus venia futura: si peccauerit. Damna huius. i. venie preterite. Perdens compendia huius. idest future venie. et posuit compendia pro vtilia: sicut dispendia sunt detrimenta.

De muliere mœcha.

Cunque sui residens media testudine templi/
Ore tonans patrio directi ad peruia callis
Errantem populum monitis conuertit amicis:
Ecce trahebatur magna stipante caterua
Turpis adulterii mulier lapidanda reatu:
Quam pharisæa manus placido sub iudice sistens:
Cum damnare parat: plus liberat omnibus illis.
Nam simul e turbis proprio sine crimine nullus
Accusator erat: saxum qui missile primus
Sumeret obscœnæ feriens contagia mœchæ.
Nec poterat quisquam festucam vellere paruam
Ex oculo alterius: proprio qui lumine grandem
Sciret inesse trabem. profugus sic ille recessit
Impetus: & clemens donat sententia culpam
Iam non peccandi sub conditione solutam.
Nam vomitum quicunque suum canis ore relambit:
Nec veterem studet hic veniam: nec habere futuram:
Huius damna tenens: huius compendia perdens.

Cæcum a natali restitutum.

INde means. Quomodo saluator cecum a die genitu re sue restituit luci. ex Joan. cap. ix. Inde. i. a templo vbi cum phariseis disputauit. Genitū cecum. i. natum. Male dilapsus. i. infeliciter ortus. In lucem sine luce. i. in hanc vitalē aurā sine lumine oculo℞. Conditor sanguinis humani. i. generis. Verg. Nec pue℞ nři generis nec sanguinis edunt. Origo. i. principiuꝫ.

INde means genitū cernit considere cæcum:
Qui male prægnātis dilapsus ventre parētis:
In lucem sine luce ruit. tunc sanguinis ille
Conditor humani: mundiqꝫ orientis origo:
Imperfecta diu proprii non passus haberi
Mēbra operis: natale lutum per claustra genarum
Illiniens, hominē veteri de semine supplet.
Nec visum tamē ante capit: quā voce iubentis
Accepta domini siloam venisset ad vndam:
Et consanguinei fotus medicamine limi
Pura oculos fouisset aqua. mox ergo gemellæ
Vultibus effulgent acies. tandemqꝫ merentur
Ignotum spectare diem. cognoscite cuncti
Mystica quid doceant animos miracula nostros.
Cæca sumus proles miseræ de fœtibus euæ/
Portantes longo natas errore tenebras.
Sed dignante deo mortalem sumere formam
Tegminis humani: facta est ex virgine nobis
Terra salutaris: quæ fontibus abluta sacris
Clara renascentis reserat spiramina lucis.

Membra imperfecta. i. orbata lumina. Proprii opis. idest hoīs: quē creauit. Natale lutum. i. cōnaturale: qꝛ homo ex luto fact⁹ ē. vnde ꝛ Adā dict⁹ ab adama: qđ ex hebreo terra interpretaꝶ. Per claustra gena. idest palpebrarum: que sunt quasi ianue oculorū. supplet. ī id qđ deest apponit. De semine veteri. i. ex materia. de qua primum creat⁹ est. Ad vndā siloā. vade inqt dñs ꝛ laua in natatorio siloe: ꝛ subdit euangelista: qđ interp̄tatur missus. Limi ꝯsanguinei. i. eiusdē nature vt dixit. Fouisset. i. recreasset lauissetqꝫ. Gemelle acies. i. orbes oculo℞ pares. Effulgent vultibus. i. in facie splendent. Ignotū diē. i. solē: quē nunqꝫ viderant. Cognoscite cuncti. ad cognoscendū allegoriā hortaꝶ. Nam p cecū intelligim⁹ gen⁹ humanū: qđ iaꝫ inde ab initio mūdi tenebris inuoluti a via recta declinauim⁹. Sꝫ dignante deo. qñ venit plenitudo tp̄is: cū misit deus filiū suū natū ex muliere: factuꝫ sub lege: vt eos q̄ sub lege erant redimeret. ad Gal. ca. iiij. Tegminis humani. ad Philip. ca. ij. In similitudinē hoīm fact⁹: ꝛ habitu inuent⁹ vt hō humiliauit semetip̄m. Terra salutaris. i. xp̄i humanitas: q̄ salutē attulit. Abluta fontibus sacris. i. baptismate. a pctō originali mundata. nō in xp̄o: sed in nobis qui cum illo sumus vnum corpus mysticum. Reserat spiramina clara. i. fenestras aperit. Lucis renascentis. idest ex cecitate restitute.

Bethanieq; solum. Quo pacto precibus sororum pmotus Jesus Lazarum ex quatriduo mortuum vite restituit. ex Joan. cap. xi. Bethanie solū. Villa siue potius vicus erat. Lazari sororumq; eius scdo a hierosolymis milliario montis oliueti. autor Eusebius. Occidua sorte. q: statutū est hominibus semel mori. Sepulchri marmore. i. marmoreo sepulchro. Exhalabat. spirabat. Populatio pṗsens. i. iudei: q venerant vt sorores consolarentur: et posuit improprie populationem ꝑ populo. Sz corpore. i. qua erat homo: nō qua deus erat. Artꝰ exanimes. i. Lazarꝫ mortuuz. Dolebat illa ꝑ parte. s. humanitate: quam assumpsit. Impleuit amicum. i. sparsit lazarum: quez amabat. Quid moraris credere. naz videbat̃ subdubitare: cum christo pollicenti fratris suscitationem: respondit: scio ꝙ resurget in nouissimo die. Quid ve maria gemis? Prostrata ad pedes saluatoris. Dubitatis. deest particula interrogandi. ne. vel. an. vt sit sensus. an dubitatis ꝙ christus. rc. Tuba. quia voce magna clamauit. Lazare veni foras. Tartara dissiliunt. idest inferi dehiscunt. Erebi recessus. idest inferorum penetralia. Lethale chaos. idest mortis locus. Lex perit. quia contra legem mortis lazarus ab inferis est reuocatus. Medulas. idest corporis loca vbi est anime sedes. Cadauer viuens. non ꝙ cadauer viuat: sed ꝙ cadauer quod fuerat mortuum: nunc viuit homo. Post honorem sepulchralem. idest post exequias in honorem defuncti peractas. Ipse sibi. ordo est. moriens recreatus extat sibi posthumus et heres. idest sibiipsi successor et superstes. nam posthumus est qui mortuo patre nascitur. Extat. idest permanet.

Lazarum mortuum vitæ restitutum.

Bethaniæq; solum repetens intrarat: ibiq;
Lazarus occidua tumulatus sorte iacebat
Iam quarto sine luce die: claususq; sepulchri
Marmore corruptum tabo exhalabat odorem.
Flebant germanæ. flebat populatio præsens.
Flebat & omnipotens: sed corpore non deitate.
Exanimesq; artus illa pro parte dolebat:
Qua moriturus erat: lachrymisq; impleuit amicum
Maiestas domini. quid credere Martha moraris?
Quid ve Maria gemis? christus dubitatis amicum
Possit ab infernis hominem reuocare cauernis.
Qui dabit innumeras post funera surgere turbas?
Ergo vbi clamantis domini sonuit tuba dicens:
Lazare perge foras: magno concussa pauore
Tartara dissiliunt. erebi patuere recessus.
Et tremuit lethale chaos: mortisq; profundæ
Lex perit; atq; anima proprias repetente medulas
Cernitur ante oculos viuens astare cadauer.
Postq; sepulchralem tanq̃ recreatus honorem:
Ipse sibi moriens/& posthumus extat & hæres.

Utq; caduca. Quod Jesus Lazaro suscitato venit hierosolymas vbi magnifice fuit susceptus acclamantibus cunctis. osanna filio dauid. ex Mat. ca. xxi. et Joa. ca. xij. Utq; caduca. Ordo est. vt xps monstraret se deum: non sulcauit iter puluereum equo: sed asello parui precij. etc. Contemnens culmina. i. superbiam. Secli vagi. i. fluctuantis in hoc magno mari et spacioso. Monstraret se deum contemnendo ea: que ab hominibus magni estimantur. Curribus altis. more triumphantium. Quadrigis rapidis. i. quattuor equis sub curru iunctis. Iter puluereum: quia puluis excitatur equorum cursu. Equi frementis. hinnientis. Vergi. j. geor. Tuque o cui prima frementem fudit equum. Pictus et ostro. i. stragulo purpureo. et est Ver. iiij. en. Ostroque insignis et auro stat sonipes: et frena ferox spumantia mandit. Lento gestamine. quia asinus ingressu lentus est. Vergi. j. georgi. tardi costas agitator aselli. Rectori. sessori. Leuis vngula. At quia asellus (vt dixit) tardus est. quomodo igitur nunc leuis dicitur? sed posuit leuis pro vilis: vt supra. Foret nobilior sub fasce. i. quod gestatio illa xpi honorifica esset ipsi asino vehenti. fascem vero posuit pro onere. Verg. in buco. Ego hoc te fasce leuabo. Non illius scilicet asini: alluditque ad illud Esa. ca. j. Cognouit bos possessorem suum: et asinus presepe domini sui. quod est adimpletum in eo quod scribit euangelista: quia reclinauit Jesum recens natum in presepio: quia non erat locus in diuersorio. Qui patulo in presepe. Lego patula: vt stet ratio grammatice. nam hec presepis dicitur. vt apud Catonem et Varronem sepe. Insolito tramite. i. insueto: quia nunquam tale aliquid est factum in honore hominis mortalis. Cui regi. ac si dicat nulli. Cui subaudi regi. Turba compta. i. ornata siue coronata palmis vel frondibus arboreis. Obuia. i. in occursum procedens. Dedit laudem hymnis celestibus. i. soli deo debitis. ac si dicat. Nulli nisi christo domino nostro per redemptionem, cum patre cui equus datur honos.

Asino inuectus ingreditur hierosolymas.

Utque caduca vagi contemnens culmina saecli
Monstraret se rite deum: non curribus altis:
Qui pompae mortalis honos: rapidisque quadrigis
Puluereum sulcauit iter: nec terga frementis
Ardua pressit equi: phaleris qui pictus & ostro
Ore cruentatum mandenti concutit aurum:
Sed lento potius gestamine vilis aselli
Rectori suffecit honos. leuis vngula cuius
Vt tanto cessore decus mirabile portans
Nobilior sub fasce foret/ non illius impar:
Qui patulo christum licet in praesepe iacentem:
Agnouit tamen esse deum: plebs omnis adorans
Insolito molles subiecit tramite vestes.
Dicite gentiles populi cui gloria regi
Talis in orbe fuit? cui palmis compta/ vel vnquam
Frondibus arboreis laudem coelestibus hymnis
Obuia turba dedit: domino nisi cum patre christo:

Qui pncepr.s.pr. Regit regnū ethereū. In pncipe.i.i filio.p quē oīa creauit et in q̄ oīa moderat.ipso dicēte.mihi data ē oīs potestas in celo ⁊ in terra.

HAs inter virtutis. Qd ante sex dies pasche: quo tempore habitu triū-phali intrauit hierosolymas adstantib⁹ discipl'is ⁊ alijs ex ppl'o: Jesu dicēte: pr̄ clarifica me ex hac hora: venit vox d̄ celo dicēs: ⁊ clarificaui ⁊ iterū clarificabo. ex Joā.ca.xij. Int̄ v̄tut; opes.i.diuie potētie miracl'a. Dn̄i gl'ia.i.dn̄s (vt ita dixerim) gl'iosus. Carnē mortalē.i.hoīe; mortuū. Viuam.i. īmortale; post resurrectione;. Nō aliā: s; eandē nūero: q̄le ē illd̄ Job. Que; visurus su; ego ipse: ⁊ nō alius. Ideo subdit. S; eā quā plenā lucis munere.i.gl'ie. Qm̄ resurrexit gl'ificat⁹: nec iā amplius moritur⁹: et sic ascēdit in celū. Fuit tēp⁹ q̄ aliter legēdū fuisse putaba;: repugnante syllaba. Na; legebā ab infernis luci;: nō aīaduersa carminis rōne. Celo assertore.i.voce d̄ celo descendēte: et iunxit gen⁹ masculinū neutro: sicut illd̄ tp̄s reptor. Suū autorē.i.cōditorē oīm rer̄. Noīe pr̄is.s.cū filius illū patrē vocauit. Suo verbo.idest filio.

Qui regit æthereum princeps in principe regnum?

Cœlii Sedulii mirabiliū diuinorū Liber qnt⁹.

Christum a patre clarificatum.

As inter virtutis opes iā pxima paschæ
Cœperat esse dies: dn̄i cum gloria vellet
Ponere mortalē: viuāq; resumere carnē:
Non aliā: sed rursus eā quā munere plenā
Lucis ab infernis releuans ad sidera duxit.
Exclamansq; palam: pater ista memet in hora
Saluifica. sed in hanc ideo veni tamen horam.
Clarificaq; tuum (inquit) nomen/ magnaq; cœlo
Vox resonans venit per nubila: clarificaui:
Clarificabo iterum. quid apertius est patre teste?
Cœlo assertore? at nec sic agnoscere christum
Gens voluit iudæa deum: pars esse ferebat
Hoc tonitrum. pars angelicam crepuisse loquelam.
O gens cæca oculis, o gens durissima corde.
Num potuit tonitrus christum: seu angelus vllus
Autorem genuisse suum: qui nomine patris
Audito responsa daret? sed ab ore tonantis
Natum agnoscentis populus quo crederet adstans:
Vox emissa suo respondit consona verbo.

Lauat discipulorum pedes.

ANnua tunc sacræ celebrans per munera cœnæ
Paschales ex more dapes humilemq; ministrū

ANnua tūc sacre. q̄ iesus a cena surgēs deposuit vestes: ⁊ accepto linteo misit aquā ī peluī: ⁊ cepit lauare pedes discipl'or̄. ex Joā.ca.xiij. Celebrās.s.xp̄s cū discipl'is suis: Paschales dapes.i.agnū illū paschalē. Ex more.iuxta legis pceptū. Exo.xij. Per officia ānua.q: phase q̄tānis celebrat.

Assurgit. A cena surgit. Tantum honorez. quantus erat xpi dei hominisqz. Nec iudam. quia et ipsi pedes quoqz lauit. Illa gloria. qd christus tibi pedes lauerit. Nil dabat. pro non dabat. Sensu. mente. Velut omne sepulchrum. ex eo qd saluator comparat hypocritas sepulchris a parte exteriori depictis: ab interiori scatentibus vermibus.

Se faciens: & grata suis exempla relinquens:
Assurgit: famulisqz libens famulatur: & omnem
Linteolo accinctus tantum inclinauit honorem:
Discipulis vt sponte lauans vestigia cunctis
Nec iudam exciperet: quem proditionis iniquæ
Nouerat autorem. sed nil tibi gloria sæue
Traditor illa dabat pedibus consistere nudis:
Qui sensu pollutus eras. velut omne sepulchrum
Exteriora gerens albæ velamina formæ:
Sordibus interius fœdoqz cadauere plenum.

Iudæ proditionem insectatur.

Nec dominum latuere doli: scelerisqz futuri
Prodidit autorem: panem cui tradidit ipse:
Qui panis tradendus erat. nam corporis atqz
Sanguinis ille sui postqz duo munera sanxit:
Atqz cibum potumqz dedit: quo perpete nunqz
Esurient sitientqz animæ sine labe fideles:
Protinus in iudam: sedes vbi liuor habebat:
Spiritus intrauit teterrimus: armaqz sumens
In dominum seruile dedit consurgere bellum:
Pactus grande nefas parua mercede. neqz illi
Culpa datur præcio: sed inhærent crimina facto.

Nec dominum. qd Jesus discipulis suis dicens. qd vnus ex illis esset cuz traditurus: seqz inuicē aspiciētib9 Joannes admonitus a petro recumbēs supra pectus domini accepit responsum. Ille inqt est: cui ego panem intinctuz porrexero. Ex Joanne capitulo. xiij. Deinde autor īuehitur in proditorem. Latuere doli. Vergili. primo eneid. Nec latuere doli fratrem iunonis: et ire. Prodidit autorem. i. Joanni reuelauit illum esse: cui panem esset porrecturus. Panis tradend9. Ego sum (inquit) panis viuus: qui de celo descendi. Duo munera sanxit. i. statuit hoc sacramentum sub materia panis et vini. Quo perpete. i. cōtinuato illo cibo et potu. nam perpes siue perpetuum significat aliquid cōtinuatum. Fideles sine labe. i. sine peccato. Protinus in iudā. ait namqz euangelista: et cū accepisset buccellā: itroiuit in eū sathanas. Liuor habebat sedes. i. habitabat inuidia: q̄ fuit illum pdendi causa. Arma sumens in dñm. i. consilia rebellandi et desidendi a dño. Verg. ij. eñ. et quere conscius arma. Bellum seruile. quod serui mouent contra dños: qualia fuerunt multa apd romanos. Illi precio. s. paruo. qr non in pcij quantitate est culpa: sed in facto.

Tantūdē sceler⁊.ordo est sumens terdena numismata argenti.i.triginta argenteos cecatus paruo munere:tantundē sceleris gessit:quantū gesturus erat:si caperet cuncta regna.⁊c. Aethrā.i.etherē.alias etheris est splēdor. Sufficerent.s.ad emptionē. Qui pater est mundi.i.creator. Hunc nasci.i.per quem:⁊ in quo est creatus. Atq₃ vtinā sterili.ex eo sumptū est:qđ euangelista scribit xp̄m dixisse de pditore.ve homini illi:per quē filius hoīs tradetur.bonū erat ei:si natus non fuisset homo ille. Sterili matre.i.q̄ genitus non fuisset. sed qūo dānat⁹: si nō est:nimirū q: hoc ip̄m nō fuisset: malū ē: vt ille apud Ciceronē in thusculanis argumētat. Nec luminis hui⁹. ex Vgi.i.eñ.auras vitales carpis. Flabris vitalib⁹.i.spiritib⁹ a flādo dictis:i q̄ b⁹ est hoīs vita. Torpore.i.motus ⁊ sens⁹ p̄uatiōe. Sors melior.idē sed aliis v̄bis dicit. Aut male fusus.i.infeliciter nat⁹:in terra posit⁹ ex antiquor̄ ɔsuetudīe:q̄ recens nati i terra sistebant:⁊ tum leuabāt.vnde est dea leuana. Augu.in q̄rto de ciuita. Vt vēt⁹. Ex p̄s.i.accepta ē hec ɔparatio. Act⁹.excitat⁹ ⁊ cōmot⁹. Volatib⁹ rapidis.i.volucrib⁹ vētis. Obscurior vmbris. Ob puluer spissitudinē. In vacuas nebulas.i aeris inanitatē:in q̄ nebule ɔsistūt. Tu ne cruēte.acerbe iuehit i pditorē appellās illū m̄ltis infamie noib⁹. Preui⁹ comitaris.at ɔtraria sūt p̄ire ⁊ comitari:s₃ stare p̄nt simul diuersis rōnib⁹.nam q: p̄cedit ducens alios est p̄uius. q: iungit se centurioni est comes. Ore ora premis.i.oscularis. Sub imagine blanda.sub

Tantundem sceleris terdena numismata sumens/
Argenti paruo cæcatus munere gessit:
Quantum cuncta simul terrarum regna marisq₃
Diuitias omnemq₃ vagis cū nubibus æthram
Si caperet:gesturus erat.neq₃ enim bona mundi
Sufficerent magni fuso pro sanguine christi:
Qui pater est mundi:qui fecerat hunc quoq₃ nasci.
Atq₃ vtinam sterili damnatus matre:nequisset
Natalem sentire diem:nec luminis huius
Hausisset placidis flabris vitalibus auras/
Aeterno torpore latens:miseroq₃ fuisset
Sors melior nescire datam:quam perdere vitam.
Aut male fusus humo confestim munera lucis
Perderet/vt puluis quem ventus proiicit ingens
A facie terræ:rapidisq₃ volatibus actus:
Spargitur in vacuas nebulas obscurior vmbris.
Tu ne cruente.ferox.audax.insane.rebellis.
Perfide.crudelis.fallax.venalis.inique.
Traditor immitis.fere proditor.impie latro
Præuius horribiles comitaris signifer enses?
Sacrilegamq₃ aciem gladiis sudibusq₃ minacem
Cum moueas:ore ora premis?melliq₃ venenum
Inseris:& blanda dominum sub imagine prodis?
Quid socium simulas:& amicum fraude salutas?

osculo: quod est signum pacis. Pax non coniurat in enses. idest nunq̃ pax et bellum possunt stare simul. Porrigit oscula. sed apta fronte adoritur.

Traditus. quod petrus amputauit auriculam vni ex satellibus nomine Malcho: quã Jesus illi restituit ꝛc̃. ex Matthei capitulo. xxvj. Consuetam opem. quia semper miseris opitulari consueuit. Puero. idest seruo

Nunq̃ terribiles aut pax coniurat in enses:
Aut truculenta pio lupus oscula porrigit agno.

Malcho auriculam amputatã restituit.

Traditus ergo viris operator sanctus iniquis
Consuetam non liquit opem: puerịq; reuulsaꝫ
Ense Petri: ne qua pius a pietate vacaret:
Reddidit auriculam. neq; enim vindicta tonanti
Conueniens humana fuit: qui millia patrem
Angelicas sibimet legiones poscere posset
Plus duodena dari: si mallet sumere pœnas
De meritis: quam sponte suas ignoscere plagas.
Tunc parci mucrone iubet: quia venerat ipse
Ponere pro cunctis animam: non tollere cuiq̃.

Tres petro negationes prędicit.

Iamq; Petro clara iamdudum voce fatenti
Cũ dño se velle mori: prius aliger (inquit)
Quam gallus cantet: hac me ter nocte negabis.
Non reprobando fidem: sed predicendo timorem.

In domum cayphæ deducitur.

Continuo ad vastas cayphe deducitur ædes.
Ille sacerdotũ fuerat tunc deniq; princeps:

principis sacerdotum. nam puer pro seruo frequenter accipitur: etiam in sacris litteris. Vindicta humana. idest more hominuꝫ expetita. qui milia. Ordo ẽ: qui posset patreꝫ poscere dari sibi duodena milia legiones angelicas. ex corrupta loquendi consuetudine ꝓ duodecim legiones millenos milites continentes: aut ternos millenos. Ponere animam. quod solꝰ christus potuit facere. iuxta illud Joan. capitulo. x. Potestatem habeo ponendi animam meam: et iterum sumendi eam.

Iamq; petro. Affirmanti petro se nõ desertuꝝ xp̃m: etiã si alij discipuli desererent: dixit q̃ ter erat illũ negaturus anteq̃ gallus cantaret. Ex Matthei capitulo. xxvj. fatenti. profitenti. Gallus aliger. Ad differentiam galli sacerdotis cibeles: aut viri ex gallia. Non reprobando fidem. idest nõ tam vt reprobet: quam vt predicendo timorem inuincibilem confirmet.

Continuo. Qđ iesꝰ ducit̃ ad domũ p̃ncipis sacerdotũ: q̇ vocabat̃ cayphas apđ quẽ isimulat̃ a falsis testibꝰ. ex Mat. ca. xxvj. Vastas ędes ãplas.

Princeps sceleꝝ.i.s eni dixerat: expedit vt vnus homo moriatur ꝓ populo. Cathedra pestifera.ad illud psalmiste respicit. In cathedra pestilentie non sedit: z subintelligit.in ꝑpositio. Conciliū agitatū.congregatū z cōmotum. Mendacia cōflata.falsa testimonia cōficta. Labellis vanis.i.mendacibus. Ver.j.eñ. Vani docuere parentes: qđ seruius exponit ꝓ mendacibꝰ. Leuitate sua.q2 non cōstāt sibiipsis. et subdit similitudinē: velut ignis oberrās stipulas subpit. Cui scilꝫ igni. Materies ifirma: qualis est arentiuꝫ stipulaꝝ. Rapit vires.i. subtrahit Cremādi summa.i. maxima q̄cꝫ: si cōtingeret sibi solidior materia Victo furore.pmo illo impetu. Gloria deformis. q2 breui momēto euanescit.

Et princeps scelerum.namq; hoc residente cathedra
Pestifera/falsis agitatum testibus ardet
Concilium.iam iamcꝫ volant mendacia mille
In dominum vanis hominum conflata labellis:
Et pereunt leuitate sua.velut ignis oberrans
Arentes stipulas: vires cui summa cremandi
Materies infirma rapit: victocꝫ furore
Labitur inualidæ deformis gloria flammæ.

Iesum colaphis & palmis cæsum.

POstcꝫ nulla dolis patuit via: brachia tolli
Armat in insontem sęuus furor.hei mihi q̄ntis
Impedior lachrymis rabidum memorare tumultū
Sacrilegas mouisse manus.non denicꝫ passim
Vel colaphis pulsare caput/vel cædere palmis/
Aut spuere in faciem plębs execranda quieuit.
Ille tamen patiens subiecto corpore totum
Sustinuit: nostræcꝫ dedit sua membra saluti.
Namcꝫ per hos colaphos caput est sanabile nostrū.
Hæc sputa per dominum nostram lauere figuram.
His alapis nobis libertas maxima plausit.

Petrum ter negasse Christum.

AT senior: cui cuncta potens prædixerat autor
Quæ ventura forent: quoniā trāsire nequiuit
Infectum quod christus ait: se prorsus adesse

POstcꝫ nulla dolis. qꝫ Jesus illusꝰ est a iudeis colaphisqꝫ et palmis cesus. Ex Mat. ca. xxvj. Nulla via.q2 nullū est inuentū veꝝ testimoniū. Armat.i. parat. Tolli brachia.i.ad tollendū brachia: vt alapis cędant. Non denicꝫ. Ordo est plebs execranda iudeoꝝ nō quieuit.i.cessauit mouisse manus.zc. Subiecto corpore.i.exposito ad omnia ludibria.nostre saluti.iuxta illud Esa.ca. liij. Vere languores nostros ipse tulit: z dolores nostros ipse portauit.z que sequuntur. Libertas plausit nobis.idest arrisit: cum antea essemus in seruitute.

AT senior.qꝫ petrus iuxta dñi prescriptum magistrum z dominū ter negauit.ex Matthei capitu.xxvj.z est ordo. At senior negauit semel: bis: et ter: se prorsus esse e socijs ipsius: z posuit adesse pro esse: hoc est composi-

tum pro simplici. et per parenthesim interposuit. quoniam quod christus ait. idest dixit. nequiuit. idest non potuit esse infectum. idest non factum. Sanctio. i. decretum et statutum. Sensus rediere: qui fuerant sopiti: quod euangelista dicit recordatus est petrus verbi Jesu. Memor malorum. s. quod christum abnegauit. Damnauit opus immemoris. i. penituit illum: quod fuerit oblitus promissi. Delicta cedunt. i. vincuntur. Fletus amari. ad illud quod euangelista dicit. et egressus foras fleuit amare.

Ipsius e sociis semel: ac bis: terque negauit.
Et gallus cecinit. completa est sanctio christi:
Et sensus rediere petri. Memor ille malorum
Immemoris damnauit opus: gemituque sequenti
Culpa fugit. cedunt lachrymis delicta profusis:
Et dulcem veniam fletus genuistis amari.

Iesus ducitur ad Pilatum:
& iudas se suspendit.

Iamque dies aderat nocturna mæstior vmbra
Flagitium visura nouum: tenebrisque remotis
Pandebat populis iudeæ crimina gentis.
Mox igitur dominum pilati ad mœnia duci
Nexibus astrictum iudas vt vidit iniquus:
Diriguit: scelerisque sui commertia reddens/
In cassum facti precium: non facta reliquit.
Quid nam etenim prodest illic trepidare timore:
Nullus vbi timor est: aut quæ confessio tetro
Lucet in inferno: cum iam demersa securis
Arboris infandæ radicibus: exitialem
Quæ peperit fructum: feralia germina vertat

Iamque dies aderat. quomodo posteriori die Jesus ductus est ad pilatum: vt reus mortis ageretur. Judas quoque penitentia ductus: sceleris admissi laqueo se suspendit. Mestior. tristicia et leticia temporis a nobis sumitur secundum affectus. Pandebat. quasi velit dicere: quod scelera noctis hesterne latebant in tenebris: que vero nunc gerentur populo teste fient. Ad menia pilati. i. ad edes siue pretorium. nam et de priuatis edibus etiam menia dicuntur. Verg. ij. georg. fugi per menia teucri conticuere. Nexibus astrictum. i. nodis colligatum. Diriguit. i. obstupuit. Commertia sceleris. i. triginta argenteos proditionis precium: quamque commertium est mertium commutatio. In cassum. i. in vanum. Reliquit. apud principes sacerdotum in templo. Non facta. i. proditionem factam. Trepidauerunt timore. Ex. ps. xiij. quoniam illic trepidauerunt timore: vbi non erat timor. q. d. tunc oportuit iudam timere: cum aggrediebatur scelus quia timor est perturbatio de malo futuro. Confessio in inferno. Ex psal. vj. In inferno quis confitebitur tibi: Demersa securis. i. impacta radicibus: vt arbor procumbat. ex Mat. ca. iij. iam securis ad radicem posita est. omnis arbor: que non facit fructum bonum: excidetur: et in ignem mittetur. Vertat. i. euertat. Feralia germina: vnde mites fructus debuit germinare: et produxit feros. Juxta illud. Esa. v. An quod expectaui vt faceret vuas: et fecit labruscas.

Funditus:& dignis pereant mala robora flammis
Continuoq; trucis correptus mente furoris
Se quoq; morte petit:tanq̄; tunc sanior esset:
Cum scelus vlcisci præcurreret:ipsaq; diræ
Guttura vocis iter:cuncti quæ vendere mundi
Ausa redemptorem:nodatis faucibus angens/
Infœlicem animam laqueo suspendit ab alto.
Lenior ira quidem tanto pro crimine culpæ:
Cunctorum cui nulla foret par pœna malorum.
Exitus hic mortis tamen:& sublime cadauer
Ostendit populis/quanto de culmine lapsus.
Pridem discipulus/qui nunc reus:alta relinquens
Sidera tartareum descendit ad vsq; profundum.
Tunc vir apostolicus:nunc vilis apostata factus.

Obiectum xp̄o q̄ se regē dixit.

AT dn̄s patiens cum præsidis ante tribunal
Staret:vt ad iugulum ductus mitissim⁹ agn⁹:
Nil inimica cohors insonti sanguine dignum
Reperiens:regem q̄ se rex dixerat esse
Obiicit:& verum mendax pro crimine ducit.
Nec mirum si iura dei gens impia vitet:
Imperiūq; neget:semper quæ idola adamauit.
Dilexit lucos.simili nam modo furentes

Mala robora. Iuue. sterilis mala robora fici. Mēte furoris. i. consilio furioso. Petit se morte. i. consciscit sibi mortē. Tunc sanior esset. Ac si dicat tunc fuit insanior:cum ꝑperauit vlcisci scelus. Angens. i. constringens. Guttura. appositiue vocis iter. Vergi. vdeq; vocis iter. Infelicem animā. i. se infelicē. Lenior ira. i. vindicte appetit⁹. id qd̄ p̄cedit pro eo qd̄ sequitur. Sublime cadauer idest in aere pēdens. De quanto culmine lapsus. i. de quanto dignitatis gradu cadēs. Pridem. idest olim nunc reus. scilicet crimine ꝓditionis. Apostata idest deficiens et absistens a dn̄o ei⁹: cui obseq̄ debz ab apostateo: quod ē absisto. AT dn̄s. q̄ Iesus stās ante p̄sidis tribunal accusat lese maiestatis: qd̄ dixisset se iudeorū regem. ex Matthei. capitulo. xxviij. Mitissim⁹ agnus. Iuxta illd̄ Esa. ca. liij. Sicˉ ouis ad occisionē duct⁹ est: ꝛ q̄ si agn⁹ corā tōdente se obmutescet. Mendax. s. cohors iudeoꝝ: q: patrē hz mendacē. Ioā. ca. viij. Verū ducit ꝓ crimine. q: rex erat: sz accusat ṽitatis. iuxta illd̄ Iuue. accusator erit qui verꝝ dixerit: hic est. Impiuz neget. detrectet. Idola. recte ꝓduxit penul. tametsi alio in loco posuit eandem breuem. ꝛ q̄ hebrei coluerunt idola: plenum est vetus instrumentum. Dilexit lucos. i. syluas arborum alicui deo consecratas: quod a deo ꝓhibetur Exo. ca. xxxiiij. Confringe inq̄t eoꝝ statuas: lucosq; succide. ꝛ Deute. cap̄. vij. Lucos succidite ꝛ sculptilia. ꝛ sepe in alijs locis horum lucorum meminit. Baal. qui ꝛ bel ꝛ beel frequenter in sacris lr̄is appellatur. a quo ppl'm israel adulteratū dn̄s freq̄nter ꝯqueritur.

Barabbam qui erat insignis latro: seditiosus ꝛ homicida. ꝛ est notanda litteratura ꝙ ꝑ vnum. r. scribitur: ꝛ accentus acutus in penultima. Juuēcus. pilatus donat plebi legiqꝫ barabbam. interp̄tatur namqꝫ filius p̄ris. autoꝛ Ambꝛo. super Lucam. Jn hebꝛeo tñ autoꝛe Hierony. sup Mat. barabbas: hoc est filius magistri legitur. Sententia. pilati postulantibus iudeis. Per

Tunc coluere baal/nunc elegere Barabbam.
Damnatoqꝫ pio: conseruatoqꝫ proteruo:
Mutauit per vtrumqꝫ viam sententia iustam.
Autor mortis era*/iussus qui sumere lucem.
Autor lucis erat/iussus qui sumere mortem.
Credite iam christum: pro cunctis credite passum.
Quid dubitatis adhuc? en sectus terga flagellis:
Subditus opprobriis: pœnas amplectitur omnes:
Nec dignus sentire necem: cecu latro periret.

Iesus ad patibulum ducitur.

HEu falx torua patrum segetem cæsura nepotū.
Heu facinus pilate tuum. quot gesseris vno
Crimina iudicio: vigili si mente notares:
Nec solas lauisse manus: sed corpore toto
Debueras sacrum veniæ expectare lauacrum.
Corripis insontem. sistis sub præside regem.
Præponis humana deo. qua morte teneris?
Qui dominum numerosa cruci post vulnera figis.

Ludibrio christus exponitur.

QVnqꝫ datus sæuis ad pœnam sanctus abiret
Militibus: vilem rubri sub tegmine cocci
Vestitur chlamydem: species vt cuncta cruente

vtrumqꝫ. s. per Jesuz ꝛ barabbā. Autoꝛ mortis. qꝛ homicida erat barabbas. Autoꝛ lucis. i. vite xp̄s. Credite passuz pro cūctis. iuxta illud Esa. lxiij. Vulneratus est pꝛopter iniquitates nostras. et illud. Propter scelera populi mei percussi eū. ꝛc. HEu Falx toꝛua. ꝙ pilatus cū apd̄ iudeos nihil p̄ficeret: lotis manibus Jesum flagellatū tradidit illis: vt crucifigeretur. Jn quem satis acerbe autoꝛ inuehitur. Falx toꝛua. an irata: vt qd̄ est p̄sone detur instrumēto. an potius legendum falx curua. qualis est messoꝛia. de cuiusmodi falce loquitur. Joan. apoca. cap̄. xiiij. Nepotum ad illud respicit: qd̄ scribit euangelista: sanguis eius super nos ꝛ super filios nostros. Sacrum lauacrum. Baptisma: quod te totum ablueret. Coꝛripis. ad moꝛtem rapis. Sub pꝛeside. idest sub te qui p̄ses es. Post vulnera. qꝛ flagellatū crucifigendū dedit.

QVnqꝫ datus. ꝙ milites quibus traditus est Jesus crucifigendus: induerunt eum chlamydem coccineam: ꝛ plectentes coꝛonam de spinis posuerunt super caput eius: ꝛ arundinem in manus eius collocauerunt. Ex Mat. ca. xxvij. Vilem chlamydē. nō potuit esse vilis. i. parui p̄cij: si chlamys erat ꝛ si coccinea. sed vilis exponendum est: in vilipendium xp̄i adhibitam.

Mortis imago. q2 mors illa cruenta erat. ideo induitur veste coccinea. sic Verg. v. eñ. Purpureosq3 iacit flores. ad imitationē: inquit Seruius: sanguinis: in quo est aia. Amplū caput. honestū. vnde & amplitudo ꝑ honore. Spineta nr̄oꝝ laboꝝ. Iuxta illud Esa. Vere languores nr̄os ipse tulit: et dolores nr̄os ipse portauit. Harundo. ꝑ sceptro: qđ mundi hui⁹ designat leuitatē. Mobile. q̃lis ē harūdo. Alienos habitus. chlamydem: scz illam purpureā. Propriū amictū. qđ significabat: q2 depositurus erat carnē humanā: et postea resumpturus. Item. ꝑ iteꝝ. Nil iā mutabile. q2 resurgēs cū corpore glĩficato: iā nō ē moritur⁹ Ponēs carnē mortalē. & subaudi resumēs eandē īmortalē: q̃ q̇dē est tegmen humanū: sub q̃ diuinitas latet.

Mortis imago foret. spinis circundedit amplum
Nexa corona caput: quoniam spineta benignus
Omnia nostrorum susceperat ille malorum.
Implet harundo manum: sceptrum qa mobile terrę
Inualidum/ fragile est/ vacuum/ leue. mox alienos
Deponens habitus proprium suscepit amictum:
Scilicet humanæ positurus tegmina carnis:
Et sumpturus item: nil iam vt mutabile ferret.
Post mortem propria cum maiestate resurgens/
Humano ponens mortalem tegmine carnem.

Fel christo porrectum.

NEc sine diuino constat moderamine gestum:
Quod vinum cum felle datū/ tristemq3 saporē
Suscipiens: tetigit labiis: & ab ore remouit.
Quippe necem paruo degustaturus amaram
Tempore: quam reduci contemnere carne pararet.

Iesum crucifixum.

PRotinus in patuli suspensus culmine ligni/
Relligione pia mutans discriminis iram:

NEc sine. ꝙ posteaq̃ Iesus ꝑductus est in caluarie locū: porrexerūt ei felle vinū admixtū: qđ cū gustasset: noluit bibere. ex Mat. capi. xxvij. Sine diuino moderamine. vcz vt adimpleret̃ illđ ps. lxviij. dederũt in escam meam fel: & in siti mea potauerũt me aceto. qđ etiā significabat: qđ breui tpe mortē erat degustatur⁹. Tristē saporē. i. amaꝝ. Verg. j. geor. tristes lupinos dixit: qđ Serui⁹ exponit amaros. Necē amarā. Eccle. ca. xlj. O mors q̃ amara est mēoria tua. Carne reduci. restituēda simul & glĩficāda. nā reduces dñr a ꝑiclo liberati. Cōtēnere mortē. q2 mors illi vltra nō dñabit̃. Ad ro. ca. vj. PRotinus. ꝙ Iesus crucifixus est: q̄ cum fuerit nocentium pena ignominiosa: in xp̄o nobilitata est. ex Mattheo cap̄. xxvij. Patuli ligni in aperto positi: & expassi. Mutans iram religione: nisi menduz aliqđ subest: hoc in loco vult significare ꝙ crux: que solebat esse ignominiosa seruoꝝ pena: ab iratis dominis inflicta: nunc mutata est in honorificam religionem.

Fuit pax crucis.i.conciliauit nobis crucē. Unde & nos pdicamus christum crucifixum: iudeis qdem scandalum: gentibus autem stulticiam. Violenta robora.i.crucē ex robore: q̄ mortē violentā inferre solebat. Illustrans.i.clariorē faciens. Penā vestiuit honore.i.qd antea erat ignominia: conuersum est in honorem. Esse colendā.ex eo scz: q͂ oia cplectit. Ouans triūphās cuz christo victore. Ratiōe potēti .i.efficaci & maxima. Colligit idest complectitur. Orbis quadrati.i.in quattuor mūdi cardines diuisi. Eous.i.oriens vnde & eos aurora. d vertice. fingit. perinde ac si christ⁹ cruci applicitus: omnia ptineat foueatq;. Occiduo sidere.i.sole occidēti. Lābuntur.tangūtur leuiter. Arcton.partez septentrionalez. Medium axē.

Pax crucis ipse fuit.violentaq; robora membris
Illustrans propriis pœnam vestiuit honore.
Suppliciūq; dedit signum magis esse salutis:
Ipsaq; sanctificans in se tormenta beauit.
Ne ve quis ignoret speciem crucis esse colendam:
Quæ dominum portauit ouans: ratione potenti
Quattuor inde plagas quadrati colligit orbis.
Splendidus autoris de vertice fulget eous.
Occiduo sacræ lambuntur sidere plantæ.
Arcton dextra tenet: medium læua erigit axem.
Cunctaq; de membris viuit natura creantis:
Et cruce complexum christus regit vndiq; mundū.

Titulus in cruce tribus linguis. & sortitio vestiū.

Scribitur & titulus. Rex hic est iudeorum:
Quo nihil a deitate vacet. nam cœlitus actum
Hoc hebræa refert: hoc græca: latinaq; lingua.
Hoc docet vna fides/vnum ter dicere regem.
Huius in exuuiis sors mittitur: vt sacra vestis
Intemerata manens a christo schisma vetaret,

idest meridionalem polum. Cuncta natura.idest omnes res naturales. hoc est celum & omnia: que sub celo sunt.

Scribitur & titulus.q͂ pilatus pcepit scribi titulum: in quo significaret causa: cur sit affixus cruci: idq; grece hebraice & latine: q̄ oēs tres lingue hierosolymis erāt note: & q͂ milites sortiti sunt vestes xpi.ex Mat.ca.xxvij. Quo nihil vacet.i.vt oia sint plena diuino mysterio. Nam celitus actum.i. diuinitus hoc gestum est: vt in noie Jesu omne genu flectatur: celestiuz terrestrium & infernoꝝ: & ois lingua confiteatur: q͂ xps est in gloria patris.ad Phil.cap.ij. Ter dicere regē.i.tribus linguis. Hebraica: in qua est scripta religio. Greca.in qua sapientia humana. Latina.in qua potentia romana. que omnia in xpm collata sunt. Intemerata.i.integra & non discissa.nam cū milites vellent illam inter se diuidere dixerunt: non scindamus eam: sed sortiamur de illa: cuius sit. Schisma.idest diuisionez a schizo. quod est scindo: non vt vulgus nunc loquitur scisma.

Qui in etiã. Quod duo latrones cum xp̃o sunt crucifixi. ex Mat. ca. xxvij. insonti. i. cum innocente. Cruentos viros. i. homicidas. Meritũ vnũ. idest causam cur paterentur. Similis sententia: quia omnes tres sunt condemnati. sꝫ ex diuersis causis. Mundo sunt rei. idest toto mundo: ideo morte sunt digni ob multa illorum crimina. Reus mundus. idest obligatus et iusta seruitute obnoxius ꝑpt redemptionẽ. Non perdidit iura potestatis. quia cum sit a deo constitutus iudex viuorum et mortuorum. Actu cap. x. Alterũ absoluit: et alterum condẽnauit. Tuẽs intuens. Examine precelso pensans. tanslatio ab ijs sũpta: qui in stathera appendunt. Vergili. in viro bono. iusto trutine se examine pẽsat. Nec morte reliquit. ex Vergi. vj. eneidos. Ferox non ipsa in morte relinqt.

Duos latrones cum christo crucifixos.

Qui etiam insonti latere ex vtroqꝫ cruentos
Constituere viros: meritum licet oĩbus vnum
Non faciat similis quamuis sententia. namqꝫ
Inter carnifices sancto pendente latrones
Par est pœna trium: sed dispar causa duorum.
Hi mundo sunt quippe rei pro crimine multo.
Huic reus est mundus saluatus sanguine iusto.
Suppliciisqꝫ tantum rerum dominator in ipsis
Iura potestatis non perdidit. æquus vtrumqꝫ
Iudex namqꝫ tuens: hunc elegit: hunc reprobauit:
Amborum merita præcelso examine pensans.
Vnus enim: quem vita ferox nec morte reliquit:
In dominum scelerata mouens conuicia: dictis
Mordebat propriis: & tanqꝫ setiger hircus
Ore venato vitem lacerabat amœnam.
Alter adorato per verba precantia christo:
Saucia deiectus flectebat lumina. tantum
Lumina: nam geminas arcebant vincula palmas.
Quem dominus ceu pastor ouem deserta per arua
Colligit errantem: secumqꝫ adducere gaudet
In campos paradise tuos: vbi flore perenni

Dictis propriis. idest suis ꝛ tali persona dignis. Setiger hircus. i. qui vestitur non lana: sed setis. Similitudo est: nam quemadmodum hircus infigit dentem venenatum viti: ita ꝛ hic latro in christum. Vergi. scd̃o georgicarũ. Duriqꝫ venenum dentis ꝛ admorso signata in stirpe cicatrix. Vitem amenam. idest christum: qui se vitem voluit appellare. Joan. capitulo. xv. Ego sum vitis vera. Saucia lumina. idest morientia lumina habens in humum deiecta. Lumina nam geminas. ex Vergil. secundo eneidos. de cassandra. Quem errantem. ex Luca. capitulo. xv. de oue: que aberrauit ex grege centum ouium. In campos paradise tuos. paradisus hortus interpretatur: sed per paradisum intelligimus statum innocentie: in quo primi parẽtes sunt creati: et in paradiso voluptatis a deo positi. vnde ꝑ peccatum deiecti sunt.

Gramineus ager. perstat in translatione. Antiquum colonum. primum parentem: quem deus posuit in horto voluptatis. quid si legas. antiquus serpens. iuxta illud apoca. capitulo. xij. Draco ille magnus serpens antiquus: qui vocatur diabolus. Ingemit. quia inuidia diaboli mors introiuit in orbem terrarum. Varium facinus. alter scilicet pessimum facinus. alter preclarum facin⁹.

Gramineus blanditur ager: nemorumq́ voluptas
Irriguis nutritur aquis: interq́ benigne
Conspicuos pomis non deficientibus hortos
Ingemit antiquum serpens habitare colonum.
Ambo igitur varium diuerso calle latrones
Aggressi facinus violentum grande patrarunt.
Infernas adit ille fores: adit iste supernas.
Ille profunda petens / penetrauit claustra gehennæ.
Abstulit iste suis cœlorum regna rapinis.

Diuerso calle. idest tramite: quamq́ ille q tendit ad inferos: latus sit: qui ad superos arctus. ex Matthei capitulo. vij. Grāde violentum. idest grandem violentiam. quia malus latro p violenta latrocinia sua descēdit ad inferos. bonus latro p violentiam ascendit ad superos. Ex Matthei capitulo. xj. Regnum celorum vim patitur: et violenti rapient illd.

Solem obscuratum.

INterea horrendæ subito venere tenebræ:
Et totum tenuere polum: mœstisq́ nigrantem
Exequiis texere diem. sol nube coruscos
Abscondens radios tetro velatus amictu
Delituit: tristemq́ repleuit luctibus orbem.
Tota sibi oppositum fratrem quod delia haberet
Cum suberat terris: super ille in culmine cœli:
Impia perpetuam timuerunt sæcula noctem.
Hunc elementa sibi meruerunt cernere vultum
Auxiliis orbata patris: lætata per ortum
Mœsta per occasum. nam lux vt tempore fulsit
Nascentis domini: sic hoc moriente recessit.
Non absens mansura diu: sed mystica signans

Interea. q a sexta hora vsq́ ad nonaʒ tenebre facte sunt super vniuersam terram. ex Matthei capitulo. xxvij. Mestis exequiis. idest quasi in exequias funerales. Texere diem. idest diei lucem operuerunt. Tetro amictu. Vergili. primo georgicarum. Cum caput obscura nitidum ferrugine texit: et quod subdit. impiaq́ eternam timuerunt secula noctem. Delia. luna: a delo insula: vbi cum Apolline est nata. Suberat terris. qui si tunc plena erat luna: quod videlicet quartadecima die mensis pascha celebratum est: necesse quoq́ fuit solem hora diei sexta esse in culmine celi: et lunaʒ

in angulo noctis medie. Elementa. sol cum ceteris mundi elementis. Cernere sibi. q.d. induere sibi vultum lugubrem. Auxilijs patris. idest christi: qui est sol iusticie. Letata per ortum. qr tempore natalis iuxta orta est mundo. Luce capitulo. ij. quod statim declarat dicens. nam lux vt tempore fulsit nascentis domini. Non diu mansura absens. quia tantum per tres horas obscuratus est sol: quod significabat p tres tantu3 dies saluatorem in sepulchro pmansurum.

Per spacium secreta suum. quippe vt tribus horis
Cæca tenebrosi latuerunt sidera cœli:
Sic dominus clausi triduo tulit antra sepulchri.

Terremotum fuisse
in morte Christi.

NEc tellus sine clade fuit: quæ talia cernens
Funditus intremuit. dubioq3 in fine supremũ
Expauit natura modum: ne cogeret omnem
Summus apex inferna petens succumbere molem:
Autoremq3 sequens per tartara mundus abiret.
Sed pietas immensa vagas properabat ad vmbras
Perdita restituens: nec consistentia linquens.

Acetum porrectum sitienti.

NVlla tamen tanti metuerunt signa pericli:
Qui dominum fixere cruci: qui insup haustu3
Cum peteret sitiens: vnus de plebe nefanda
Peniculo infusum calamo porrexit acetum.
Manzeribus populis in deteriora volutis

NEc tell9. qr domino moriente fact9 est terremotus. ex Matth. capitu. xxvij. Talia cernens. idest tam idigna. Sine dubio. nam visa ē natura dubitare de suo fine. cu3 ipse deus nature pateretur. Supremũ modum. idest finem. Summus apex petens inferna. i. christus: qui est in summo rerum oim apice constitutus. Cogeret omnem molem. i. omnia traheret secum ad inferos. Autorem. subaudi suum. per quem omnia facta sunt. Per tartara. q.d. in antiquum chaos confunderetur. Vagas vmbras. ex more poetarum loquitur: qui faciunt animas per inferos vagari. Restituens perdita. idest non tam vt consistentia linqueret: q̃3 vt perdiderat restitueret.

NVlla tamen. qr q̃uis elementa sunt mota suo autore moriente: qui fixere christum cruci non sunt permoti. quin potius acetum illi porrexerunt. ex Matthei capitulo. xxvij. Cum peteret sitiens. quod factum est cum Iesus dixisset. Sitio. Ioan. cap. xix. Peniculo. euangeliste spongia3 dicunt infusam aceto illius ori appositam. Sed peniculi autore Festo Pompeio dicuntur spongie longiores ꝓpter caude similitudinem. Nam penis caudã significat. Manzeribus populis. i. nothis siue spurijs. ⁊ ex fornicatione ꝓcreatis. quasi velit dicere illegitimis: ⁊ est manzer hebraica dictio.

Conueniens liquor: et in quo sit conueniens: statim subiungit. Gens accepta deo. Deutero. capitulo. vij. Te elegit deus: vt sis ei populus peculiaris. Propago odiosa. i. genus hominum deo atque proinde gentibus inuisum.

ERgo vbi cuncta. quia mortuo christo multa corpora sanctorum surrexerunt: et venerunt in sanctam ciuitatem: et alia miranda: quae tunc contigere. ex Matthei capitulo. xxvij. Dimisit animam. ex Joan. capitulo. x. Potestatem habeo ponendi animam: et potestatem habeo iterum sumendi eam. Mortuus. quantum attinet ad humanitatem. Viuus. quantum ad diuinitatem: quod ipse statim declarat. Membris. carne. Patuere retrorsum. Ita vt anime: que apud inferos erant collocate: possent

Conueniens liquor ille fuit. nam dulcia vina
Sicut in horrendum dum conuertuntur acetum:
A mensis proiecta iacent: sic tempore prisco
Gens accepta deo: nunc est odiosa propago.

Miracula in morte Christi.

ERgo vbi cuncta boni cōpleta est passio christi:
Ipse animam proprio dimisit corpore sanctā:
Ipse iterum sumpturus eam: quia mortuus idem:
Idem viuus erat: membris obeuntibus in se:
Non obeunte deo. cuius virtute retrorsum
Infernæ patuere viæ: ruptæque patescunt
Diuisa compage petræ: rediuiua iacentum
Corpora sanctorum fractis abiere sepulchris
In cineres animata suos: subitoque fragore
Illud ouans templum maioris culmina templi
Procubuisse videns ritu plangentis alumni
Saucia disciſſo nudauit pectora velo:
Interiora sui populis arcana futuris

duce christo redire ad superos. Petre. sepulchrorum scilicet. Diuisa compage. idest lapidum sepulchri iunctura. Rediuiua. idest vite restituta. Juuena. Rediuiuus pullulet arca nūmus. Subitoque fragore. ex ruptura veli: vel potius superliminaris: vt in euangelio Matthei. hebraico legitur. superliminare templi scissum est. Illud templum ouans. scilicet quod fuerat a salomone extructum: applaudens christo morienti. Maioris templi. i. christi: qui se templum quoque appellauit: cum dixit Joan. capitulo. ij. Soluite templum hoc: et in tribus diebus excitabo illud. procubuisse. i. mortuū esse. Nudauit pectora. translatio sumpta ab ijs: qui in funere suorum scindunt vestimēta: et tundunt pectora palmis. Interiora sui. i. adyta: vbi erat arca testimonij. Exo. capitulo. xxvj. Facies inquit velum: intra quod pones arcam testimonij: quo et sanctuarium et sanctuariū sanctuarij diuidentur. Lex tecta velamine Mose. aut lex Mose: que tecta erat velo: sicut et arca testimonij: quo scisso arcana patuerunt. aut de velamine intelligit: quod Moses ori pretendit: de quo apostolus in epistola ad Corinth. scdo. capitulo tertio. non sicut

Moses ponebat velamen super faciem suam. &c. Veniente nobis. idest causa nostra hominem assumens. quid si legas. nobis morienti.

Dic vbi nunc. In mortem: que generi humano dominabatur ante christi passionem inuehitur. Ex primo Corinth. capitulo. xv. Absorpta est (inquit) mors in victoria. vbi est mors victoria tua. vbi est mors stimulus tuus. stimulus mortis peccatū est. &c. et est ordo. O mors horrenda tuis stimulis: dic vbi nunc est tua tristis victoria: tristis (inq̄) ab effectu: alias leta est. Horatius primo sermo. cita mors venit aut victoria leta. Instaurata. renouata et repetita. Opimis idest copiosis. Penali. quia mors pcti fuit pena. Non tu puenis ad christum. quasi ad inuitum. nam oblatus est qr ipse voluit. vnde subdit. Sed christus peruenit ad te scilicet volens. Sine morte: quia mors illi vltra nō dominabatur. ad Romanos capitulo. vj. Culpa genitrice: Quia subdit stipendium peccati mors. Semine vipereo: quia propter inuidiam diaboli est introducta cuz in specie serpentis euaz decepit. Venia regnante. idest misericordia dei: qui nobis largitur veniam.

Iam reseranda docens: quia lex velamine mosæ
Tecta diu: christo nobis veniente patescit.

Inuehitur in mortem.

Dic vbi nunc tristis victoria: dic vbi nunc sit
Mors stimulis horrenda tuis? q̄ semp opimis
Instaurata malis cunctas inuadere gentes
Pœnali dictione soles: cum pessima non tu
Peruenis ad christum/sed christus peruenit ad te:
Cui licuit sine morte mori: quiq; omnia gignens/
Omnia constituens: te non formauit vt esses.
Semine vipereo culpa genitrice crearis:
Et venia regnante peris.

Ex christi latere sanguinē cum aqua fluxisse.

Iam spiritus artus
Liquerat ad tempus: patulo iam frigida ligno
Viscera pendebant: & adhuc furor arma ministrat.
Cuspide perfossum volat latus: eq; patenti
Vulnere purpureus cruor & simul vnda cucurrit.
Hæc sunt quippe sacræ pro relligionis honore
Corpus. sanguis. aqua. tria vitæ munera nostræ.
Fonte renascentes membris & sanguine christi

Iam spiritus. q mortuo christo cum latus illius fuisset perforatum continuo exiuit sanguis & aqua. vnde sacramenta ecclesie vim habent. Ex Joan. capitulo. xix. Ad tempus. quos resumpturus erat die tertia. Furor arma ministrat. ex Vergi. primo eneidos. Hec sunt. ordo est hec tria sunt munera vite nostre. scilicet corpus sanguis & aqua. prima Joan. capitulo. v. hic

est qui venit per aquam et sanguinem. Templum deitatis. prima Corinth. iij. Nescitis quia templum dei estis. Tenues. i. pauperes et indignos. Capaces tanto mansore. idest dignos in quibus per gratiam Christus inhabitet.

Ergo vbi. quod christi corpus mandatum est sepulture: et quid iudei fecerint circa eius custodiam timentes ne subriperetur a discipulis. ex Matthei capitulo. xxviij. Locus ille nobilis. Monumentum quod Joseph vir nobilis exciderat in petra: vbi ipse mortuus sepeliretur. Thesaurum amplum. idest honorificum. vel potius magnum. nobilior. quia maior fuit gloria sepulchri resurgentem reddentis: quam fuisset retinentis. Augebat nefas. cum potius debuerit admissorum penitentiam agere. Dicentes. s. Quod discipuli raperent christum. idest rapturi essent: et referrent. idest dicturi essent. Abiisse. idest surrexisse die tertia. Munimina. i. defensores et custodes. Obsidione. More illorum: qui arces aut oppida obsident. Si nondum. Pendet sensus vsque in locum illum. peioribus aptos. etc. Uincula crucis: quibus Christum cruci affixistis. Uulnera ferri. Clauorum et lanceę. Opus carnificis. qui solet damnatos plectere. Peioribus consiliis. subaudi quam quibus illum prius morti tradidistis. Cardine rerum. deest propositio. i. aut ex. vt sit in cardine rerum: aut ex cardine rerum. hoc est ex ipsius mundi penetralibus: quibus orbis innititur. Per tartara. Juxta illud psalmographi. si descendero in infernum ades. Et celi de nube. imitatur lucanum in. j. phar-

Vescimur: atque ideo templum deitatis habemur.
Quod seruare deus nos annuat immaculatum:
Et faciat tenues tanto mansore capaces.

Christi corpus ponitur in sepulchro.

Ergo vbi thesaurum positi iam corporis amplum
Nobilis accepit domino locus ille iacente:
Nobilior surgente tamen: generatio fallax
Augebat sub corde nefas: quod nocte silenti
Discipuli christum raperent: & abiisse referrent:
Ter redeunte die: sicut prædixerat ipse.
Quo stimulante metu vigilum munimina poscunt
Plura dari/ sæuaque locum obsidione teneri.
Si nondum post vincla crucis: post vulnera ferri:
Post obitum mortis numerosa cæde cruentum
Carnificis implestis opus: nec creditis illum:
Qui toties imis animas produxit ab vmbris:
Posse suam reuocare magis: peioribus actos
Consiliis armate dolos. signate sepulchrum.
Ponite custodes. monumento aduoluite saxum.
Quis poterit seruare deum? cui cardine rerum
Cuncta patent/ vndis habitat. per tartara regnat.
Et cœli de nube tonat. quid sæue tumultus

salie. tarpeia de rupe tonans. Deperdis opus tumultus. idest tumultuosum. Excubijs. excubando vigilans ad custodiam sepulchri. Explorare fidem. volens experiri certitudinem rei: cui non es fidem adhibiturus.

Ceperat. Quo pacto saluator tertia die posteaque passus est resurrexit a mortuis. ex omnibus euangelistis. Tristia sabbata. idest post dies tristes. nam sabbatum aliquando pro die quocumque accipitur. vt Luce capitulo .xviij. ieiuno bis in sabbato. Quid si legas post tertia sabbata. Culmen alti nominis. i. dignitatem: quippe qui denominatur dominicus a domino. Mundum nasci. quia tali die mundus est creatus: in eodemque christus resurrexit. Genesis. qui liber est primus legis: cuius capite. ij. legitur. compleuit deus die septimo opus suum: quod fecerat: et requieuit die septimo. etc. Caput orbis. idest principium. Gloria regis. idest rex glorificatus. Fulgore tropei. idest triumphi: cum more triumphantium prae se ferens sanctorum animas resurrexit. Primatum. vt sit primus in ordine dierum. virgo parens. hoc non dicunt euangeliste. Joannes mariam magdalenem tantum dicit venisse. Mattheus adiungit alteram mariam. Marcus duabus adiungit tertiam. Messis aromatice. ad illud quod scribit Marcus: quod Maria magdalene et Maria iacobi et Salome emerunt aromata: vt venientes vngerent Jesum. Noctu. Joannes. cum adhuc tenebre essent. ceteri euangeliste: diluculo mulieres venisse ad monumentum scribunt. Plenum virtute. idest miraculis: que non poterant nisi diuina potentia fieri. Ab astris. de celo: vt inquit Mattheus. Amoti. quod ipse angelus amouerat: non quod resurgente christo fuerit reuolutus: vt pictores effingunt. nam quid attinet christum in gloria sua resurgentem euoluere lapidem sepulchri. Angelus. vt Mattheus: et Marcus dicunt: vnus. vt Lucas et Joannes duo. Flammeus. Erat enim (vt scribit euangelista) aspectus eius sicut fulgur: et vestimentum sicut nix. Gemina

Excubiis deperdis opus? quid niteris illam
Explorare fidem: cui non vis credulus esse?

Christi resurrectio.

Coeperat interea post tristia sabbata foelix
Irradiare dies/culmen qui nominis alti
A domino dominante trahit: primusque videre
Promeruit nasci mundum: & resurgere christum.
Septima nam genesis cum dicit sabbata: claret
Hunc orbis caput esse diem: quem gloria regis
Nunc etiam proprii donans fulgore tropaei
Primatum retinere dedit. hoc luminis ortu
Virgo parens: aliaeque simul cum munere matres
Messis aromaticae noctu venere gementes
Ad tumulum: vacuumque vident iam corpore factum:
Sed plenum virtute locum. nam missus ab astris
Angelus amoti residebat vertice saxi
Flammeus aspectu/niueo vestitus amictu.

ſpecie.ſcilicet terribili in cuſtodes ſepulchri milites.nam pre timore eius exterriti ſunt cuſtodes. Et gaudia.diſcipulis et mulieribus. Cuncta diſpenſans.ideſt diſtribuens.ſcilicet hos deterrens:illos conſolans. Igne minaci.ideſt fulgore illius. Calcata morte.ideſt ſuperata.Iuxta illud prophete. Ero mors tua o mors:morſus tuus inferne. Statione deſerta.ideſt vigilia

Qui gemina ſpecie terrorem ac gaudia portans:
Cunctaq; diſpenſans:cuſtodibus igne minaci
Venerat:in formam chriſtum quærentibus albam.
Illæ igitur dominum calcata viuere morte
Angelica didicere fide:perterritus autem
Miles in ancipiti retinet diſcrimine vitam:
Deſerta ſtatione fuga.teſtiſq; timoris
Vera refert gratis:poſtq; data munera fallit.
Diſcipulumq; globum placidi ſub tempore ſomni
Clam ſibi nocturna chriſtum abſtraxiſſe rapina
Compoſitus ſimulator ait.fare improbe cuſtos.
Reſponde ſcelerata cohors.ſi chriſtus:vt audes
Dicere:concluſo furtim productus ab antro
Sopitos latuit.cuius iacet intus amictus?
Cuius ad exuuias ſedet angelus:an ne beati
Corporis ablator velocius eſſe putauit
Soluere contectum:quam deuectare ligatum:
Cum mora ſit furtis contraria? cautius ergo
Cum domino potuere magis ſua lintea tolli.
Mentita eſt vox vana ſibi.tamen iſta figuram
Res habet egregiam.iudæis conſtat ademptum:
Quem nos deuoto portamus pectore chriſtum.

z cuſtodia. Gratis.ideſt nõ accepto munere. poſtq; data munera. ſcilicet a iudeis. quia vt ſcribit euangeliſta principes ſacerdotũ grãdi pecunia milites corruperunt vt dicerẽt a diſcipulis chriſtum fuiſſe ſubreptum ipſis dormientibus. Compoſitus ſimulator. ideſt ſubornatus:et ex compoſito falſum teſtimoniũ pferens. Improbe cuſtos. in falſum teſtem inuebitur inſtans conjecturis. Product⁹. ſubreptus. Antro ſepulchro.

In iudeos chriſti occiſores.

Latuit ſopitos.ideſt dormientes cuſtodes. Amictus.Linteamina et ſudarium:quibus fuerat corpus inuolutum. Ad exuuias.ideſt iuxta ſpolia. An ne beati.ac ſi dicat.non eſt veriſimile.Mentita eſt ex pſalmo.xxvi. Inſurrexerunt in me teſtes iniqui: et mentita eſt iniquitas ſibi. Vana vox.ideſt mendax. Vergil. primo eneidos. Vani docuere parentes. Ademptum iudeis. ideſt ab illorum cuſtodia ſubductum.q.d.quem illi amiſerunt:nos inuenimus. Actuum.xiij.vobis oportebat primum loqui verbum dei:ſ; quoniam repellitis illud:ecce conuertimur ad gentes.

PLange sacerdotes. In iudeos christi occisores inuehitur: ostendens quanta bona amiserint: et in quot damna incurrerint. Sacerdotes et ministros perituros. quia iudeorum sacerdotium: quod erat penes leuitas: translatum est in christum: qui est sacerdos secundum ordinem melchisedech Ad hebreos, capitulo septimo. Pro talibus ausis. idest que talia es ausa facere. Et est clausula versus Vergiliani secundo eneid. Tuba. qua vtebantur sacerdotes ad conuocandum populum: et in bello ad inuadendas pugnas. Unctus. Quia sacerdotes et reges vngebantur. sed vnctio illa translata e in sanctuz sanctorum. hoc est in christum ex prophetia Danielis capitulo. ix. Victima. quia in eius locuz altera erat successura victima. idest Christus: pro omnium peccatis immolanda. Pastor. qui Joannis capitulo. x. dixerat. Ego suz pastor bonus. Habetur victima. idest sacrificatur. Fuscata suo colore. idest denigrata: nō aduenticio: sed suo. nam cum ecclesia in canticis dicit. Nigra sum sed formosa: subiunxit. Nolite me ꝯsiderare qđ fusca sim: q2 decolorauit me sol. qđ ecclia: q̄ successit synagoge: ⁊ peculiariter v̄go deipara pōt recte de se dicere. Clarifico. i. p̄claro. Prius obtulit. Hoc euāgeliste nō narrāt: est tñ vero p quā sile. Aduenie͞tis. cū ex ipsa carnē suscepit. Redeūtis. i. ad supos resurgēt ab iferis.

PLange sacerdotes perituros: plāge ministros:
Et populum iudæa tuum pro talibus ausis.
Non tuba. nō vnctus. non iam tua victima grata est.
Quæ nam bella tibi clanget tuba rege perempto?
Quis tuus vnctus erit: q̄ verum occideris vnctum?
Victima quæ dabitur: cum victima pastor habetur?
Discedat synagoga suo fuscata colore.
Ecclesiam christus pulchro sibi iunxit amore.
Hæc est conspicuo radians in honore mariæ.
Quæ cum clarifico semper sit nomine mater:
Semper virgo manet. huius se visibus astans/
Luce palam dominus prius obtulit: vt bona mater
Grandia diuulgans miracula: quæ fuit olim
Aduenientis iter: hæc sit redeuntis & index.

Agnitus christus in fractione panis.

MOx aliis conuiua potens in fragmine panis
Agnitus enituit: quia verus panis apertis
Semper adest oculis: fidei quos gratia claros
Efficit/ vt dominum viuentem cernere possint.

MOx alijs. quod saluator adiunxit se comitem duobus discipulis euntibus ab hierosolymis emaunta. agnitusq; est ab illis in fractione panis. Ex Lu. capitulo. xxiiij. Alijs. duobus. s. illis discipulis. Verus panis. de quo Joan. capitulo. vj. Panis verus: qui de celo descendit. Aptis oclis: nam euangelista dicit: ꝙ aperti sunt oculi eorum. Viuentem. i. Christuz de quo Luce. capitulo. xxiiij. quid queritis viuentem cum mortuis?

SAEpe dein. Quod saluator visus est postea discipulis alijs prebens seipsum videndum tum manifeste: tum multis argumentis. Ex Luca in apostolica historia. Vescentibꝰ illis. ad illud respicit: quod Lucas scribit. Et conuescens precepit illis ab hierosolymis ne discederent: quamqꝫ in greco non conuescens: sed conuersans legitur: hoc est synalizomenos. Ora ferēs. idest veram faciem pre se ferens. Piscis obusti. idest assi ꝛ mellis. Ex Luca. capitulo xxiiij. Seseqꝫ videri. subaudi doceret.

Apparuisse discipulis sæpe.

SAepe dein proprios diuersi temporis hora
Discipulos manifestus adit/vescentibus illis
Extemplo nunc ora ferens. nunc piscis obusti
Atqꝫ faui mandens epulas: quo rite doceret
Corporeas res esse dapes: seseqꝫ videri
In membris quibus ante fuit.

Incredulitas Thomæ.

FOrmidine rursus
Plębis apostaticę: dominū quę sępe negasset/
Cum foribus clausis resideret turba fidelis:
Pace salutantis sese intulit: atqꝫ foratas
Expediens palmas/nudat latus. ast ibi Thomas:
Cui didymus cognomen erat: cum fratribus vna
Non fuerat: dubioqꝫ fidem sub corde gerebat.
Donec rursus eo pariter residente veniret:
Qui nunqꝫ subtractus erat. tunc limine clauso
Constitit in medio/non dedignatus apertum
Discipulo monstrare latus: tactuqꝫ probari
Vulneris: & mentem patienter ferre labantis.
Agnitus hinc potius quod sit dubitantis amicus:
Quisquis enim artifices cæca sub imagine fraudes

FOrmidine rursꝰ. qꝫ cum fores essent clause propter metum iudeorum: visus est Jesus discipulis. Ex Joā. capitulo vltio. Turba fidelis. idest xp̄i. Pace salutantis. i. dicens. Pax vobis. ꝛc̄. Expediēs palmas. idest expeditas ostendens. Et latus. lancea pfossum. Didymus. ex greco interpretatur geminus. Dubio sub corde. dicebat enim. nisi videro in manibus eius fixuram clauorum: ꝛ mittam manum meam in latꝰ eius: non credam. Nunqꝫ subtractus erat. Ipso christo dicente. Matth. capitulo vlti. Ego vobiscum sum omnibus diebus vsqꝫ ad consummationem seculi. Probari. idest in experimentum se prebere. Mentem labantis. idest dubitationē amici titubantis. Agnitus hinc. ex vulnerum commostratiōne. Factꝰ est amicus. q. d. qđ hoc fecit: vt amicum dubitantem conseruaret. Quisquis enim. sensus est. qui fraude quępiam vult decipere: laborat ne in furto deprehendatur: et omnia sub tenebris inuoluit. Fraudes artifices. id est artificiosas passiue. Persius. Artificemqꝫ tuo ducit sub pollice vultum.

figuras varias.i.res fictas et non veras. nam figura est veritatis imago: Sua facta requiri.idest examinari.Sub nube.sub tenebris: vt lateant doli. Recludens omnia.idest claudens.cum recludere sit potius aperire.Uergilius.Ueteres tellure recludit thesauros. Simulator.idest qui simulat id quod non est.Sollicitos.idest curiosos et diligentes.

Instruit:& varias cupit exercere figuras:
Non vult agnosci:non vult sua facta requiri:
Vt lateant sub nube doli:nebulaq; recludens
Omnia sollicitos odit simulator amicos.

Piscanti Petro apparuit.

GNarus item dominus:Petro piscante p æquor
Cum sociis:captum esse nihil:dimittere lina
In dextras hortatur aquas.mox gurgite clauso
Pendula fluctiuagam traxerunt retia prædam
Per typicam noscenda viam.nam retia dignis
Lucida sunt præcepta dei:quibus omnis in illa
Dextra parte manens concluditur:ac simul vlnis
Fertur apostolicis domini ad vestigia christi.
Nec pisces:prunaq; vacant:& panis in vno
Discipulis inuenta loco.quis nam ambigat vnam
His rebus constare fidem.quippe est aqua piscis.
Christus adest panis.sanctus quoq; spiritus ignis.
Hic etenim abluimur.hic pascimur.inde sacramur.
Tunc epulis præceptor eos inuitat edendis
Alloquiis de more piis:mensamq; petentes
Vnanimes/nota domini bonitate fruuntur:

GNarus.q̄modo piscāte Petro cū Thoma & duobus filijs zebedei. Jesus visus est in littore: q̄ cum nihil cepissent: iussu saluatoris misit rete in dextram nauigij partez: vnde facta est magna pisciuz captura.&c. ex Joan.capitulo xxj. Cū socijs.s. Thoma.Jacobo.Joāne.Nathanaele.Gnarus.idest sciens nihil esse captū.Lina retia.ex lino.Gurgite clauso.quippe qui nihil piscium illis dederat. Retia pendula.idest pendentia:cuz extrahuntur ex mari. Predam fluctiuagam.idest pisces per mare vagantes. Noscenda.idest que retia figurate aliquid significant aliud q̄ quod pre se ferunt. Naz retia dignis.idest electis siue predestinatis. Lucida precepta. Ex psalmo.xviij. Preceptum dn̄i lucidum illuminans ocl'os.In dextra parte manens:ad illud respicit:quod legitur. Matthei capitulo.xx.statuet oues a dextris:& hedos a sinistris:et que sequuntur.Nec pisces. Dicit enim euangelista:q̄ cum discipuli descendissent in terram:viderunt prunas et piscem superpositum et panem.que omnia quid significent exponit. Nam piscis est aqua: per quam regeneramur. Panis.qui descendit de celo:quo pascimur. Pruna.i. ignis.spiritussanctus:quo sanctificamur. De more.quo illos consueuerat alloqui cū inituri erant cenam. Bonitate dn̄i.i. largitate quadam profusa.

Suum christum.idest quo frequenter vsi sunt in conuictu et familiaritate. Relictis rite toris. Hoc est cum gratiarum actione. Alto corde.idest medullitus et ex animo. Explorat.idest inquirit: Petrus annuit. idest assentit dicens.tu scis domine: quia ego amo te. Pastor amans.idest cupiens. Greges nitentes. idest pinguens. nam pinguitudinem sequitur nitor. Bono operario. idest petro omni ex parte bono: quippe qui plusquam alij Christum amabat. Terno sermone. idest triplici admonitione: vt Joannes scribit: vt qui ter negauit: ter fateretur se plurimum amare: terque illi saluator tanquam fideli dispensatori: oues suas commendaret.

Et christum sensere suum. modicoque paratu
Postquam victa fames: & surrexere relictis
Rite toris: an corde petrus se diligat alto
Explorat dominus. Petrus annuit. ergo nitentes
Pastor amans augere greges operario in omni
Parte bono comemndat oues: commendat & agnos
Hæc terno sermone monens/ vt terna negantis
Culpa recens parili numero purgata maneret.

Tradit præcepta discipulis.

INde sequenda docens/ pacē oēs inquit habete.
Pacem ferte meam. pacem portate quietam.
Pacem per populos monitis dispergite sanctis:
Et mundum vacuate malis: gentesque vocate
Finibus e cunctis/ latus qua tenditur orbis.
Iussis mando meis omnesque in fonte lauari.

Ad cœlos ascendit.

HAec vbi dicta pio dominus sermone peregit.
Bethaniæ mox arua petit: coramque beatis:
Qui tantum meruere/ viris: spectare triumphum:
Aethereas euectus abit sublimis in auras.
Ad dextram subit ipse patris: mundumque gubernat
Iure suo: qui cuncta tenens excelsaque & ima.

Inde sequenda. quod Jesus apparuit discipulis dicens pax vobis: et instituit illos omnibus in rebus: quas erant facturi: baptizarentque omnes gentes in nomine patris et filij et spiritussancti. Ex Joanne et ceteris in fine suorum euangeliorum. Pacem meam. Joan.capitulo.xiiij.pacem relinquo vobis. pacem meam do vobis. Gentesque vocate. Mar.capitulo vlti. Euntes in vniuersum mundum: predicate euangelium omni creature. Lauari in fonte.i.baptizari. Uer. in buc. oēs in fonte lauabo.

Haec vbi dicta. quod postea quam saluator admonuit discipulos faciendorum: eduxit illos in bethaniā: et benedicens illis: in celū assumptus est. Ex Luca. capitulo. xxiiij. Subdit. ascendit. Mundumque gubernat. ipso dicente. Mihi data est omnis potestas in celo et in terra. Matth. capitu. vlti. Post celum. idest trans celum: quia non continetur celo diuina maiestas.

Et post celum tartara. quia vbiqꝫ est per presentiam: ꝛ inane quod vltra celum cogitamus: implet. Uias sidereas. idest precepta christi: que illis tradidit in vulganda per omnes gentes. Testes. idest ipsi discipuli: iuxta illud Luce capitulo. xxiiij. ꝛ actuum capitulo. j. Uos eritis mihi testes in hierusalem. ꝛc. Qui plura videntes. ad illud respicit: quod scribit Joannes in calce sui euãgelij. Multa quidem et alia signa fecit Jesus in cõspectu discipulorum suorum: que non sunt scripta in hoc libro. Bonorum. idest miraculorum. Cingere. idest complecti Et sic est finis paraphraseon in Sedulij carmen ab Antonio Nebrissen. grammatico editarum.

Tartara post cœlum penetrat: post tartara cœlum.
Illi autem læti cernentes vultibus altas
Ire super nubes dominum: tractusqꝫ coruscos
Vestigiis calcare suis: venerantur: adorant:
Sidereasqꝫ vias alacri sub corde reportant:
Quas cunctos doceant. testes nam iure fideles
Diuinæ virtutis erant. qui plura videntes:
Innumerabilium scripserunt pauca bonorum.
Nam si cuncta sacris voluissent tradere chartis
Facta redemptoris. nec totus cingere mundus
Sufficeret densos per tanta volumina libros.

Sedulii paschale opus explicitum.
Laus deo.

Eiusdem carmen inuitatorium.

Antemus socii dño cantemus honores.
Dulcis amor christi personet ore pio.
Prim⁹ ad ima ruit magna de luce supb⁹.
Sic homo cũ tumuit pm⁹: ad ima ruit.
Vnius ob meritum cuncti periere minores.
Saluantur cuncti vnius ob meritum.

Cantemus socij. Sũt qui dicant hoc opusculum nõ esse editũ a Sedulio: sed inter illius scripta inuentum: quod satis est: vt Sedulij putetur esse. Nam et aliorum scriptorum opera nõ alia ratione certis autoribus accommodantur: nisi ꝙ illorum nomine pretitulata inueniuntur. Carmen est inuitatoriuꝫ ad diuinas laudes canendas: in q̃ veteris testamẽti miracula cum noui miraculis comparat: atqꝫ iucundissima repetitione eodem hemistichio versum pentametruꝫ claudit: quo hexametrum incipitur. Cantemus honores. idest laudes. Ore pio. idest religioso. Personet christo. idest in honorem christi. Primus superbus. idest lucifer: qui propter superbiam ad inferos deturbatus est. Primus homo. idest adam. Cum tumuit. ex admonitione diaboli putauit ex pomi esitatione se futurum deo parem. Unius ob meritũ. i. pctm̃ primi hoĩs. Minores. i. posteri. Unius ob meritũ. i. xpi. nam meritũ ꝛ in bonũ ꝛ in malũ accipi potest.

Sola mulier.idest Eua:que nos morti obnoxios fecit. Sola mulier.i.virgo dei para:que nobis ad vitam iter patefecit. Frater iniquus.i.Cain:qui Abel testimonio saluatoris iustum occidit. Frater iniquus.i.Judas scariothes:qui christum ꝓdidit. Transitus ille.i.primi hoīs preuaricatio. Prima origo.i.homo in statu innocentie creatus. Transitus ille. idest christi ad celos ascensio:quo et nos venturi sumus. Arca leuatur. idest machina illa in modum nauis iussu dei a Noe fabricata. Arca leuat. idest xp̄s : qui sumpta humanitate nos saluauit. Sūme pr̄.i.o Abraaz: q̄ propterea ꝙ nō dubitasti filiū tuum Isaac sacrificare:ē tibi multaꝝ gentium ex semine tuo repromissio.Geñ.capit.

Sola fuit mulier:patuit qua ianua letho.
Et qua vita redit:sola fuit mulier.
Frater iniquus erat:iustum qui perculit olim.
Damnator christi frater iniquus erat.
Transitus ille docet:quid prima amisit origo.
Quid ventura paret:transitus ille docet.
Arca leuatur aquis:homines ne perderet æquor.
Ne pereant homines:arca leuatur aquis.
Sume pater populos pro nati vulnere cunctos.
Cum sumis christum:sume pater populos.
Hostia summa patris tacitis signata figuris:
Quam referat christus:hostia summa patris.
Claudicat ecce videns dn̄m:dum præualet hæres.
Aspera gens christum claudicat ecce videns.
Repulit ille famem:frater quem vendidit auro.
Venditus a Iuda repulit ille famem.
Perfide corde peris:dum vastant omnia plagæ.
Dum cessant plagæ perfide corde peris.

xxij.Sume pr̄ populos.quos tibi filius p sanguinis sui redemptionem tibi recōciliauit. Hostia summa pr̄is.i.Isaac quē pater hostie destinauit. q̄ figura erat xp̄i ꝓ nobis immolandi.Quam xp̄s reserauit.i.apuit.Claudicat ecce videns.de Jacob intelligit:q̄ posteaꝙ cū angelo luctatus est:pede claudicauit:qr emarcuit neruus femoris eius.Geñ.ca.xxij. Videns dn̄m : nam subdit.Vocauitq; Jacob nomē loci illius phanuel dicens. Vidi dn̄m facie ad fa.rc̄.Heres.s.repromissionis primū facte Abraaz.Aspa gēs.s.iudeoꝝ: que deū exacerbauit.Claudicat videns.i.ꝑuaricatur:ꝛ videns xp̄m:nō videt malignitate obcecata. Repulit ille famē.s.Joseph:q̄ venditus a Juda fratre ꝯsentientibus reliq̄s fratribus:in egyptū duct⁹: atq; a pharaone rei frumentarie p̄fectus:future fami ꝓspexit.ex Geñ.ca.xxxvij.Vendit⁹ a Juda.s.scariothe:q̄ vendidit xp̄m. Perfide corde.de pharaone intelligit:qui post consumpta oīa plagaꝝ genera:hebreos abeuntes insecutus : fluctib⁹ maris obrutus est. Corde peris.ad illud respicit :quod scriptura dicit.Induratum est cor Pharaonis. Perfide corde peris.de diabolo supato morte xp̄i potest intelligi:vel de eodem Juda ꝓditore : qui se laqueo suspendit.

Agnus ab hoste. de agno typico intelligit: quē iussit deus populo israel absumere quartadecima die primi mensis: q̄ significabat verū agnum: qui pro salute hoim immolatus est. ex Exo. cap̄. xij. Cōduxit patres. i. patriarchas ex captiuitate egyptiaca. Obruit vnda. i. fluct⁹ maris rubri. Mersit nefas. i. nefarios egyptios. Obruit vnda nefas. i. tollit peccatum originale p baptisma. Murmurarat impietas. i. popul⁹ impius atq; deo rebellis. Manna veniente. i. cadente de celo. ex Exo. cap̄. xvij. Panis xp̄s. q̄ dixit. ego sum panis viuus: q̄ de celo descendi. Murmurat impietas. obtractans facta christi. Plebs sibi dura caput. de vitulo intelligit: quem popul⁹ sibi cōflauit duꝫ Moses faceret in monte moraꝫ. Exo. xxxij. Cultoris terre caput. i vitulū: aīal ad arandū natū. Abstulit caput. xp̄m. s. q̄ oīm est caput mysticū: quē a se abalienauerāt. Lex dedit indicium. de lege veteri intelligit: q̄ tota ad pene rigoreꝫ intendebat. Lex dedit indicium. s. euangelica. cuius autor fuit xp̄s saluator: q̄ condita est misericordia. En lapis irriguus. De petra oreb: ex qua erupit aqua percutiente illam Mose baculo. Lapis irriguus. idest christus lapis angularis: vt inq̄t Apostolus: que fecit vtraq; vnum: ex quo erumpit aqua saliens in vitam eternam. Joannis capitulo quarto. Carpitur igne sacro munus. idest holocaustum: quod absumebatur igne de celo descendente. Seditiosa tribus scilicet datan. abyron. et qui murmurauerunt contra Mosen. ex quorum numero ducentos quinquaginta ignis de celo combussit. Legis heres. idest populus israel: cui facta est repromissio. christus dispensat. quia abdicato populo israelitico. adoptatur in regnum celeste populus gentilis. Destruit arca dei. que septies circunducta Hiericho corruit. ex Josue capitulo. vj. Arca dei. idest christus: qui (vt dictum est) per arcam significatur. destruit hostē.

Agnus ab hoste sacer conduxit sanguine patres.
  Sanguine nos reuocat agnus ab hoste sacer.
Obruit vnda nefas: populo gradiente per æquor.
  Nunc mundi populis obruit vnda nefas.
Murmurat impietas manna veniente refecta.
  Panis adest christus. murmurat impietas.
Plebs sibi dura caput terræ cultoris adoptat.
  Abstulit heu christum plebs sibi dura caput.
Lex dedit indicium veteris de crimine pœnæ.
  Quodq; salus veniat lex dedit indicium.
En lapis irriguus. satiare incredule fonte.
  Qui christum reprobas/en lapis irriguus.
Carpitur igne sacro munus votumq; priorum.
  Seditiosa tribus carpitur igne sacro.
Regna beata patris legis non contigit hæres.
  Christus dispensat regna beata patris.
Destruit arca dei: muros dum circuit: hostem.
  Sic hostem mundi destruit arca dei.

Area vellus habet. ex libro Judicum cap̄. vj. De vellere gedeonis: quod in area posuit: madefactumqꝫ est terra circũiacente sicca: atqꝫ iterũ terra madefacta est: vellere manente sicco. qđ vtrumqꝫ significat fecunde virginitatis incorruptionem. Vincis honore dei. ex libro Judicum cap̄. xj. quomodo Jepthe iudex israel vouit se sacrificaturꝫ qđcunqꝫ ex domo sua primũ illi occurreret: si filios Amon debellaret. Cũqꝫ filia primuꝫ illi occurrisset: illã ex voto deo immolauit. Effectuꝫ nate. lego affectum: quia filie amoreꝫ religioni postposuit. Qui sternis cede goliã. ex. j. Regum capit. xvij. quo pacto Dauid goliã philisteũ superauit i certamine singulari. Tu decus omne tuis. Ex Vergil. in buc. vsurpauit hoc hemistichion.

Area vellus habet: madido sed vellere sicca est.
Siccum tota madens area vellus habet.
Vincis honore dei promisso munere gentes.
Effectum natæ vincis honore dei.
Tu decus omne tuis: qui sternis cæde goliam.
Qui vincis mundum: tu decus omne tuis.
Maxima dona dei cuncti cecinere prophetæ.
Impleuit Christus maxima dona dei.
Pondera dura tulit mandatum legis: & iram.
Gratia mandati tempora dura tulit.
Virgo Maria nitet nullo temerata pudore.
Post partum pueri virgo Maria nitet.
Filius hic hominis fit maxima questio mundi.
Nobiscum deus est filius hic hominis.
Gaudia magna dei mundus percepit: & ambit.
Respuit heu mundus gaudia magna dei.
Signa mouent populos: cernunt magnalia cæci.
Nulla tamen duros signa mouent populos.
Aspera mors populis ligno deducta cucurrit.
Aufertur ligno aspera mors populis.

Qui vincis mũdum. hic est xp̄s. Maxima dona dei. i. beneficia homini cõferenda: restituẽdo illum pristino statui: qđ ꝓphete predixerunt: & xp̄s impleuit. Pondera dura tulit. idest attulit lex mosis. Et iram. nam ꝑcipiebat seuiendum esse in insontes: sed gr̄a mandati hoc est lex gr̄e: hoc est euangelij. Tulit. i. abstulit pondera dura. xp̄o dicente. Jugũ meũ suaue est: & onus meũ leue. Fili⁹ hic hois. i. puer ex virgine natus. Fit q̄stio mundi. s. alius de illo aliud sentiens appellando fabri filiũ. cũ pctõribus ꝯsuetudinẽ hñtem. Nobiscũ deus est. Ad illud respicit: qđ scribitur Esa. cap̄. vij. Vocabitur nomẽ ei⁹ Emanuel: qđ interpretatur: nobiscum deus. Mundus ꝑcepit & ambit. i. ꝯtinet ex Joã. capitu. j. Jn mundo erat: & mund⁹ eũ nõ cognouit. Signa mouent pplos. i. gentiles: qui miraculis permoti crediderunt. Duros populos. iudeos dure ceruicis et rebelles. Mors ligno deducta. i. ex eo ꝙ Adaꝫ de fructu ligni: qđ erat in medio paradisi: comedit. Auferꝫ ligno. i. cruce atqꝫ xp̄i passione.

Ipse tulit dominus. pro contulit. Munera seruis pro penis. quas ab illis passus est. Ipse tulit dñs penas. idest ptulit pro seruorum redemptiõe. Vita beata. idest christus: qui huiusmodi vitam homini attulit. Auertere necem. idest prohibere mortem: que vt dicit Apostolus stipendium peccati est. Lumen dei. iuxta illud Esaie capitulo. ix. Habitantibus in regione vmbre mortis: lux orta est eis. Lumen dei. Iuxta illud Joannis capitulo primo. Et vita erat lux hominum: et lux in tenebris lucet. Per hominem. idest per primum parentem. Per hominem. idest p christum: qui mortem moriẽdo destruxit. Pater ille profanus. idest diabol⁹. Suscitat genus. subaudi humanũ. adigendo ad mortem. Dura ceruice. de iudeis dure ceruic; populo loquitur. Hic populus. scilicet gentilis. Gens impia iudeorum scilicet qui christum morti tradidere. Sanguine leta redit. subaudi gens christianorum refecta sanguine eucharistie. Autor terrenus. idest Adam ex terra formatus: qui mortem intulit mũdo. christus. scilicet secundus adam. idest homo. facinus deuinxerat. idest peccatum Adam quod illum ex libero fecit seruum. christus reficit. idest restituit ex seruitute libertatem. Fortia vincla. quibus homines per peccatũ quasi compedibus sunt impliciti. Fortia vincla: quibus arctissime per charitatem christo copulamur. Celum terramqꝫ subegit. Matthei capitulo vltimo. Mihi data est omnis potestas in celo ꝛ in terra. Pellitur vmbra die.

Ipse tulit dominus pro pœnis munera seruis
 Pro seruis pœnas ipse tulit dominus.
Vita beata necem miseris auertere venit.
 Depulit a miseris vita beata necem.
Lumen adesse dei persensit tartarus ingens.
 Nec cernunt homines lumen adesse dei.
Mors fera per hominem miserũ sibi subdidit orbẽ.
 Subdita congemuit mors fera per hominem.
Suscitat ecce genus morti pater ille profanus.
 Ad vitam christus suscitat ecce genus.
Hic populus dominum dura ceruice negauit.
 Suscepit primus hic populus dominum.
Sanguine læta redit fuso gens impia christi.
 Gustato christi sanguine læta redit.
Crimina cuncta suis terrenus contulit autor.
 Dissoluit christus crimina cuncta suis.
Libera corda sibi facinus deuinxerat olim.
 Nunc reficit christus libera corda sibi.
Fortia vincla dedit peccati sæua potestas.
 Dulcis amor christi fortia vincla dedit.
Iam super astra sedet: cuncti exultate fideles.
 Perfide quid sæuis: iam super astra sedet.
Mortuus ille tonat. cœlum terramqꝫ subegit.
 Quid faciant hostes? mortuus ille tonat.

idest figurata in lege veteri reserantur in lege euangelica. Adit gentes. de vocatione gentium et abdicatione iudeorum plenum est testamentum vetus. Te properare docent. idest prophete significabant christum breui nasciturum ex virgine. Sacra que gerimus. idest lex euangelica: que significat breui futurum diem iudicij. Vota priorum. idest desideratus a sanctis patribus. vnicus. idest dei filius. Compleuit munera legis. Ipso christo attestante in passione. cõsummatuz est. Spes priorũ. idest prophetarum. Spes cuz fine. idest quez finem nos speramus. Mun9 fidei. idest merces et premiũ. Qui dedit. idest per gratiaz fecit. concidit mundus. idest hominum vitia: nã in hac significatiõe plerumqꝫ in sacris litteris accipitur. Totis gentibus. quia peculiariter apõ gentiles gratia manet. Sola columba. idest christiana simplicitas: et alludit ad illud: quod scribitur Geñ. capitulo. viij. De coruo et columba Juuenal. Dat veniam coruis. vexat censura columbas. que sequuntur patent.

Pellitur vmbra die: christi veniente figura.
　Christus adit gentes. pellitur vmbra die.
Te properare docent & signa & sæcula prima.
　Nos sacra quæ gerimus te properare docent.
Vnicus adueniens firmauit vota priorum.
　Vota dedit nobis vnicus adueniens.
Passio christe tua compleuit munera legis.
　Munera nostra replet passio christe tua.
Hic homo: qui deus est: spes est antiqua priorum.
　Spes cum fine piis hic homo qui deus est.
Munus erit fidei toto credentibus æuo.
　Qui dedit vt credant / munus erit fidei.
Te veniente deus / mundanus concidit error.
　Concidit hic mundus te veniente deus.
Gratia plena dei est: quæ totis gentibus extat.
　Abscedant sectæ: gratia plena dei est.
Sola columba redit: quæ totum circuit orbem.
　Discedant corui / sola columba redit.
Adueniet dominus dare digna piis / mala prauis.
　Credite iam miseri. adueniet dominus.
Visio christe tui tormentum & pœna malorum est.
　Gloria cuncta bonis visio christe tui.
Gloria magna patri: semper tibi gloria nate.
　Spiritui / & nato / gloria magna patri.

Sedulii epigramma finitur.

Finis.

Cœlii Sedulii presbyteri hymnus de christo succincte ab incarnatione vsq; ad Ascensionem.

A Solis ortus cardine ad vsq; terrę limitem: xp̄m canamus principem natum maria virgine.
Beatus autor sæculi seruile corpus induit: vt carne carnem liberans/ne perderet quos condidit.
Castæ parentis viscera cœlestis intrat gratia: venter puellæ baiulat: secreta quę non nouerat.
Domus pudici pectoris templum repente fit dei: intacta nesciens virum verbo concepit filium.
Enixa est puerpera: quem Gabriel p̄dixerat: quē matris aluo gestiens clausus Ioannes senserat.
Fœno iacere pertulit. præsepe nō abhorruit: paruoq; lacte pastus est: per quem nec ales esurit.
Gaudet chorus cœlestium/& angeli canunt deo: palamq; fit pastoribus pastor creator omnium.

HOstis herodes impie: xp̄m venire quid times? non arripit mortalia qui regna dat cœlestia.
Ibant magi: quam viderant: stellam seq̄ntes pręuiā. lumen requirunt lumine. deum fatentur munere.
Katerua matrum personat/collisa deflens pignora: quorum tyrannus milia/christo sacrauit victimam.
Lauacra puri gurgitis/cœlestis agnus attigit: peccata quę non detulit/nos abluendo sustulit.
Miraculis dedit fidem/habere se deum patrem: infirma sanans corpora/resuscitans cadauera.
Nouum genus potentię/aquæ rubescunt hydriæ. vinumq; iussa fundere/mutauit vnda originem.
Orat salutem seruulo/ flexus genu Centurio: credētis ardor plurimus/extinxit ignes febrium.
Petrus p vndas ambulat christi leuatus dextera. natura quam negauerat/fides parauit semitam.
Quarta die iam fœtidus/ vitam recepit Lazarus. cunctisq; liber vinculis factus supstes est sibi.
Riuos cruoris horridi/contacta vestis obstruit: fletu rigante supplicis arent fluenta sanguinis.

A Solis ortus. Hymnus hic a Sedulio compositus est: constatq; dimetro iambico: digestusq; ē per tria & viginti tetrasticha: q̄ incipiuntur secunduz ordinez alphabetariū: in quo luserūt plerūq; instrumenti vete. autores. Nam et Dauid psalmū centesimū decimum octauuz: et Salomō calcem prouerbiorum. et Hieremi. threnos hac serie cōposuit. Aduertendum tamen et si autor sua inuētione delectat[9] K litteram suo in loco ponat: dicens. Katerua matrum personat: non sic debere scribi: sed per. c. litteram. Quintilian[9] nāq; libro primo eos reprehendit: q̄ dicebant cum sequeret.

Solutus omni corpore iuſſus repente ſurgere: ſuis viciſſim greſſibus æger vehebat lectulum:
Tũc ille iudas carnifex auſus magiſtrum tradere: pacem ferebat oſculo: quam non habebat pectore.
Verax datur fallacibus: pium flagellat impius: cruciqꝫ fixus innocens coniungitur latronibus.
Xeromyrrham poſt ſabbatum/ quędam vehebant corpori: q̄s allocut⁹ angel⁹ viuũ ſepulchrũ nõ tegi.
Ymnis venite dulcibus/ omnes canamus ſubditum chriſti triumpho tartarum/ q nos redemit vendit⁹.
Zelum draconis inuidi & os leonis peſſimi: calcauit vnicus dei/ ſeſeqꝫ cœlis reddidit.

Finis.

a. vocalis. c. p k. debere ſcribi. vt kartago. Kaput: ⁊ quod hoc in loco Sedulius ſcribit caterua: et ſubdit cauſam cũ. c. littera ſit q̄ in loco. k. ſucceſſerit. Pꝛeterea quod ſcribit hymnus ſine aſpiratione in pꝛincipio: cũ om̄is dictio ab ab ypſilo incipiens aſpiretur. Sunt autem omnia maniſeſta niſi quis dubitet: quid ſit xeromyꝛrha. nam cum ſit duplex myꝛrhe genus: altera facta. ideſt ſtillaticia: et altera ficticia: erit xeromyꝛrha. ideſt ſicca myꝛrha: erit opinoꝛ que ex ligno myꝛrhe elicitur eo modo quo xylobalſamum.

Finis.

Sedulii paſchale cum reliq̄s opuſculis diligentiſſime correctum emendatumqꝫ pluribus in locis iuxta lectionem Nebriſſenſis: venuſina quidem lucerna lucidiorem. Explicita nuperrime Compluti: in officina nobilis calcographi Michaelis de Guia. Anno virginei partus Milleſimo Quingenteſimo vigeſimo quarto. viii. Calendas Iunii.